

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra společenských věd

Bakalářská práce

Feministická filmová teorie a role žen v hollywoodském filmu

Vypracoval: Daniel Hoffmann
Vedoucí práce: Mgr. Marek Šebeš, Ph.D.

České Budějovice 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svoji bakalářskou práci vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této bakalářské práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

.....
Datum a místo

.....
Podpis

Poděkování

Chtěl bych poděkovat vedoucímu své bakalářské práce Mgr. Marku Šebešovi, Ph.D. za jeho čas, rady a podnětné připomínky. Také děkuji své rodině za výraznou podporu v průběhu psaní práce i za závěrečnou korekturu celého textu.

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá feministickou filmovou teorií a rolí žen v hollywoodském filmu. Teoretická část nabízí úvod do druhé vlny feminismu a raného aktivistického období jejího zájmu o film. Následně popisuje dva základní přístupy feministického zkoumání filmu a jejich vzájemný vztah. Po představení sociologického proudu kritizujícího stereotypní obrazy žen ve filmu se práce soustředí na nejdůležitější koncepty proudu teoretického. Důraz je při tom kladen zejména na dílo Laury Mulveyové a problematiku genderově determinovaného diváctví. V praktické části je následně analyzováno sedmnáct komerčně nejúspěšnějších hollywoodských filmů od vzniku feministické filmové teorie do současnosti. Analýzy se soustředí na ženské postavy a jejich vývoj na pozadí měnícího se postavení žen v americké společnosti.

Klíčová slova: feministická filmová teorie, feminismus, ženy a film, Hollywood, obrazy žen, ženský divák, mužský pohled, Vizuální slast a narativní film

Annotation

This bachelor thesis deals with feminist film theory and the role of women in Hollywood cinema. The theoretical part offers an introduction to second-wave feminism and the early activist period of its interest in film. Subsequently it describes the two main approaches of feminist film studies and their relation to each other. After an introduction to the sociological approach criticising stereotypical images of women, the thesis focuses on the most important concepts of the theoretical approach. Emphasis is put predominantly on Laura Mulvey's work and the issue of gendered spectatorship. The practical part analyses the seventeen most commercially successful Hollywood films since the inception of feminist film theory until now. The analyses focus on female characters and their development over time, which is put in the context of women's changing social status in the United States.

Keywords: feminist film theory, feminism, women and film, Hollywood, the images of women, female spectator, male gaze, Visual Pleasure and Narrative Cinema

Obsah

ÚVOD	8
TEORETICKÁ ČÁST.....	11
1 FEMINISMUS.....	11
1.1 <i>Druhá vlna feminizmu</i>	11
1.2 <i>Položení základů pro vznik feministické filmové teorie</i>	14
2 DVA PROUDY FEMINISTICKÉ FILMOVÉ TEORIE	16
3 AMERICKÁ ŠKOLA.....	18
3.1 <i>Molly Haskellová – Od uctívání ke znásilnění: Jak film nakládal se ženami</i>	19
3.1.1 Ženský film (Woman's film).....	20
3.1.2 Molly Haskellová a vývoj obrazů žen v Hollywoodu.....	21
3.2 <i>Kritika americké školy</i>	23
4 BRITSKÁ ŠKOLA.....	25
4.1 <i>Psychoanalytické koncepty klíčové pro feministickou filmovou teorii</i>	27
5 LAURA MULVEYOVÁ A MUŽSKÝ POHLED	29
5.1 <i>Vizuální slast a narativní film</i>	30
6 POHLED A ŽENA JAKO DIVAČKA	33
6.1 <i>E. Ann Kaplanová – Je pohled mužský?</i>	34
6.2 <i>Diskuse o ženském subjektu</i>	34
6.2.1 Laura Mulveyová a transvestitní divačka	34
6.2.2 Mary Ann Doaneová a maškaráda	35
6.2.3 Teresa de Lauretisová a dvojí identifikace	36
6.2.4 Problematika lesbického diváctví a etnických menšin	37
6.2.5 Gaylyn Studlarová a masochistické diváctví.....	37
7 ZLOM FEMINISTICKÉ FILMOVÉ TEORIE V 90. LETECH	38
7.1 <i>Přesun ke kulturním studiím</i>	38
8 FEMINISTICKÁ FILMOVÁ TEORIE VE 21. STOLETÍ.....	40
8.1 <i>James Cameron vs. Wonder Woman aneb Současná veřejná diskuse o ženách a filmu</i>	41
9 FEMINISTICKÁ FILMOVÁ TEORIE A POPIS OBRAZŮ ŽEN	43
PRAKTICKÁ ČÁST	44
10 METODOLOGIE PRAKTICKÉ ČÁSTI PRÁCE.....	44
11 ANALÝZY FILMŮ	46
11.1 <i>Sedmdesátá léta</i>	46
11.1.1 Hvězdné války: epizody IV – VI (1977, 1980, 1983).....	46
11.1.2 Čelisti (1975)	47
11.1.3 Vymítač ďábla (1973)	47
11.2 <i>Osmdesátá léta</i>	48
11.2.1 Batman (1989)	48
11.2.2 Dobyvatelé ztracené archy (1981)	49
11.2.3 Krotitelé duchů (1984)	50
11.3 <i>Devadesátá léta</i>	51
11.3.1 Titanic (1997)	51
11.3.2 Hvězdné války: Epizoda I – Skrytá hrozba (1999).....	52
11.3.3 Jurský park (1993)	53

11.4	<i>První desetiletí 21. století</i>	54
11.4.1	Avatar (2009)	54
11.4.2	Temný rytíř (2008)	56
11.4.3	Piráti z Karibiku: Truhla mrtvého muže (2006).....	57
11.5	<i>Druhé desetiletí 21. století</i>	58
11.5.1	Hvězdné války: epizoda VII – Síla se probouzí (2015).....	58
11.5.2	Jurský svět (2015).....	60
11.5.3	The Avengers (2012)	62
12	SHRNUTÍ PRAKTICKÉ ČÁSTI PRÁCE	64
12.1	<i>Postavení žen v USA od 70. let</i>	64
12.2	<i>Výsledky analýz vybraných filmů</i>	68
	ZÁVĚR	74
	POUŽITÉ ZDROJE	76
	SEZNAM GRAFŮ	80
	SEZNAM PŘÍLOH	81

Úvod

Reprezentace žen, etnických minorit a LGBT komunity v populární kultuře je v současnosti předmětem mnoha debat a kritik volajících po změnách zejména v americkém filmovém průmyslu. Ze sledování těchto diskusí se zrodil i můj zájem prozkoumat stále velice aktuální problematiku žen a filmu, a to z hlediska feministické filmové teorie, se kterou jsem stejně jako drtivá většina laické veřejnosti nebyl obeznámen. Otázka žen a filmu je převážně nahlížena kritickou optikou jejich nedostatečného početního zastoupení a podřízenosti mužům, které lze před kamerou, za kamerou i ve vedení filmových studií považovat za jasné vládce filmového média. Skutečně teoreticky podložené diskuse na téma feminismus a film se však odehrávají pouze na akademické úrovni.

Tato práce se do současné veřejné diskuse snaží přispět tím, že mapuje vývoj feministického myšlení o filmu, které v minulosti nabídlo celou řadu rozdílných a laické veřejnosti neznámých konceptů. Je totiž důležité mít na paměti, že ačkoliv je v současné populární kultuře volání po lepší reprezentaci žen pravděpodobně hlasitější než kdy dříve, navazuje na téměř padesátiletou tradici feministických debat o filmu, které by se neměly zůstat zapomenuty. Během představování vývoje feministického zájmu o film se práce od sociologických zkoumání tohoto média posune na pole filmové teorie, jejíž koncepty vychází z kontinentálních vlivů strukturalismu, psychologie a dokonce i marxismu.

Bakalářská práce si vytyčuje dva hlavní cíle, při čemž na každý se zaměřuje odděleně ve své teoretické a praktické části. Cílem teoretické části práce je představit vznik a vývoj feministické filmové teorie, její nejdůležitější východiska a dualismus hlavních proudů – teoretického a sociologického. Ukazuje při tom jejich vzájemný vztah a odlišný úhel pohledu na problematiku žen a filmu. Praktická část si klade za cíl analyzovat ženské postavy ve vybraném vzorku hollywoodských filmů od 70. let do současnosti. Vývoj těchto postav následně zasazuje do kontextu postavení reálných žen ve společnosti a hledá mezi nimi vzájemný vztah. Uplatňuje při tom sociologický přístup, pro nějž jsou obrazy žen středem zájmu.

V teoretické části práce je nejprve představena druhá vlna feminismu a její zájem o tvorbu, distribuci a zvnitřňování genderových kulturních vzorců, které jsou podle představitelk tohoto proudu produkovány patriarchálními institucemi, mezi něž se řadí i film. Silné ženské hnutí šedesátých a sedmdesátých let tak začalo pořádat ženské filmové

festivaly a točit nezávislé dokumentární snímky, jejichž cílem bylo zvednout ženské sebeuvědomění a ukázat Hollywoodem opomenutou pravdu o jejich skutečných životech. Tato raná aktivistická fáze se zabývala kritikou nerealistických obrazů žen v hollywoodském filmu a vycházela z hypotézy, že tato stereotypní vyobrazení určitým způsobem reflektují skutečné postavení žen. Takzvaný americký proud feministické filmové teorie se proto zaměřuje na zkoumání vztahu filmových obrazů žen a jejich statusu ve společnosti. Klade si při tom za cíl ukázat jejich vývoj a volá po větším zastoupení žen na tvůrčích postech ve filmovém průmyslu.

Britský proud feministické filmové teorie se od aktivismu přesunul na vysoce akademickou úroveň a zpochybnil validitu požadování realistických obrazů žen v mainstreamovém filmu. Podle tohoto proudu si patriarchální konstrukce klasického filmu samy vytváří vlastní významy, takže je potřeba za pomoci objektivních teoretických nástrojů odhalovat způsob, jakým jsou obrazy konstruovány pod jejich povrchem. Psychoanalytická zkoumání filmových konstrukcí a genderově determinovaného diváctví tak tvoří hlavní zájem feministické filmové teorie a zároveň se jedná o široké veřejnosti nejméně známou kapitolu feministického zájmu o film. Tato práce proto představuje její nejdůležitější koncepty, slabiny a teoretická zpochybnění.

Ve své praktické části se práce zaměřuje na kvalitativní výzkum omezeného vzorku komerčně neúspěšnějších filmů od vzniku feministické filmové teorie do současnosti. Poskytnout komplexní popis vývoje filmu za 50 let není v rámci bakalářské práce možné, avšak na úzkém vzorku filmů vybraných podle stejných kritérií lze ukázat, zda se u nich potvrzuje hypotéza, že obrazy žen se mění spolu s jejich statusem ve společnosti. Všechny analýzy se opírají o pevně stanovená kritéria a v závěru jsou jejich výsledky reflektovány na pozadí měnícího se postavení žen ve Spojených státech.

Tato práce se při zkoumání feministické filmové teorie dívá do minulosti, protože její základní teoretická východiska byla formulována mezi 70. a 90. lety minulého století. Feminismus je v České republice výrazně menší součástí veřejného diskursu než v mnoha západních zemích a zejména jeho filmové teorie vzniklé v dobách minulého režimu jsou v česky psané literatuře téměř nezastoupené. Většina odborné literatury zpracované k této práci tak pochází z Velké Británie a Spojených států.

Pro seznámení s feminismem a jeho druhou vlnou jsem využil publikace *ABC feminizmu* od sdružení NESEHNUTÍ a *Politické ideologie* od Andrew Heywooda. Obě poskytly důležitý přehled vývoje feminismu, který celou feministickou filmovou teorii umožňuje zasadit do jeho širšího kontextu. Jediná česky psaná kniha o filmové teorii

samotné je *Pandořina skříňka aneb Co feministky provedly filmu?* od Petry Hanákové. Tato publikace poskytuje velice kvalitní přehled feministické filmové teorie a jejích nejdůležitějších konceptů, při čemž se opírá o již zpracované zahraniční přehledy. Zároveň pojednává i o ranné sociologické fázi 70. let, kterou velická část teoreticky zaměřených publikací téměř ignoruje. *Feminist Film Theorists* od Shonini Chaudhuriové se nezaměřuje na popis celkového vývoje feministické filmové teorie a místo toho představuje šestici alternativních nezávislých konceptů, z nichž kvůli rozsahu pro tuto práci nemohly být využity všechny. Velice dobře však představuje společenský kontext vzniku ženského hnutí v 60. letech, stejně jako teoretické vlivy na britský proud. Ještě podrobnější úvod do kontinentálních teoretických východisek poskytla kniha *Women and Film: Both Sides of the Camera* od E. Ann Kaplanové, která zahrnuje i důležitou kapitolu *Je pohled mužský?*

Kniha *Feminist Film Studies* od Karen Hollingerové z použitých zdrojů představuje naprosto nejširší a nejlépe pochopitelný přehled feministické filmové teorie napříč mnoha oblastmi jako jsou různé žánry, otázky autorství, alternativní film, etnické otázky, lesbické otázky a další. Publikace se jako jedna z mála věnuje i vývoji feministické filmové teorie v tomto tisíciletí a každá její kapitola bez nadsázky představuje nové téma pro bakalářskou práci.

Předchozí uvedené publikace nabízí rozdílné úhly pohledu na feministickou filmovou teorii, ale ve dvou případech bylo nezbytně nutné sáhnout k primárním zdrojům. Klasikou sociologického proudu je kniha *Od uctívání ke znásilnění: Jak film nakládal se ženami* od Molly Haskellové. Tato informačně i rozsahem hutná publikace z roku 1974, jejíž rozšířené vydání z 80. let je zde zpracováno, nikdy nevyšla v českém jazyce a pro účely této práce bylo klíčové ji alespoň velice stručně shrnout, protože ukazuje, jakým způsobem sociologický proud přistupuje k popisu obrazů žen. Jednoznačně nejdůležitějším textem celé práce je však stať *Vizuální slast a narativní film* od Laury Mulveyové, která určila vývoj celé feministické filmové teorie na téměř dvacet let a v českém překladu je součástí sborníku *Dívčí válka s ideologií*.

Teoretická část

1 Feminismus

Feministická témata tvoří neodmyslitelnou součást kultury a politiky vyspělého světa, avšak snahu o přesnou univerzální definici feminismu ztěžuje jeho obrovská rozmanitost. V 80. letech minulého století začal feminismus pod náporom politického konzervatismu a názorových rozkolů svých představitelky trpět roztržitostí komplikující vnitřní dialog mezi jeho jednotlivými proudy. Lze o něm tedy hovořit v množném čísle, neboť jednotlivé feminismy se od sebe v současnosti výrazně liší.¹

Feministická filmová teorie však vzešla z jednotného a uceleného hnutí 70. let. K účelům této práce proto postačí jednoduchá definice, kterou nabízí Andrew Heywood: „*Feminismus lze definovat jako přesvědčení, že sexuální nerovnost a útlak neboli nerovnost a útlak mezi pohlavími mohou a musejí být odstraněny.*”² Klade si tedy za cíl analyzovat a změnit mocenské struktury patriarchální společnosti.³

1.1 Druhá vlna feminismu

Vznik prvních organizovaných ženských hnutí byl pevně spojen s přechodem k moderní společnosti, která své ideály rovných základních práv pro všechny realizovala pouze po mužské linii.⁴ Ve většině vyspělých států sice dokázaly představitelky první vlny feminismu do konce 20. let minulého století vybojovat rovnost základních politických práv, ta však navzdory jejich předpokladům nevedla ke konci všech forem diskriminace na základě pohlaví ve společnosti.⁵ Velká hospodářská krize, nástup fašismu a válečná léta přinesla palčivější společenské otázky a problematika emancipace žen se přesunula do pozadí.⁶

¹ SOKOLOVÁ, Věra. Současné trendy feministického myšlení. In: FORMÁNKOVÁ, Lenka a Kristýna RYTÍŘOVÁ. *Abc feminismu* [online]. Brno: NESEHNUTÍ, 2004, s. 207-211 [cit. 2018-04-06]. ISBN 80-903228-3-2. Dostupné z: http://nesehnuti.cz/zeny/wp-content/blogs.dir/2/files/abc_fem1.pdf

² HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie: [s prologem Andrewa Gambleho]*. Praha: Victoria Publishing, 1994, s. 204. ISBN 80-85865-10-6.

³ CHAUDHURI, Shohini. *Feminist film theorists: Laura Mulvey, Kaja Silverman, Teresa de Lauretis, Barbara Creed*. New York: Routledge, 2006, s. 3. ISBN 0-415-32433-5.

⁴ HAVELKOVÁ, Hana. První a druhá vlna feminismu: podobnosti a rozdíly. In: FORMÁNKOVÁ, Lenka a Kristýna RYTÍŘOVÁ. *Abc feminismu* [online]. Brno: NESEHNUTÍ, 2004, s. 174 [cit. 2018-04-06]. ISBN 80-903228-3-2. Dostupné z: http://nesehnuti.cz/zeny/wp-content/blogs.dir/2/files/abc_fem1.pdf

⁵ HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie: [s prologem Andrewa Gambleho]*. Praha: Victoria Publishing, 1994, s. 205. ISBN 80-85865-10-6.

⁶ HAVELKOVÁ, Hana. První a druhá vlna feminismu: podobnosti a rozdíly. In: FORMÁNKOVÁ, Lenka a Kristýna RYTÍŘOVÁ. *Abc feminismu* [online]. Brno: NESEHNUTÍ, 2004, s. 175 [cit. 2018-04-06]. ISBN 80-903228-3-2. Dostupné z: http://nesehnuti.cz/zeny/wp-content/blogs.dir/2/files/abc_fem1.pdf

„Spor o feminismus stál mnoho inkoustu, nyní je už skoro uzavřen: už o tom nemluvíme,“⁷ napsala v úvodu své knihy *Druhé pohlaví* francouzská filozofka Simone de Beauvoirová, domnívající se, že správnou cestu k ukončení ženského útlaku představuje ideologie socialismu. Její roku 1949 publikované dílo se paradoxně stalo výchozím bodem pro obrovský rozmach moderního feminismu a ona sama se roku 1972 feministkou prohlásila.⁸

Simone de Beauvoirová popsala podstatu ženského útlaku způsobem, který dalece přesahoval právní rovinu. Ovlivněna existencialismem se zaměřila na zkoumání způsobu, jakým si muž ve společnosti nárokuje pozici subjektu definujícího ženu pouze ve vztahu k sobě. Společnost podle ní udržuje mýtus „věčného ženství“ jakožto esence, kterou jsou ženy nuceny ztělesňovat. Tato esence se pojí s atributy podřadnosti, něžnosti a přehnané emocionality, které ženu ve vztahu k muži předurčují k pozici „té Druhé“. Zatímco transcendentní existence univerzálního a racionálního muže přesahuje tělo a zanechává za sebou odkaz, žena je uzamčena do stavu imanence - je iracionální, vázaná na své tělo a definována pouze jako objekt muže. „*On je Subjekt, on je Absolutno: ona je to Druhé.*“⁹ Pro chápání tohoto mýtu jako absolutní pravdy vytvořili muži nástroje jako věda, náboženství, tradice, jazyk, příběhy, písně a filmy.¹⁰ Ženy díky nim v tomto pevně stanoveném společenském řádu samy sebe chápou jako „ty Druhé.“¹¹

Simone de Beauvoirová tak položila základy druhé vlny feminismu, jejíž nástup lze datovat do 60. let minulého století. Výrazně se o něj zasloužila Betty Friedanová, která ve své knize *Feminine Mystique* z roku 1963 dokázala myšlenky vyjádřené v *Druhém pohlaví* přenést do amerického kulturního prostředí a popsat frustraci žen uvězněných do rolí oddaných a sexuálně pasivních matek a hospodyněk. Pod tlakem populární kultury a masových medií jsou podle ní ženy zatlačovány do soukromé sféry společnosti a ty, které se rozhodnou vstoupit do veřejného života, jsou označovány za kariéristky zanedbávající své „přirozené“ povinnosti v domácnosti.¹²

⁷ DE BEAUVOIROVÁ, Simone. *Druhé pohlaví*. Praha: Orbis, 1966, s. 7. ISBN 11-071-66.

⁸ CHAUDHURI, Shohini. *Feminist film theorists: Laura Mulvey, Kaja Silverman, Teresa de Lauretis, Barbara Creed*. New York: Routledge, 2006, s. 4. ISBN 0-415-32433-5.

⁹ DE BEAUVOIROVÁ, Simone. *Druhé pohlaví*. Praha: Orbis, 1966, s. 10. ISBN 11-071-66.

¹⁰ CHAUDHURI, Shohini. *Feminist film theorists: Laura Mulvey, Kaja Silverman, Teresa de Lauretis, Barbara Creed*. New York: Routledge, 2006, s. 16. ISBN 0-415-32433-5.

¹¹ HAVELKOVÁ, Hana. První a druhá vlna feminismu: podobnosti a rozdíly. In: FORMÁNKOVÁ, Lenka a Kristýna RYTÍŘOVÁ. *Abc feminismu* [online]. Brno: NESEHNUTÍ, 2004, s. 176 [cit. 2018-04-06]. ISBN 80-903228-3-2. Dostupné z: http://nesehnuti.cz/zeny/wp-content/blogs.dir/2/files/abc_fem1.pdf

¹² CHAUDHURI, Shohini. *Feminist film theorists: Laura Mulvey, Kaja Silverman, Teresa de Lauretis, Barbara Creed*. New York: Routledge, 2006, s. 17. ISBN 0-415-32433-5.

Ve Spojených státech 60. let se ženy usilující o emancipaci nejprve angažovaly v protiválečných, studentských a občanskoprávních hnutích, zatímco ve Velké Británii a Francii mělo na feminismus formativní vliv hnutí Nová levice. Aktivistky si brzo uvědomily, že je žádná z mužů dominovaných politických organizací nezahrnuje do svých ideálů o rovnosti a jejich údělem je pouze „dělat kávu, ne politiku.“ Na obou stranách Atlantiku proto začala vznikat samostatná ženská osvobozenecká hnutí.¹³ Druhá vlna feminismu se svými koncepty výrazně lišila od té první. Její představitelky navíc měly na rozdíl od svých předchůdkyň přístup ke vzdělání a rozšířily feminismus na akademickou úroveň.¹⁴

Heslo druhé vlny feminismu znělo „osobní je politické“, neboť politika je podle jejich představitelky přítomna všude tam, kde dochází k sociálním konfliktům. Protože útlak žen působí ve všech oblastech života, politika kromě veřejné sféry zasahuje i do osobního, rodinného a sexuálního jednání. Zájem druhé vlny feminismu se soustředil na analýzu tzv. politiky všedního dne.¹⁵

Patriarchální nadvláda mužů podle feministek prostupuje celý společenský systém a muži i ženy se aktivně podílejí na jeho udržování. Teoretičky druhé vlny proto za použití psychoanalýzy zkoumaly psychické vzorce tvořící genderovou identitu žen i mužů. Gender neboli sociální pohlaví není na rozdíl od ryze biologicky determinovaného pohlaví vrozený, ale socializovaný v průběhu života.¹⁶ Patriarchální instituce se však snaží jeho sociálně konstruovanou povahu skrýt a podporovat tradiční antifeministický argument, že rodová dělba společnosti je přirozená.¹⁷ Kate Millettová v knize *Sexuální politika* za hlavní z těchto institucí označuje rodinu, ve které se jedinci podřizují genderovým rolím.¹⁸

Podstatným rysem druhé vlny feminismu se stal boj žen o kontrolu nad svými těly. Ten se projevoval například v boji za právo na umělé přerušování těhotenství či proti

¹³ CHAUDHURI, Shohini. *Feminist film theorists: Laura Mulvey, Kaja Silverman, Teresa de Lauretis, Barbara Creed*. New York: Routledge, 2006, s. 4-5. ISBN 0-415-32433-5.

¹⁴ HAVELKOVÁ, Hana. První a druhá vlna feminismu: podobnosti a rozdíly. In: FORMÁNKOVÁ, Lenka a Kristýna RYTÍŘOVÁ. *Abc feminismu* [online]. Brno: NESEHNUTÍ, 2004, s. 177 [cit. 2018-04-06]. ISBN 80-903228-3-2. Dostupné z: http://nesehnuti.cz/zeny/wp-content/blogs.dir/2/files/abc_fem1.pdf

¹⁵ HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie: [s prologem Andrewa Gambleho]*. Praha: Victoria Publishing, 1994, s. 208-209. ISBN 80-85865-10-6.

¹⁶ HAVELKOVÁ, Hana. První a druhá vlna feminismu: podobnosti a rozdíly. In: FORMÁNKOVÁ, Lenka a Kristýna RYTÍŘOVÁ. *Abc feminismu* [online]. Brno: NESEHNUTÍ, 2004, s. 178-180 [cit. 2018-04-06]. ISBN 80-903228-3-2. Dostupné z: http://nesehnuti.cz/zeny/wp-content/blogs.dir/2/files/abc_fem1.pdf

¹⁷ HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie: [s prologem Andrewa Gambleho]*. Praha: Victoria Publishing, 1994, s. 211. ISBN 80-85865-10-6.

¹⁸ Tamtéž, s. 222.

zneužívání žen jako sexuálních objektů v reklamách, magazínech a soutěžích krásy.¹⁹ Zájem o tělo musel nevyhnutelně vést i k zájmu o jeho obrazovou reprezentaci v jedné z nejdůležitějších institucí patriarchální společnosti – ve filmu. Feministická filmová teorie je tedy produktem druhé vlny feminismu a její vznik lze považovat za politický akt.²⁰

1.2 Položení základů pro vznik feministické filmové teorie

Ačkoliv bychom před rokem 1970 ve filmové teorii jenom těžko hledali stopy feministického přístupu, akční aktivistická základna pro něj rychle vydobyla obecné uznání. Filmová teorie se jako akademická disciplína teprve formovala a proto do ní feministické myšlenky pronikaly snáze než do pevně ustanovených humanitních oborů. Aktivistické období raných 70. let postavilo stabilní základ pro rozvoj feministické filmové teorie, která během pár let přijala složité teoretické nástroje a posunula se na akademickou úroveň, čímž se od politického aktivismu výrazně odklonila.²¹

Druhá vlna feminismu kladla důraz na posílení sebeuvědomění žen a autentické vyjádření jejich zkušeností. K tomuto účelu sloužila vlna raných feministických dokumentárních filmů, jejichž skupinové projekce spojené s diskusemi si kladly za cíl povzbudit politickou konverzaci a zobrazit Hollywoodem opomenutou pravdu o životech žen.²² Výrazným snímkem této vlny je *Janie's Janie* v produkci levicové politické skupiny Newsreel, který pojednává o matce závislé na sociálních dávkách bojující o změnu svého postavení ve společnosti.²³

Feministické skupiny zaměřené na filmové projekce roku 1972 uspořádaly první dva festivaly ženských filmů v New Yorku a Edinburghu.²⁴ Ty kromě tehdejší tvorby odhalily i doposud zamlčenou bohatou historii žen ve filmu. Fenomén tzv. *silencing* spočívá v opomíjení a zamlčování ženského kulturního přínosu v patriarchální společnosti a nevyhnul se ani dějinám kinematografie. Přitom ještě v roce 1915 tvořily

¹⁹ CHAUDHURI, Shohini. *Feminist film theorists: Laura Mulvey, Kaja Silverman, Teresa de Lauretis, Barbara Creed*. New York: Routledge, 2006, s. 7. ISBN 0-415-32433-5.

²⁰ HANÁKOVÁ, Petra. *Pandořina skříňka aneb Co feministky provedly filmu?*. Praha: Academia, 2007, s. 8. ISBN 978-80-200-1551-8.

²¹ Tamtéž, s. 13-15.

²² HOLLINGER, Karen. *Feminist film studies*. New York: Routledge, 2012, s. 76. ISBN 978-0-415-57528-7.

²³ HANÁKOVÁ, Petra. *Pandořina skříňka aneb Co feministky provedly filmu?*. Praha: Academia, 2007, s. 16. ISBN 978-80-200-1551-8.

²⁴ CHAUDHURI, Shohini. *Feminist film theorists: Laura Mulvey, Kaja Silverman, Teresa de Lauretis, Barbara Creed*. New York: Routledge, 2006, s. 8. ISBN 0-415-32433-5.

ženy polovinu zaměstnanců amerického filmového průmyslu a jejich vytlačování zahájil až nástup zvukového filmu ve třicátých letech.

Vznik feministické filmové teorie lze datovat do roku 1972, kdy v Los Angeles vznikl první časopis zaměřený výhradně na problematiku žen a filmu. Jmenoval se příznačně *Women and Film* a věnoval se obsahovým analýzám filmů a kritice neautentického zobrazování žen. Tón časopisu byl poměrně radikální, což ukazuje i editoriaal prvního čísla²⁵: „Ženy v tomto časopise, jako součást ženského hnutí, jsou si vědomy politického, psychologického, sociálního a ekonomického útlaku žen. Boj začíná na všech frontách a my si volíme boj o obraz žen ve filmu a roli žen ve filmovém průmyslu...”²⁶

Women and Film kvůli názorovým neshodám v redakci brzy zanikl a část jeho redaktorek stála roku 1976 u zrodu dodnes významného časopisu *Camera Obscura*.²⁷ Konflikt, který se o tento rozkol zasloužil, se týkal zásadních názorových rozdílů o vhodném teoretickém přístupu ke zkoumání filmu. Zároveň se v něm naprosto přesně odráží spor dvou proudů feministické filmové teorie – americké a britské školy.

²⁵ HANÁKOVÁ, Petra. *Pandořina skříňka aneb Co feministky provedly filmu?*. Praha: Academia, 2007, s. 21-24. ISBN 978-80-200-1551-8.

²⁶ THORNHAM, Sue. *Passionate detachments: an introduction to feminist film theory*. New York: St. Martin's Press, 1997, s. x. ISBN 978-0340652251.

²⁷ CHAUDHURI, Shohini. *Feminist film theorists: Laura Mulvey, Kaja Silverman, Teresa de Lauretis, Barbara Creed*. New York: Routledge, 2006, s. 8. ISBN 0-415-32433-5.

2 Dva proudy feministické filmové teorie

Feministická filmová teorie se vyznačuje dualismem amerického a britského proudu, avšak názorové rozdělení těchto metodologických škol se velice rychle stalo nezávislým na rozdělení geografickém. Označení tedy spíše reflektují státní příslušnosti průkopnic obou proudů a zároveň je z nich patrná skutečnost, že i přes užívání teoretických nástrojů z kontinentální Evropy se hlavní vývoj feministické filmové teorie odehrál ve Velké Británii a Spojených státech.²⁸

Přirozeným prvním krokem feministického zájmu o film se stalo upření pozornosti na podobu jeho vyobrazování žen. Tento krok učinila *americká škola*, která při zkoumání filmu uplatňovala sociologický přístup a lze ji tedy nazývat též proudem sociologickým. Představitelky americké školy považovaly filmové texty, které je zde třeba chápat v širším slova smyslu jako strukturu a organizaci jakéhokoliv kulturního produktu,²⁹ za odrazy sociální reality a soustředily se na hromadění důkazů o chybné reprezentaci žen. Klíčem k pochopení celého směru je slovo *stereotyp*.³⁰

Pohotovou reakcí na sociologický proud představoval vznik *britské školy* razantně odmítající metaforu filmu jako pokřiveného zrcadla společnosti. Jakýkoliv vztah filmu k realitě je podle jejích představitelk zcela iluzorní, protože se jedná o naprosto netransparentní a uměle vytvořenou konstrukci, jejíž obrazy jsou kódované pomocí technik pouze navozujících pocit realističnosti. Podle britských teoretiček nemá smysl kritizovat stereotypy a volat po pozitivních reprezentacích „reálných“ žen na plátně, ale je zapotřebí použít objektivní teoretické nástroje pro dekódování filmu a odhalení procesů probíhajících pod povrchem jeho obrazů. Hlavními z těchto nástrojů jsou psychoanalýza a sémiologie.³¹ Britskou školu feministické filmové teorie lze též označit za proud teoretický.³²

Přístup britské školy téměř okamžitě našel své zastánkyně i ve Spojených státech a zasloužil se o rozkol ve *Women and Film*, který vedl až k jeho zániku roku 1975.³³

²⁸ CHAUDHURI, Shohini. *Feminist film theorists: Laura Mulvey, Kaja Silverman, Teresa de Lauretis, Barbara Creed*. New York: Routledge, 2006, s. 10. ISBN 0-415-32433-5.

²⁹ KUHN, Annette. *Women's pictures: feminism and cinema*. 2nd ed. New York: Verso, 1994, s. 8. ISBN 1-85984-010-8.

³⁰ HOLLINGER, Karen. *Feminist film studies*. New York: Routledge, 2012, s. 7-8. ISBN 978-0-415-57528-7.

³¹ CHAUDHURI, Shohini. *Feminist film theorists: Laura Mulvey, Kaja Silverman, Teresa de Lauretis, Barbara Creed*. New York: Routledge, 2006, s. 22-23. ISBN 0-415-32433-5.

³² HANÁKOVÁ, Petra. *Pandořina skříňka aneb Co feministky provedly filmu?*. Praha: Academia, 2007, s. 20. ISBN 978-80-200-1551-8.

³³ Tamtéž, s. 18.

Následujících dvacet let vývoje feministické filmové teorie se neslo ve znamení psychoanalýzy a Claire Johnstonová, která jako jedna z prvních Britek zahájila útok na americkou školu, dokonce usilovala o vynechání sociologického směru z učebních plánů ženských studií.

K úplnému přijetí amerického proudu širokou akademickou veřejností došlo až ve druhé polovině devadesátých let minulého století, kdy zároveň výrazně zesláblo přesvědčení o platnosti psychoanalytické metody. Na feministickou filmovou teorii se při pohledu zpět začalo nahlížet jako na organicky se rozvíjející celek, ve kterém z historické perspektivy nelze žádný směr přeskočit.³⁴ Britská škola optikou teoretické náročnosti jasně převyšuje svůj americký protějšek a vývoj feministické filmové teorie se odráží především ve vývoji jejích konceptů. Bylo by však chybné hodnotit oba přístupy z hlediska nadřazenosti jednoho k druhému, protože se navzájem nevylučují a každý je relevantní při aplikaci na svou sféru.³⁵ Americká škola se ptá, *co* film na plátně zobrazuje, ta britská zase *jakým způsobem a proč*.³⁶

³⁴ HANÁKOVÁ, Petra. *Pandořina skříňka aneb Co feministky provedly filmu?*. Praha: Academia, 2007, s. 43. ISBN 978-80-200-1551-8.

³⁵ KAPLAN, E. Ann. *Women and film: both sides of the camera*. Reprint. New York [u.a.]: Routledge, 1990, s. 3. ISBN 0-415-02764-0.

³⁶ CHAUDHURI, Shohini. *Feminist film theorists: Laura Mulvey, Kaja Silverman, Teresa de Lauretis, Barbara Creed*. New York: Routledge, 2006, s. 22-23. ISBN 0-415-32433-5.

3 Americká škola

Prvotní zájem o ženy ve filmu byl záležitostí mladých angažovaných filmových kritiček, které feministickou perspektivu zahrnovaly do svých recenzí. Dvě z nich, Siew-Hwa Behová a Saunie Salyerová, založily již zmiňovaný časopis *Women and Film*, který měl velmi otevřenou vydavatelskou politiku a publikoval téměř veškerý materiál, který do redakce přišel.³⁷ Kolem časopisu se soustředily představitelky americké školy a v letech 1973 a 1974 došlo k vydání dvou vůbec prvních publikací o ženách a filmu - *Popkornová Venuše* od Marjorie Rosenové a *Od uctívání ke znásilnění: Jak film nakládá se ženami* od Molly Haskellové.³⁸

Sociologický přístup kladl důraz na hledání znovuobjevujících se vzorů ženské reprezentace a jejich dělení na pozitivní či negativní podle autorem stanovených vnějších kritérií.³⁹ Představitelky se zaměřovaly na kritiku negativních stereotypů a servilních karikatur žen ve filmu, které neodrážely jejich skutečnou roli ve společnosti a podporovaly patriarchální ideologii. Volaly po pozitivních vyobrazeních žen a panovalo mezi nimi přesvědčení, že zrcadlo filmu se zákonitě narovná a stereotypy zmizí, až v průmyslu vzroste zastoupení žen a film přestane prezentovat pouze mužský úhel pohledu.⁴⁰ Americká škola byla v tomto ohledu výrazně optimističtější než její protějšek. Hlavní formu vyjádření divaček a kritiček tvořily subjektivní recenze.⁴¹

Marjorie Rosenová v *Popkornové Venuši* popisovala změny obrazů žen v Hollywoodu od začátku dvacátého století do sedmdesátých let a soustředila se zejména na vývoj podoby ideální ženy v americkém filmu, podle které pojmenovala celou publikaci.⁴² V díle se odráží vliv Kate Milletové a jejího pojetí mužské konspirace proti ženám, protože autorka vnímala Hollywood jako nástroj *vědomé a úmyslné* snahy formovat divačky do poslušných obětí mužské dominance. Ačkoliv dílo představovalo důležitý mezník ve feministické filmové teorii, pevnější pozici v rámci oboru si vydobyla detailnější a propracovanější publikace Molly Haskellové.⁴³

³⁷ HANÁKOVÁ, Petra. *Pandořina skříňka aneb Co feministky provedly filmu?*. Praha: Academia, 2007, s. 24. ISBN 978-80-200-1551-8.

³⁸ Tamtéž, s. 43.

³⁹ KAPLAN, E. Ann. *Women and film: both sides of the camera*. Reprint. New York [u.a.]: Routledge, 1990, s. 23. ISBN 0-415-02764-0.

⁴⁰ CHAUDHURI, Shohini. *Feminist film theorists: Laura Mulvey, Kaja Silverman, Teresa de Lauretis, Barbara Creed*. New York: Routledge, 2006, s. 22. ISBN 0-415-32433-5.

⁴¹ HANÁKOVÁ, Petra. *Pandořina skříňka aneb Co feministky provedly filmu?*. Praha: Academia, 2007, s. 20. ISBN 978-80-200-1551-8.

⁴² Tamtéž, s. 45.

⁴³ HOLLINGER, Karen. *Feminist film studies*. New York: Routledge, 2012, s. 8. ISBN 978-0-415-57528-7.

3.1 Molly Haskellová – Od uctívání ke znásilnění: Jak film nakládal se ženami

„Filmy představují jedny z nejjasnějších a nejdostupnějších kukátek do minulosti, protože jsou jejími kulturními artefakty a zrcadly zároveň,“⁴⁴ píše autorka roku 1974 vydané publikace, která také aplikuje chronologický postup při popisu vývoje obrazů žen ve filmu na pozadí společenského kontextu. Haskellová zdůrazňuje, že se považuje nejprve za filmovou kritičku a až poté za feministku. Na rozdíl od Marjorie Rosenové nepovažuje zkeslené obrazy žen za výsledek vědomé konspirace, ale za projekce mužských fantazií, hodnot, strachů a neuróz na *nevědomé* úrovni.

Pokřivené hollywoodské zrcadlo podle Haskellové reaguje na společenské změny vždy s mírným časovým zpožděním a řídí se pravidlem, že čím silnější je postavení žen ve společnosti, tím horší je jejich obraz na filmovém plátně. Ve filmu je při tom možné nacházet všechny stereotypy existující v reálné společnosti. Strach ze síly ženské sexuality ohrožující patriarchát rozdělil obrazy žen do dvou základních kategorií, jejichž konkrétní podoba se v různých obdobích mění – *panna* (virgin) a *prostitutka* (whore). V této morální dichotomii představuje cudná *panna* primárně pozitivní figuru, která je ctěna a vyvyšována nad jakékoliv skutečné zásluhy žen. *Prostitutka* je naopak její záporný a zavrhaný protipól představující nebezpečí ženské aktivní sexuality. Haskellová se místo definování jednotlivých stereotypů soustředí zejména na konkrétní filmové herečky, které podle ní ztělesňují fantazie svých režisérů a zároveň je mohou upravovat a konfrontovat s realitou podle sebe. Kritizuje při tom věkové rozdíly mezi herci a herečkami, které jsou věkem mnohem více omezované a po překročení věku čtyřiceti let přestávají dostávat role. Mužští herci tak mohou stárnout a v jednotlivých desetiletích pouze střídají své ženské protějšky, jejichž věk zůstává stejný.

V období studiové éry Hollywoodu byla studia zodpovědná za propagaci a distribuci typů a stereotypů ve filmu. Zároveň v tomto systému mohly vyniknout vlivné hvězdy, které se v rámci průmyslu staly institucemi a ovládaly své vlastní kariéry a obrazy. Díky nim se na plátnech objevovala i výjimečná postava „superžena/superwoman“ nepasující do rigidních představ o ženských rolích a slavící úspěch v mužském světě. Superženou/superwoman par excellence byla podle autorky Katharine Hepburnová. Oproti ní postava „superžena/superfemale“ veškeré ambice a

⁴⁴ HASKELL, Molly. *From reverence to rape: the treatment of women in the movies*. 2nd ed. Chicago: University of Chicago Press, 1987, s. xviii. ISBN 0-226-31885-0.

inteligenci investovala do přehánění tradiční ženskosti a proti společnosti se nikterak nebouřila. Mohla se tedy projevovat jako radikální hospodyně, ale i jako nebezpečně svůdná žena. Patriarchální status quo však neohrožovala ani v jednom případě.

„*Velkou lží spáchanou na západní společnosti je idea ženské podřadnosti,*“⁴⁵ tvrdí autorka a dodává, že filmový průmysl tuto lež posiluje a slouží jako propaganda tradičních genderových rolí. Hollywood podle ní nemá žádný zájem zobrazovat chytré a ambiciózní ženy v pozitivním světle a filmová hrdinka se tak může stát „pravou ženou“ jenom jako manželka s dětmi. Haskelllová se i přes to ostře vymezuje proti chladnému přístupu mnohých feministek, které ve svém úsilí o „novou ženu“ cynicky načrtávají co nejvýhodnější grafy vztahů manželství-láska-kariéra-děti, jakoby city byly pouze „*krční mandle, které je potřeba vytrhnout.*“⁴⁶ Negativně hodnotí, že v sedmdesátých letech pomalu mizí filmy o lásce a diváci upadají do emoční lenosti a pasivity, ze které je probudí pouze násilí. Ve svých analýzách proto klade veliký důraz na hledání a vyvyšování ideálního romantického vztahu muže a ženy, ve kterém panuje vzájemná rovnost a osvobozující aspekty lásky.

Pravděpodobně největším přínosem Molly Haskellové bylo obrácení pozornosti na do té doby neprobádanou kapitolu filmové historie – ženský film (woman's film). Zde je třeba zdůraznit rozdíl mezi ženským filmem jako „woman's film“ (film natočený *pro ženy*) a „women's cinema“ (film natočený *ženami*).

3.1.1 Ženský film (Woman's film)

Ženský film byl v Hollywoodu 30. a 40. let velice rozšířený žánr, který ženám poskytoval kompenzaci za všechny ostatní mužsky dominované filmy. Jeho hlavním úkolem bylo podle Haskelllové smířit frustrované ženy v domácnosti s jejich životním údělem a přesvědčit je, že pravé štěstí spočívá v roli matky a manželky. Výsledkem těchto uplakaných filmů tak byla „vlhká, promarněná odpoledne“ strávená ve sdíleném světě bídy a masochismu.⁴⁷

Ženský film se vyznačuje posedlostí dětmi, které jsou dostatečným ospravedlněním jakékoliv oběti žen. Jeho mottem je podle autorky replika hlavní hrdinky filmu *Mildred Pierce*: „*Pro děti udělám cokoliv, rozumíš? Cokoliv.*“⁴⁸ Vrcholem žánru

⁴⁵ HASKELL, Molly. *From reverence to rape: the treatment of women in the movies*. 2nd ed. Chicago: University of Chicago Press, 1987, s. 1. ISBN 0-226-31885-0.

⁴⁶ Tamtéž, xvii.

⁴⁷ Tamtéž, s. 153-159.

⁴⁸ Tamtéž, s. 180.

byly filmy Maxe Ophulse a Douglase Sirka na přelomu čtyřicátých a padesátých let. S nástupem televize však pomalu zmizel ze scény a byl nahrazen soap operou.⁴⁹

Ačkoliv někteří filmoví teoretici považují ženský film za pouhý „žánrový přízrak“ složený z mnoha nesourodých podkategorií filmů, feministky s ním často pracovaly zejména v 80. letech, kdy probíhaly teoretické debaty o ženském divákovi. Tento žánr oslovující primárně ženy pro ně hrál významnou roli při zkoumání schopnosti filmu artikulovat ženský úhel pohledu.

Karen Hollingerová však upozorňuje, že filmy určené specificky pro ženské publikum nepřestaly existovat. V 70. letech se podle ní objevil nový ženský film, který se vyvinul v současný *chick flick*, jehož jádro tvoří romantická komedie se silnými hrdinkami kombinujícími feminismus a tradiční ženskost. Tyto snímky plní zcela jinou funkci než staré ženské filmy a posílají divačkám zprávu, že mohou dosáhnout čehokoliv a být zcela nezávislé, aniž by se vzdaly konvenční ženskosti. *Chick flicky* (např. *Deník Bridget Jonesové*, *Sex ve městě*, *Ďábel nosí Pradu*) oslavují vítězství žen nad restrikcemi patriarchy, nad kterými tradiční ženský film pouze lamentoval. Z pohledu sociologického přístupu se tedy jedná o výrazný pokrok vpřed. Historie přechodu z ženského filmu k *chick flicku* není podle Karen Hollingerové dostatečně zmapovaná a je potřeba řešit otázku, zda se jedná o různé generace stejného žánru, nebo jsou na sobě zcela nezávislé.⁵⁰

3.1.2 Molly Haskellová a vývoj obrazů žen v Hollywoodu

Haskellová ve druhém vydání *Od uctívání ke znásilnění* popisuje vývoj obrazů žen za více než 60 let, takže pro účely práce bylo nutné obsah publikace co nejvíce redukovat. Ve filmu dvacátých let podle Haskellové stále převažovaly viktoriánské hodnoty a jeho nejčastějšími hrdinkami byly cudné a panenské figury „venkovských miláčeků,” jejichž protikladem byl svůdný a nebezpečný stereotyp „vamp.” Ačkoliv divadlo a literatura *období jazzu* reflektovaly „novou ženu” uvolněných poválečných let, na plátně se za největší odkaz hnutí sufražetek dala považovat postava „flapper” - mladá městská žena protestující proti společenským konvencím a usilující o sexuální svobodu. Její boj o emancipaci byl však více rétorický než reálný a většina filmů končila její nápravou.

⁴⁹ HASKELL, Molly. *From reverence to rape: the treatment of women in the movies*. 2nd ed. Chicago: University of Chicago Press, 1987, s. 153-186. ISBN 0-226-31885-0.

⁵⁰ HOLLINGER, Karen. *Feminist film studies*. New York: Routledge, 2012, s. 36-48. ISBN 978-0-415-57528-7.

Uvolněná morálka a krátké sexuální osvobození žen na počátku třicátých let skončilo s nástupem *Produkčního kodexu* v roce 1934, který přísnou cenzurou a omezeními bojoval s „pokleslými formami sexuálních vztahů” a urážkami Boha, matky a muže. Prosadil tak nástup uctívané konformní postavy „matky” a půvabné „sexuální bohyně” povznášející „hříšnou” sexualitu v erotickém slova smyslu na téměř spirituální úroveň. Hospodářská krize se podílela také na vzniku postavy „pracující ženy,” jejíž profesní život byl však vyobrazen pouze jako dočasný a provizorní.

Fenomémem 40. let se díky válce, komunistické paranoii a větší ekonomické síle žen stala „zrádná žena” filmu noir. Tato svůdná a nebezpečná femme fatale se na konci buď poddala mužově lásce, nebo skončila poražená a ponížená. Sentimentální a plačtivý ženský film se naopak soustředil především na neurotickou „čekající manželku.” Vyšší postavení žen ve společnosti a mužský strach z ohrožení patriarchy shodil filmovou ženu z romace dvou rovných partnerů a vzájemné úcty, která převládala v předchozích desetiletích, do maskulinních a násilných podmínek heterosexuálního vztahu čtyřicátých let.

Film padesátých let se v drtivé většině buď snažil zatlačit ženy zpět do domácností, nebo je zcela ignoroval. Herečky jako Jayne Mansfieldová a Marilyn Monroeová ztělesňovaly ženami opovrhované „hloupé blondýny” dělající ze sebe hlupačky a sloužící mužským sexuálními fantaziím, zatímco sentimentální „profesionální panny” jako Doris Dayová s Debbie Reynoldsovou zhmotňovaly podle Haskellové veškeré pokrytectví *Produkčního kodexu*, které prostupovalo padesátá léta. Vysoko nad oběma protipóly se pak tyčily elegantní, pyšné, nezávislé a nezranitelné Audrey Hepburnová a Grace Kellyová.

Léta 1963 až 1973 pak považuje Haskellová z ženského pohledu za nejvíce skličující ve filmové historii, protože ve filmu přišla tvrdá odvěta za požadavky ženského hnutí. Díky zrušení *Produkčního kodexu* film podstoupil přechod od prudernosti k pornografii s takřka žádným mezistupněm a začal se k ženě chovat jako k sexuálnímu objektu, na němž se dopouštěl stále většího násilí. Kromě „sex kittens” ztělesňovaných často modelkami z časopisů byly nejvýraznější velké role žen převážně prostitutky, coury, zhrzené milenky, lolity, staré panny, alkoholičky, hloupé mladé dívky, psychotičky, ledové královny, bláznivé excentričky, emocionální trosky či „náměsíčné ženy” fungující jako pasivní nositelky zla.

Ve druhém vydání knihy z roku 1987 bilancuje autorka i další vývoj rolí žen ve filmu od poloviny sedmdesátých let. Toto období se podle ní vyznačuje dlouhou absencí

žen na plátně následovanou jejich fragmentovaným a nevyrovnaným návratem na přelomu desetiletí. Do filmu se díky herečkám jako Meryl Streepová vrátily dlouho ztracené „superženy/superwomen,” které však tvořily menšinu v porovnání s širokou kategorií „šilenných žen” - neurotiček, vražedkyň, femme fatale, vampů, outsiderů, úzkostných bláznů apod.

Filmové i společenské období od konce 70. let nazývá Molly Haskellová věkem ambivalence, protože ani samotné feministky se mezi sebou nemohly shodnout, co vlastně chtějí na plátně vidět - jestli realistické ženy jako oběti nespravedlivých okolností, nebo progresivní hrdinky statečně překonávající složité překážky. Zároveň se ukázalo, že ženy se nebyly ochotny vzdát ani ideálu dokonalé matky v domácnosti, ani ideálu úspěšné kariéry. Pro Haskellovou je však klíčové, že filmy v tomto období přestaly reflektovat skutečné životy žen a nikdo to od nich už ani nečekal. „*Jejich společenskou roli převzala televize podobným způsobem, jakým kdysi fotografie nahradila realistickou funkci maleb.*”⁵¹ Mechanismy fungující do 70. let tak podle ní přestaly platit.

3.2 Kritika americké školy

Americké škole nelze upřít její přínos pro odhalování vztahu ženy a filmu. Kromě toho, že jako první začala seriózně studovat a popularizovat danou problematiku, zdůrazňovala též nutnost zkoumání filmů v jejich historicko-společenském kontextu a naznačila kauzální vztah mezi nimi. Sama Haskellová přivedla pozornost na ženský film a nastínila souvislost obrazů žen s nevědomými traumaty a fantaziemi mužů.⁵² Britské teoretičky i přesto sociologický přístup zahrnují devastující kritikou.

Povrchová čtení filmů a absence teoretického základu podle nich z prací amerického proudu činí pouhá vyjádření osobních názorů autorek a hrozí tedy, že těmto subjektivním svědectvím bude připisována obecná platnost.⁵³ Zjednodušený a naivní přístup americké školy se podle nich často omezuje na převyprávění filmových dějů a požadování nespécifikovaně vypadajících pozitivních obrazů žen.⁵⁴ Tato slabina se od 70. let s rostoucí nejednotou feminismu ještě zvýraznila, protože nalézt obecnou shodu v přesné definici pozitivního obrazu je stále obtížnější.

⁵¹ HASKELL, Molly. *From reverence to rape: the treatment of women in the movies*. 2nd ed. Chicago: University of Chicago Press, 1987, s. 377. ISBN 0-226-31885-0.

⁵² HANÁKOVÁ, Petra. *Pandořina skříňka aneb Co feministky provedly filmu?*. Praha: Academia, 2007, s. 51. ISBN 978-80-200-1551-8.

⁵³ Tamtéž, s. 20.

⁵⁴ HOLLINGER, Karen. *Feminist film studies*. New York: Routledge, 2012, s. 9. ISBN 978-0-415-57528-7.

Americká škola se ve svém zájmu omezuje pouze na obsahy, které do filmů vědomě či nevědomě vložil autor, ale významy jsou podle britských teoretiček tvořeny i samotnou filmovou konstrukcí, která podléhá patriarchální ideologii. Filmové médium ve svých specifikách je proto potřeba podrobit objektivnímu a teoreticky podloženému zkoumání.⁵⁵ Teoretičky britské školy tak zpochybnily dosavadní přesvědčení amerického proudu, že větší zastoupení žen na tvůrčích postech v Hollywoodu automaticky povede ke zlepšení jejich situace v klasickém filmu. Odmítaly totiž celou *teorii auteura*, podle které je film výsledkem a vyjádřením kreativní síly režiséra. Od počátečních radikálních stanovisek sice později ustoupily, ale zkoumání možností tvůrců zanechat své umělecké otisky ve filmech dále tvořilo významnou část celé feministické filmové teorie.⁵⁶

⁵⁵ CHAUDHURI, Shohini. *Feminist film theorists: Laura Mulvey, Kaja Silverman, Teresa de Lauretis, Barbara Creed*. New York: Routledge, 2006, s. 22-23. ISBN 0-415-32433-5.

⁵⁶ HOLLINGER, Karen. *Feminist film studies*. New York: Routledge, 2012, s. 230-231. ISBN 978-0-415-57528-7.

4 Britská škola

Za průkopnice britského proudu lze považovat Claire Johnstonovou, Pam Cookovou a Lauru Mulveyovou, z nichž první jmenovaná zahájila roku 1973 útok na sociologický proud svou esejí *Ženský film jako kontra-film*, ve které zároveň představila základní východiska teoretického směru. Ten se posunul za popis obrazů žen a začal zkoumat způsob, jakým filmové struktury a kódy vytvářejí významy na plátně.⁵⁷ Britské teoretičky při tom užívaly kontinentální teorie a výrazně je inspirovaly práce francouzského filmového časopisu *Cahiers du cinéma*.⁵⁸

Za hlavní teoretické nástroje britské školy lze považovat psychoanalýzu, sémiotiku a ideologickou kritiku. Marxistický filosof Louis Althusser považoval ideologii za sérii mýtů, podle kterých společnost žije, jako kdyby odkazovaly ke skutečné realitě.⁵⁹ Realitu však nelze nikdy skutečně nahlédnout, takže ideologie nemůže být hodnocena z hlediska pravdivosti. Jedinec se prostřednictvím ideologie stává subjektem, který dobrovolně uznává vlastní existenci v jejím rámci. Film je při tom podle Althussera jedním z mnoha ideologických aparátů, z čehož feministická teorie odvodila, že divák je nejenom účasten na tvorbě filmového významu, ale zároveň je filmem i konstruován.⁶⁰

Jean-Luc Comolli a Jean Paul Narboni z *Cahiers du cinéma* zastávali stanovisko, že film je vždy produktem ideologie a kamera nemůže nikdy zachytit objektivní pravdu. Filmy podle nich mohou dominantní ideologii buď plně podporovat, nebo být pod povrchem vnitřně sebekritické a nabízet možnost čtení „proti srsti.“ Claire Johnstonová na ně navázala a považovala díla Dorothy Arznerové, jediné soustavně tvořící režisérky Hollywoodu dvacátých až čtyřicátých let, za příklady filmů vnitřně vzdorujících patriarchální ideologii. Jejich analýzou se proto snažila najít vhodné techniky pro feministický kontra-film, který by byl schopen skrz praskliny v ideologické fasádě vyjadřovat i ženskou touhu. O jeho realističnost podle ní však není možné ani usilovat, což chybně činil sociologický proud.⁶¹

⁵⁷ HANÁKOVÁ, Petra. *Pandořina skříňka aneb Co feministky provedly filmu?*. Praha: Academia, 2007, s. 20. ISBN 978-80-200-1551-8.

⁵⁸ CHAUDHURI, Shohini. *Feminist film theorists: Laura Mulvey, Kaja Silverman, Teresa de Lauretis, Barbara Creed*. New York: Routledge, 2006, s. 8-9. ISBN 0-415-32433-5.

⁵⁹ KAPLAN, E. *Ann. Women and film: both sides of the camera*. Reprint. New York [u.a.]: Routledge, 1990, s. 12. ISBN 0-415-02764-0.

⁶⁰ CHAUDHURI, Shohini. *Feminist film theorists: Laura Mulvey, Kaja Silverman, Teresa de Lauretis, Barbara Creed*. New York: Routledge, 2006, s. 24-25. ISBN 0-415-32433-5.

⁶¹ HANÁKOVÁ, Petra. *Pandořina skříňka aneb Co feministky provedly filmu?*. Praha: Academia, 2007, s. 53-57. ISBN 978-80-200-1551-8.

Filmové techniky a jejich konstruování významů teoretičkám britské školy umožnila studovat sémiotika neboli nauka o znacích. Sémiotik Roland Barthes považoval svět za souhrn systémů znaků, jejichž významy lze dělit do dvou rovin - *denotace* (doslovný význam) a *konotace* (spojený kulturně připsaný význam). Znak může být zbaven svého denotativního významu a obalen kulturně specifickou a ideologickou konotací, která je chybně vnímána jako původní a přirozená. Barthes film považoval za znakový systém, který funguje na úrovni mýtu a ztratil jakýkoliv odkaz na reálný svět.⁶²

Podle Claire Johnstonové se patriarchální ideologie filmu projevuje působením mýtů, které zbavují znak „žena“ jeho původního denotativního významu „lidská bytost ženského pohlaví“ a nahrazují jej konotativním významem „ta Druhá.“ Žena sama za sebe tak ve filmu není vůbec přítomna a stává se pouze znakem toho, co představuje pro muže. Nemá proto smysl její obraz porovnávat s realitou. Protiklad muž-žena se ve filmu mění v protiklad muž-nemuž a znak „žena“ je tak pouze objektem směny mezi muži. Ona sama za sebe ve filmu nikdy *nemluví*, ačkoliv se neustále mluví *o ní*. Sémiotická analýza se znaky filmového kódu snaží demystifikovat a odhalit jejich skrytou ideologickou konstrukci.⁶³

Ke zvnitřnění patriarchální ideologie dochází na nevědomé úrovni lidské psychiky a stejně tak i ideologicky vytvořené konotativní významy znaků lze považovat za jakési nevědomí filmového textu. Umělá povaha filmové konstrukce je podle britských teoretiček zahalována stejnými procesy, jaké v psychologii odhaluje psychoanalýza. Feministky 60. let považovaly Freudovy „šovinistické teorie“ za veřejného nepřítele číslo jedna, protože podle jejich názoru legitimizovaly patriarchální útlak žen. Juliet Mitchellová však roku 1974 knihou *Psychoanalysis and Feminism* obhájila jejich užitečnost pro feministická bádání, když prosadila chápání psychoanalýzy nikoliv jako preskripcí, ale jako nástroje k popisu patriarchálního nevědomí. Feministky tak začaly koncepty Sigmunda Freuda, které podle Mitchellové on sám považoval za provizorní, revidovat pro své účely a nejen ve filmu se opíraly i o novou psychoanalýzu Jacquese Lacana.⁶⁴

⁶² KAPLAN, E. *Ann. Women and film: both sides of the camera*. Reprint. New York [u.a.]: Routledge, 1990, s. 17. ISBN 0-415-02764-0.

⁶³ CHAUDHURI, Shohini. *Feminist film theorists: Laura Mulvey, Kaja Silverman, Teresa de Lauretis, Barbara Creed*. New York: Routledge, 2006, s. 25-29. ISBN 0-415-32433-5.

⁶⁴ Tamtéž, s. 18-23.

4.1 Psychoanalytické koncepty klíčové pro feministickou filmovou teorii

Oidipův komplex

Oidipův komplex je klíčovým momentem formování sexuality a genderu mezi třetím a pátým rokem života. V *pozitivní* verzi (tj. náklonnost k rodičovi *opačného* pohlaví) chlapecké oidipovské krize si chlapec tvoří incestní pouto k matce a nenávidí rivala v podobě svého otce. Toto pouto je přetrženo zjištěním, že matka nemá penis, což si chlapec vysvětluje její kastrací. Ze strachu z vlastní kastrace silnějším otcem se proto matky zříká a přijímá otcovu autoritu. Začíná se s ním identifikovat a těší se, že si jednoho dne nejde ženu podobnou své matce. Jeho sexuální touha je tedy aktivní. Dívčí verze komplexu začíná odklonem od „kastrované“ matky, kterou dívka považuje za původce své vlastní absence penisu. Převede proto svou náklonnost k otcovi a jako náhradu za penis chce mít dítě s mužem jako je on. Přijímá tím pasivní roli ve vztahu k sexuální touze.⁶⁵

Kastrace a kastrační úzkost

Kastrace je v psychoanalýze dětský mýtus vysvětlující původ pohlavních rozdílů, jejichž poznání je pro děti skličující. Strach ze ztráty vlastního penisu způsobuje kastrační úzkost a muži se proto ženskou kastrací snaží popírat. Ženy popírat nemohou a podle Freuda mužům penis závidí. V jeho koncepci je tak žena definována nedostatkem.⁶⁶

Fetišismus

Fetišismus je nevědomá obrana proti kastrační úzkosti spočívající v přehnaném důrazu na fragmentované části sexuálního objektu na úkor jeho celku. Jedná se o erotickou perverzi mužů, kteří u žen kvůli strachu z kastrace musí hledat náhradu penisu v různých částech těla a objektech jako náušnice, vysoké podpatky apod.⁶⁷

Imaginárno a symbolično

Zakladatelem sémiotiky byl Ferdinand de Saussure, podle kterého veškeré myšlenky a znalosti člověka vždy podléhají jeho jazyku a žádné ideje ani koncepty nemohou existovat mimo systém jazykových znaků. Ve druhé polovině 20. století dokázal sémiologii s psychoanalýzou propojit Jacques Lacan, který vývojová stádia

⁶⁵ KAPLAN, E. Ann. *Women and film: both sides of the camera*. Reprint. New York [u.a.]: Routledge, 1990, s. 13. ISBN 0-415-02764-0.

⁶⁶ CHAUDHURI, Shohini. *Feminist film theorists: Laura Mulvey, Kaja Silverman, Teresa de Lauretis, Barbara Creed*. New York: Routledge, 2006, s. 20-21. ISBN 0-415-32433-5.

⁶⁷ KAPLAN, E. Ann. *Women and film: both sides of the camera*. Reprint. New York [u.a.]: Routledge, 1990, s. 14. ISBN 0-415-02764-0.

člověka přepracoval na jazykový model. Jeho teorie tak spojila dva klíčové nástroje feministické analýzy v jeden celek.⁶⁸

Lacan rozděloval tři překrývající se řády vztahu člověka k realitě - imaginárno, symbolično a reálno. Protože *reálno* leží za sférou jazyka a nelze jej nijak označovat, jsou z jazykového hlediska vývoje člověka zásadní dva ostatní registry skutečnosti. *Imaginárno* je předjazykovou dimenzí, ve které se dítě k realitě vztahuje pouze pomocí obrazů vytvářejících iluzi dostatku, podobnosti a úplnosti. Jedná se o sféru duálních vztahů, kdy ještě nerozlišuje mezi „Já“ a „Ostatní.“ Dítě tedy žije v iluzorní jednotě s okolím a matkou, kterou nechápe jako „tu Druhou.“⁶⁹

Symbolično je sférou obecně vnímané a označované reality, ve které vládne společenský Zákon postavený na jazyce a konceptu nedostatku. Dítě do něj vstupuje osvojením jazyka a je „symbolicky kastrováno“ zjištěním, že podléhá společenskému řádu.⁷⁰ K tomuto přechodu dochází v období Oidipovské krize, kdy otcova autorita ukončuje chlapcovu incestní touhu po matce. V metaforickém čtení komplexu tak Lacan identifikuje Otce (jako koncept, nikoliv konkrétní osobu) se Zákonem a hovoří o „Jménu Otce,” které vtahuje dítě do sféry *symbolična*. Lidské nevědomí je podle něj strukturováno jako jazyk, v jehož centru *falus* metaforicky označuje souhrn pozitivních hodnot *falocentrického* symbolického řádu.⁷¹

Fáze zrcadla

Lacanova fáze zrcadla je zásadním mezníkem v konstituci lidského Já (ega) mezi šestým a osmnáctým měsícem života. Dítě se v této fázi poprvé identifikuje s vlastním obrazem v zrcadle a vnímá sebe sama jako oddělený subjekt. Začíná zde proces formování hranic ega a ukončování jednoty s matkou, který je později završen vstupem do *symbolična*. Protože fyzické ambice dítěte jsou v tomto období mnohem vyšší než jeho skutečné motorické dovednosti, vnímá svůj obraz v zrcadle zkresleně jako „ideální Já,” které je dokonalejší a fyzicky schopnější než jeho skutečné tělo.⁷²

⁶⁸ KAPLAN, E. Ann. *Women and film: both sides of the camera*. Reprint. New York [u.a.]: Routledge, 1990, s. 15-19. ISBN 0-415-02764-0.

⁶⁹ CHAUDHURI, Shohini. *Feminist film theorists: Laura Mulvey, Kaja Silverman, Teresa de Lauretis, Barbara Creed*. New York: Routledge, 2006, s. 47. ISBN 0-415-32433-5.

⁷⁰ KAPLAN, E. Ann. *Women and film: both sides of the camera*. Reprint. New York [u.a.]: Routledge, 1990, s. 19. ISBN 0-415-02764-0.

⁷¹ CHAUDHURI, Shohini. *Feminist film theorists: Laura Mulvey, Kaja Silverman, Teresa de Lauretis, Barbara Creed*. New York: Routledge, 2006, s. 47-49. ISBN 0-415-32433-5.

⁷² Tamtéž, s. 46-47.

5 Laura Mulveyová a mužský pohled

Claire Johnstonová s Pam Cookovou používaly k analýzám především ideologickou kritiku a sémiotiku, takže plný potenciál psychoanalýzy využila až Laura Mulveyová ve své revoluční stati *Vizuální slast a narativní film* publikované roku 1975 britským časopisem *Screen*. Stať představuje nejvýznamnější milník ve vývoji feministické filmové teorie a pevně prosadila genderový přístup k filmu do obecného povědomí.⁷³ Rok 1975 se proto v některých přehledech chybně uvádí za rok vzniku celé teorie.

Zatímco Johnstonová s Cookovou aplikovaly již existující kontinentální teorie na konkrétní filmy pro analýzu ideologické konstrukce znaku „žena,“ Mulveyová teoretické nástroje propojila ke zcela novému východisku. Jako první se od jednotlivých filmů obrátila k obecné analýze filmových mechanismů a jejich nevědomé interakce s divákem. V spojení s ideologií Louise Althussera používala Mulveyová psychoanalýzu jako politickou zbraň při zkoumání filmu strukturovaného patriarchálním nevědomím a pro své účely se nebála propojovat i nesouvislé pojmy Sigmunda Freuda a Jacquese Lacana.

Mulveyová svou národností i teoretickými vlivy patří k britské škole, ale tematicky jí byl nejbližší americký časopis *Camera Obscura*, který roku 1976 založily teoreticky zaměřené redaktorky bývalého *Women and Film*.⁷⁴ David Rodowick popsal období po vydání stati jako období tvůrčí dezorientace, které mělo katalyzační účinek a dalo vzniknout novému diskursu feministické filmové teorie.⁷⁵ Stať pevně prosadila teoretický přístup i ve Spojených státech a nyní to paradoxně byly americké teoretičky jako Janet Bergstromová, kdo kritizoval Johnstonovou a Cookovou za subjektivní interpretace filmů a jejich nedostatečnou analýzu ve vztahu k divákovi.⁷⁶ Laura Mulveyová pevně zakotvila celou feministickou teorii do psychoanalýzy a stimulovala její obrovský vývoj až do 90. let. Mnoho teoretiček ji uvádí jako první zdroj inspirace a ačkoliv stať zdaleka nevyvolala pouze souhlas, i pro své odpůrce sloužila jako výchozí bod.⁷⁷

⁷³ HANÁKOVÁ, Petra. *Pandořina skříňka aneb Co feministky provedly filmu?*. Praha: Academia, 2007, s. 68-73. ISBN 978-80-200-1551-8.

⁷⁴ Tamtéž, s. 73-77.

⁷⁵ Tamtéž, s. 98.

⁷⁶ Tamtéž, s. 67.

⁷⁷ Tamtéž, s. 89-97.

5.1 Vizuální slast a narativní film

Výchozím bodem celé stati je myšlenka, že film není vzhledem k divákovi genderově neutrální a vsází na rozdíly ovládající jeho obrazy a erotické způsoby pohledu. Mulveyová čte Lacana s Freudem a upozorňuje, že patriarchální nevědomí strukturuje způsoby vidění a slast z dívání se. Žena musí ustoupit Zákonu a Jménu Otce, zatímco muž své fantazie a obsese ovládnutím jazyka autoritativně vkládá do jejího němého obrazu, který nevyjadřuje nic jiného než kastraci. Síla tradičního mainstreamového filmu podle ní spočívá v tom, že dokáže dokonale manipulovat s vizuální slastí.⁷⁸ Jak sama píše: „*Tento článek se bude zabývat protkáním erotické slasti ve filmu, jejím významem a především ústředním postavením obrazu ženy. Říká se, že analýzou se slast, nebo krása, zničí. To je právě záměrem tohoto článku.*”⁷⁹

Základní slastí poskytnutou filmem je skopofilie neboli erotická slast z dívání se na jinou osobu. Zvědavý a kontrolující *pohled* (v angličtině *gaze*) má podle ní moc podrobit si druhého člověka jako sexuální objekt, takže jej nelze chápat pouze ve smyslu vizuálního pole (v angličtině *look*). Skopofilie je podle Freuda jedním z aktivních sexuálních pudů a ve své extrémní podobě se projevuje perverzí voyeurismu, která spočívá v erotickém uspokojení ze sledování druhého, aniž by byl pozorovatel sám viděn. Tradiční film za pomoci narativních konvencí dává divákovi sedícím v temném kinosále pocit, že sleduje oddělený a soukromý svět, který je lhostejný vůči jeho přítomnosti. Skopofilní touhu navíc film uspokojuje v její narcistické poloze, když dokáže divácký subjekt použitím obrazů fascinovat natolik, že ten ztrácí pevné hranice svého ega a stejně jako v novorozencově zrcadlové fázi se identifikuje „ideálním Já” na plátně - v tomto případě s filmovou hvězdou v roli obyčejného člověka.

Genderová nerovnost ve filmu se odráží právě ve slasti z dívání se, která je rozštěpena na aktivní mužskou a pasivní ženskou pozici. Aktivní mužský pohled je podle Mulveové určující a promítá svou fantazii do stylizované ženské postavy, která zaujímá pouze pasivní exhibicionistickou roli. Žena je vystavená mužskému pohledu jako sexuální objekt a ve filmu konotuje pouze *bytí-pro-pohled* (*to-be-looked-at-ness*). Ideologicky určená heterosexuální dělba práce v narativním filmu nedovolí, aby muž nesl tíhu sexuálního zpředmětnění, takže mužský hrdina je aktivním tvůrcem děje, zatímco

⁷⁸ MULVEYOVÁ, Laura. Vizuální slast a narativní film. In: OATES-INDRUCHOVÁ, Libora. *Dívčí válka s ideologií: klasické texty angloamerického feministického myšlení*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1998, s. 117-119. ISBN 80-85850-67-2.

⁷⁹ Tamtéž, s. 119.

žena pouze podívanou. V rámci samotného příběhu tak žena sama o sobě nemá sebemenší význam a důležité je pouze to, co představuje pro hrdinu.⁸⁰

Klasický film je uspořádán okolo dominantní mužské postavy, která ovládá filmovou scénu i běh událostí. Skrz záběry kamery a neviditelný střih se film snaží reprodukovat přirozené lidské vnímání a stírat hranice prostoru filmového plátna. Scénu této prostorové iluze ovládá mužský protagonista, který artikuluje pohled a zprostředkovává ho divákovi. Žena jako pasivní sexuální objekt je tak vystavena nejen přímému skopofilnímu pohledu diváka, ale i všemocnému pohledu mužského protagonisty, se kterým se divák identifikuje jako se svým „ideálním Já“ a jehož prostřednictvím ji ovládá a vlastní. Mulveyová upozorňuje, že si je vědoma filmů s hlavními ženskými protagonistkami, avšak nijak je nerozvádí a pouze podotýká, že jejich síla na plátně je pouze zdánlivá. Pohled je tedy podle jejího názoru i nadále mužský.

Film podle Mulveyové podléhá symbolickému řádu a artikuluje pohled sloužící mužským fantaziím. Obraz ženy přinášející mužskému pohledu slast je však ohrožující svým obsahem, protože kvůli absenci penisu představuje pro muže hrozbu kastrace. Z pohledu psychoanalýzy se jedná o vážný problém, se kterým se mužské nevědomí umí vypořádat dvěma způsoby.

Tím prvním je *sadistický voyeurismus*, který spočívá v dějové rekonstrukci samotného traumatu kastrace. Ve filmu toto trauma mohou evokovat nejrůznější provinění ženských postav, jejichž tajemství jsou vyšetřována a odhalována. Slast na konci filmu vychází z prokázání ženské viny a ustanovení kontroly nad ní buď prostřednictvím trestu, či spasení. Jedná se například o filmy noir, ve kterých ženy stojí na špatné straně zákona a mužští policisté je jako představitelé symbolického řádu usvědčují ze zločinu. Žena je v těchto filmech znevážena, potrestána, či spasena pod maskou ideologické správnosti.

Druhým způsobem odvrácení kastracní hrozby ve filmu je *fetišistická skopofilie*, která kastraci naprosto popírá přeměnou ženské postavy ve fetiš. Film přímo pro pohled diváka, nikoliv prostřednictvím mužského protagonisty, ukazuje detailní záběry stylizovaných částí ženských těl a přetváří je v dokonalý produkt. Krása ženy jako fragmentovaného erotizovaného objektu však při těchto záběrech splývá s plochou plátna a rozbíjí příběhem vyžadovanou iluzi prostorové hloubky. Ženský obraz na plátně tím

⁸⁰ MULVEYOVÁ, Laura. Vizuální slast a narativní film. In: OATES-INDRUCHOVÁ, Libora. *Dívčí válka s ideologií: klasické texty angloamerického feministického myšlení*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1998, s. 120-125. ISBN 80-85850-67-2.

ztrácí věrohodnost a stává se pouze vystavenou ikonou. Muž jako nositel děje a zprostředkovatel pohledu diváka se plochou nevěrohodnou ikonou stát nemůže a záběry fragmentovaných částí jeho těla se ve filmu objevují pouze v zájmu příběhu. Erotický pud je zaměřen na samotný pohled mimo lineární čas, takže fetišistické skopofilie nevyžaduje na rozdíl od sadismu dějovou linku.

Mulveyová uvádí, že tradiční film začleňuje ženské *bytí-pro-pohled* do samotné podívané a pomocí kódů jako střih a kamera artikuluje vždy pouze mužský pohled. Je proto potřeba zlomit techniky tradičního filmu a zpochybnit slast, kterou vyvolávají. Zatímco Claire Johnstonová se soustředila na hledání progresivních aspektů klasického filmu, Mulveyová v něm z feministického hlediska nevidí žádnou naději na změnu. Vyjadřuje však názor, že voyeursko-skopofilní pohled vytvářející tradiční filmovou slast lze zlomit. Změny ekonomických podmínek filmové produkce totiž umožnily rozvoj alternativního filmu, který může radikálně zpochybňovat základní premisy mainstreamu.⁸¹

S filmem se podle Mulveyové spojují tři rozdílné druhy pohledů – pohled kamery, pohled diváka a pohledy filmových postav mezi sebou. První dva pohledy slouží mužským potřebám odvrátit strach z kastrace a tradiční narativní film se je snaží popírat na úkor vyvyšování pohledů postav na plátně. Tím chce vytvořit iluzi realističnosti a nabídnout přesvědčivý svět, ve kterém se divák může identifikovat se svým mužským nositelem pohledu. Mulveyová proto tvrdí, že prvním krokem alternativního filmu ke zničení slasti tradičních filmových konvencí je zhmotnění pohledu kamery v čase a prostoru, čímž se podle ní pohled diváka uvolní do pozice „vášnivé nezaujatosti,” která zničí slast skopofilně-voyeurských mechanismů. *„Ženy, jejichž obraz byl mnohokrát odcizen a použit pro tento účel, nemohou nepozorovat úpadek tradiční filmové formy jinak než se sentimentální lítostí.”*⁸²

⁸¹ MULVEYOVÁ, Laura. Vizuální slast a narativní film. In: OATES-INDRUCHOVÁ, Libora. *Dívčí válka s ideologií: klasické texty angloamerického feministického myšlení*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1998, s. 119-131. ISBN 80-85850-67-2.

⁸² Tamtéž, s. 131.

6 Pohled a žena jako divačka

Nejpalčivější otázky feministické filmové teorie v 80. a 90. letech se soustředily na mužský pohled, ženskou divačku a feministický kontra-film, který měl nabídnout alternativu tradičnímu filmu. Britská škola odmítala možnost objektivitu jakéhokoliv filmu včetně dokumentů a následně i progresivitu mainstreamu, takže feministky vkládaly své naděje do avantgardy a experimentálních snímků. Mezi takzvaný *teoretický feministický film* patří například *Riddles of The Sphinx* (1977) od Laury Mulveyové a Petera Wollena nebo *Thriller* (1979) od Sally Potterové.⁸³

Nejdůležitější otázkou feministické filmové teorie však představovala žena jako divačka. Proti Mulveyové a jejímu beznadějně pesimistickému přesvědčení o mužském pohledu v tradičním filmu se okamžitě objevily námitky, protože autorka ve své stati vůbec nebrala do úvahy ženský subjekt. Mainstreamový film podle jejího názoru artikuluje pouze mužský pohled a ženě odepírá přístup k divácké slasti. Divačka tak musí zaujmout pasivní masochistickou roli při pohledu na svůj obraz ztělesňující kastracní hrozbu a mužské fantazie. Stať tedy vzbuzuje logickou otázku, proč se ženy rády dívají na filmy.

Osmdesátá léta se proto nesla především ve znamení snah vyřešit otázku ženské divačky a pozice, do které ji klasický film staví. Divačku, na níž se celá diskuse soustředí, je třeba chápat jako teoretický koncept konstruovaný filmovým textem, nikoliv jako reálnou fyzickou osobu sedící v kině.⁸⁴ Lze ji ztotožňovat s tím, co literární teorie nazývá implikovaným čtenářem - „*souhrn předem vytvořených orientací, které fikční text nabízí svým možným čtenářům jako podmínky recepce.*”⁸⁵ Studie hledaly univerzální teoretické modely ženského pohledu a feministická filmová teorie 80. let je pro svou teoretickou zahuštěnost a abstraktnost pojmů často obviňována z vytváření „sektý zasvěcenců,” kteří se od politického zájmu změnit film přesunuli k intelektuálním cvičením.⁸⁶

⁸³ HOLLINGER, Karen. *Feminist film studies*. New York: Routledge, 2012, s. 70-77. ISBN 978-0-415-57528-7.

⁸⁴ Tamtéž, s. 11-14.

⁸⁵ BÍLEK, Petr A. Wolfgang Iser a jeho koncept implicitního čtenáře v Aktu čtení. *Aluze* [online]. 2004, 7(2-3), 139 [cit. 2018-04-06]. DOI: aluze2_045.p65. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1421/podzim2007/CJBC610/um/CJBC610_8b-Iser.pdf

⁸⁶ HANÁKOVÁ, Petra. *Pandořina skříňka aneb Co feministky provedly filmu?*. Praha: Academia, 2007, s. 102. ISBN 978-80-200-1551-8.

6.1 E. Ann Kaplanová – Je pohled mužský?

Článek s příznačným názvem publikovala roku 1983 americká profesorka, která horlivě obhajovala využití psychoanalýzy pro zkoumání filmu a patriarchální společnosti. Kaplanová shrnula východiska Laury Mulveyové a položila si otázku, zda je aktivní pohled nezbytně mužský a zda si jej mohou přivlastnit i ženy.⁸⁷

V sexuálních fantaziích mužů i žen podle Kaplanové převládá vzor dominance-submise, kde ženy převážně zauímají pasivní pozici. Vlastní objektifikace jim však přináší sexuální potěšení, takže film podle Kaplanové nabízí slast i ženám vystaveným mužskému pohledu. Autorka upozorňuje, že i muži si mohou užívat submisivní pozici a že ve filmech 70. a 80. let narostl počet atraktivních mužských postav v rolích sexuálních objektů. O specificky ženský pohled se však podle ní nejedná, protože ženská hrdinka se jako nositelka pohledu pouze nachází v mužské pozici. „*Když tak činí, téměř vždy ztrácí své tradičně ženské vlastnosti. Ani ne tak atraktivní vzhled, jako spíše laskavost, lidskost a mateřský cit. Místo toho je často chladná, dravá, ambiciózní a manipulující přesně jako muži, jejichž pozici obsadila.*”⁸⁸

Ani ve zdánlivě feministických filmech nemá podle Kaplanové ženská sexuální touha žádnou reálnou sílu a divačka se jako „majitelka” pohledu může na sexuální objekt pouze dívat, nikoliv si jej přivlastňovat pomocí fetišismu a sadistického voyeurismu. Tato výměna rolí proto nenarušuje tradiční patriarchální role dominantního muže a submisivní ženy, ale pouze slouží jako ventil pro uvolnění společenského napětí, které bylo vytvořeno ženským hnutím a jeho požadavky. Pohled ve filmu tak podle Kaplanové nepatří vždy pouze muži, ale vlastnit ho a aktivizovat v patriarchálním řádu znamená nacházet se v maskulinní pozici.⁸⁹ Kaplanovou a její rozpracování schématu Laury Mulveyové proto nelze řadit do teoretické diskuse o specificky ženském subjektu a jeho pohledu.

6.2 Diskuse o ženském subjektu

6.2.1 Laura Mulveyová a transvestitní divačka

Kritické ohlasy na svou vlastní stať reflektovala nejdříve sama Mulveyová ve článku *Dodatečné poznámky k Vizuální slasti a narativnímu filmu* z roku 1981. I nadále je podle ní film konstruován výhradně okolo mužské slasti a jeho pohledu, ale divačka se

⁸⁷ KAPLAN, E. Ann. *Women and film: both sides of the camera*. Reprint. New York [u.a.]: Routledge, 1990, s. 25. ISBN 0-415-02764-0.

⁸⁸ Tamtéž, s. 29.

⁸⁹ Tamtéž, s. 26-33.

může prostřednictvím aktivní maskulinní stránky své sexuální identity identifikovat s mužským hrdinou. Tato trans-pohlavní identifikace je podle Mulveyové pro ženy přirozená, ačkoliv pouze dočasná a nepříjemná. Divačka se převzetím mužského pohledu zmocňuje nelegitimní pozice a „*nespokojeně se ošívá ve svých zapůjčených transvestitních šatech.*”⁹⁰ Ženský subjekt tak podle Mulveyové může získat kontrolu nad filmovým světem pouze skrz regresi do aktivní předoidipovské fáze, ve které ještě nepřijal pasivní ženskost.⁹¹

6.2.2 Mary Ann Doaneová a maškaráda

Američanka Mary Ann Doaneová ve své stati *Film a maškaráda: K teorii divačky* definovala pohled z hlediska distance od filmového obrazu, která se u mužů a žen liší. Mužské nevědomé popírání kastrace za pomoci fetišistických mechanismů totiž vytváří odstup od obrazu ženy na plátně, zatímco divačka se filmovému aparátu lehce poddává. Pohled ženy je tak definován blízkostí a „*ženská divačka musí čelit nadpřítomnosti obrazu na plátně - ona sama totiž je obrazem.*”⁹² Cestu ze slepé uličky transvestitní mužské identifikace, masochistické nad-identifikace, nebo narcistické touhy po svém pasivním obrazu představuje podle Doaneové modus diváctví, jež nazývá maškarádou. Maškaráda je podle psychoanalytičky Joan Rivierové uměle vytvořenou maskou přehnané ženskosti, kterou ženy používají jako jakýsi obranný mechanismus zakrývající jejich společností nechtěné „mužské” vlastnosti. Nasazení takovéto maškarády podle Doaneové pomáhá divačce zpracovat odstup od svého obrazu na plátně a umožnit jí jeho kritickou kontemplaci.⁹³

Doaneová souhlasí s Mulveyovou a domnívá se, že ani maškaráda divačkám neumožňuje získání aktivního pohledu, který je neutralizován i ve filmech s hlavními ženskými hrdinkami. To ilustruje na příkladu fotografie *Un Regard Oblique*, na které se muž a žena dívají do výlohy obchodu. Ženskou „hlavní” postavu uprostřed fotografie zastihuje muž na pravé straně, který i přes svou „vedlejší roli” nese veškerou moc pohledu

⁹⁰ HANÁKOVÁ, Petra. *Pandořina skříňka aneb Co feministky provedly filmu?*. Praha: Academia, 2007, s. 95. ISBN 978-80-200-1551-8.

⁹¹ CHAUDHURI, Shohini. *Feminist film theorists: Laura Mulvey, Kaja Silverman, Teresa de Lauretis, Barbara Creed*. New York: Routledge, 2006, s. 40. ISBN 0-415-32433-5.

⁹² DOANE, Mary Ann. Film and the Masquerade: Theorising the Female Spectator. *Screen* [online]. 1982, **23**(3-4), 78 [cit. 2018-04-06]. DOI: 10.1093/screen/23.3-4.74. ISSN 0036-9543. Dostupné z: <https://academic.oup.com/screen/article-abstract/23/3-4/74/1622192?redirectedFrom=fulltext>

⁹³ KUHN, Annette. *Women's pictures: feminism and cinema*. 2nd ed. New York: Verso, 1994, s. 214-217. ISBN 1-85984-010-8.

a dívá se na obraz nahé ženy vystavený ve výloze. Žena uprostřed pozoruje divákovi neukázaný obraz a stále tak není aktivní nositelkou pohledu, ačkoliv na fotografii zabírá větší prostor. Odepírání pohledu ženám filmy často přehrávají pomocí dějových konvencí, mezi něž patří například klišé nošení brýlí: „*Žena s brýlemi současně ztělesňuje intelektualismus a nepřitažlivost, avšak v momentě, kdy si brýle sundá (tento moment musí být téměř vždy ukázán a nese v sobě jistou smyslnost), se náhle mění v podívanou – v dokonalý obraz touhy.*”⁹⁴ I ženský film oslovující primárně divačky pouze masochisticky obrací pohled proti nim, protože pojednává o selháních a neštěstí ženských postav. Tyto filmy jsou tak stále formulovány patriarchálním mužským jazykem.⁹⁵

6.2.3 Teresa de Lauretisová a dvojí identifikace

Strukturalisté inspirovaní Vladimírem Proppem a jeho *Morfologií pohádky* zastávali názor, že struktura a distribuce rolí postav v antickém mýtu o Oidipovi tvoří základ veškeré narace západního světa. Podle Teresy de Lauretisové i hollywoodský film následuje oidipovskou trajektorii, ve které je dějová linka strukturována mužskou sexuální touhou. Hrdina je tedy aktivním subjektem na své cestě do neznáma a žena představuje buď jeho překážku, nebo pasivní objekt touhy na konci příběhu.⁹⁶

Podle de Lauretisové však žena během oidipovské krize nikdy zcela nedokončí svůj odklon od matky, takže vzhledem k sexuální touze nezaujímá pouze pasivní pozici (tj. nechce pouze, aby po ní toužil muž). Ve své teorii se tak posouvá za protiklad mužské aktivní identifikace s pohledem a ženské pasivní s obrazem. Filmová divačka se podle de Lauretisové identifikuje zároveň s aktivní postavou nosící pohled i s pasivní figurou narativního konce. Ani jedna z figur při tom v nemusí být genderově specifická, ačkoliv Hollywood v tomto ohledu uznává tradiční dělbu práce a nutí ženy k souhlasu s pasivní feminitou. Pro vyjádření aktivní ženské touhy tak de Lauretisová volá po narušení výhradně mužské oidipovské narace.⁹⁷

⁹⁴ DOANE, Mary Ann. Film and the Masquerade: Theorising the Female Spectator. *Screen* [online]. 1982, 23(3-4), 82-83 [cit. 2018-04-06]. DOI: 10.1093/screen/23.3-4.74. ISSN 0036-9543. Dostupné z: <https://academic.oup.com/screen/article-abstract/23/3-4/74/1622192?redirectedFrom=fulltext>

⁹⁵ HOLLINGER, Karen. *Feminist film studies*. New York: Routledge, 2012, s. 39-41. ISBN 978-0-415-57528-7.

⁹⁶ CHAUDHURI, Shohini. *Feminist film theorists: Laura Mulvey, Kaja Silverman, Teresa de Lauretis, Barbara Creed*. New York: Routledge, 2006, s. 68-71. ISBN 0-415-32433-5.

⁹⁷ Tamtéž, 71-73.

6.2.4 Problematika lesbického diváctví a etnických menšin

Teresa de Lauretisová dále kritizovala feministické teoretičky za to, že pod vlivem psychoanalýzy definovaly ženy pouze z hlediska opozice k mužům, čímž produkovaly univerzalistické koncepty nepostihující rozdíly mezi ženami samotnými.⁹⁸ Vymezila se proti jejich předpokladu heterosexuality a definovala aktivní lesbický pohled, čímž narušila předchozí chápání genderové dělby práce diváků.⁹⁹ Univerzalistické psychoanalytické koncepty divačky zároveň vedly k frustraci z přehlížení etnických rozdílů, takže na přelomu 80. a 90. let začaly vznikat i proudy kladoucí rasovou problematiku do popředí svých feministických analýz.¹⁰⁰ Lesbická filmová kritika a rasově zaměřené směry se postupně staly významnými a velice širokými proudy feministické filmové teorie.

6.2.5 Gaylyn Studlarová a masochistické diváctví

Neschopnost vyřešit otázku ženské divačky a obsáhnout do univerzalistických konceptů i odlišností mezi ženami začala otrásat přesvědčením o smysluplnosti teoretizování genderově determinovaného diváctví.¹⁰¹ Gaylyn Studlerová svou studii *V říši slasti: Von Sternberg, Dietrichová a masochistická estetika* z roku 1988 opustila mulveyovské pojetí kontrolujícího a sadistického mužského pohledu, když masochismus přisoudila nejen ženskému, ale i mužskému subjektu. Masochismus však v jejím pojetí není chápán negativně a nesouvisí s perverzní sexualitou. Naopak se jedná o spiritualizovanou estetiku, ve které oidipovský strach z kastrace a genderové rozdíly nehrají žádnou roli.

Masochistické podlehnutí diváka filmu znamená slastné prožití symbiotického spojení s obrazy, které unikají jeho kontrole. Divák při tom na rozdíl od pojetí Mulveyové nezaujímá pasivní pozici a naopak aktivně zapojuje svou fantazii. Formování masochismu podle Studlarové předchází oidipovské krizi, kdy není genderová role člověka ještě vymezena. Masochistické podlehnutí filmovému obrazu proto narušuje polarizaci mužských a ženských rolí a umožňuje divákům mnohočetné identifikace mimo jejich vlastní gender. Takto vymezené diváctví zpochybňuje mocenské dívání založené

⁹⁸ CHAUDHURI, Shohini. *Feminist film theorists: Laura Mulvey, Kaja Silverman, Teresa de Lauretis, Barbara Creed*. New York: Routledge, 2006, s. 75-82. ISBN 0-415-32433-5.

⁹⁹ HOLLINGER, Karen. *Feminist film studies*. New York: Routledge, 2012, s. 133-136. ISBN 978-0-415-57528-7.

¹⁰⁰ Tamtéž, s. 190-194.

¹⁰¹ Tamtéž, s. 16.

na mužském sadistickém voyeurismu a podkopává mulveyovská východiska, která závisí na strachu z kastrace a genderové polaritě muže a ženy.¹⁰²

7 Zlom feministické filmové teorie v 90. letech

Vizuální slast a narativní film představovala dvacet let jakousi preskripci feministických zkoumání filmu. Teoretičky k jejím východiskům cítily určitý závazek a díky pevně ustanovenému diskursu přežila feministická filmová teorie i antifeministické tendence osmdesátých let, kdy se během konzervativních vlád Margaret Thatcherové a Ronalda Reagana feminismus z jednotného hnutí rozpadl do obrovského množství proudů. Ačkoliv byla psychoanalytická východiska Laury Mulveyové dlouhou dobu velice stimulující, v devadesátých letech začala celou teorii naopak ochromovat.¹⁰³

Feministické teorie ženského subjektu byly závislé na psychoanalyticky vymezené genderové dělbě práce a heterosexuálním binarismu muže a ženy. Nejenže však nedokázaly vyřešit problematiku genderově determinovaného diváctví a odlišností mezi ženami, ale i samotný způsob užití psychoanalýzy se ocital pod palbou kritiky. Podle filmového teoretika Davida Rodowicka Mulveyová chybně pochopila Freuda, který sám problematizoval rozdělení aktivní mužské a pasivní ženské touhy.¹⁰⁴ Širší psychoanalytická obec se navíc ohradila i proti jejímu chápání pohledu. Jacques Lacan podle psychoanalytiků nespojoval pohled s aktivní mocí a kontrolou, ale naopak jej považoval za prostor, ve kterém vizuální kontrola selhává. Pohled je podle něj slepé místo ve vizuálním poli jedince při střetu s *reálnem*, ve kterém se ztrácí jakákoliv symbolická struktura. Todd McGowan a Joan Copjecová soudili, že feministické teorie jsou kontaminovány Foucaultovo pojetím pohledu jako prostředkem kontroly nad objektem a volali po skutečně lacanovské teorii filmu.¹⁰⁵

7.1 Přesun ke kulturním studiím

Neschopnost vyřešit teoretické rozpory v otázce mužského pohledu, ženské divačky a kontra-filmu vedla feministky k nespokojenosti s psychoanalytickým přístupem ke zkoumání filmu. Univerzalistické teorie o diváctví začaly být chápány jako

¹⁰² HANÁKOVÁ, Petra. *Pandořina skříňka aneb Co feministky provedly filmu?*. Praha: Academia, 2007, s. 124-130. ISBN 978-80-200-1551-8.

¹⁰³ Tamtéž, s. 97-98.

¹⁰⁴ CHAUDHURI, Shohini. *Feminist film theorists: Laura Mulvey, Kaja Silverman, Teresa de Lauretis, Barbara Creed*. New York: Routledge, 2006, s. 44. ISBN 0-415-32433-5.

¹⁰⁵ HANÁKOVÁ, Petra. *Pandořina skříňka aneb Co feministky provedly filmu?*. Praha: Academia, 2007, s. 131-135. ISBN 978-80-200-1551-8.

spekulativní, protože ignorují nejen odlišnosti mezi divačkami, ale i společenský a historický kontext produkce, distribuce a sledování filmu. Feministické teoretičky dosud chápaly Hollywood jako monolitickou a v čase neměnnou instituci a jejich analýzy se opakovaně opíraly o klasická hollywoodská díla jako *Okno do dvora* a *Vertigo* od Alfreda Hitchcocka.

Annette Kuhnová a Christine Gledhillová začaly v otázce vztahu diváka a filmového textu prosazovat nový přístup, který je více uvědomělý k rozličnosti publika a historickému kontextu. Odmítaly představu, že filmový text sám konstruuje svého diváka do určité pozice a Christine Gledhillová roku 1999 vymezila hlavní zásadu kulturních studií, kterou je myšlenka *vyjednávání*. Význam filmu podle tohoto konceptu vzniká v momentě jeho sledování jako výsledek interakce mezi filmovou institucí a publikem. Filmové texty tak musí být studovány z hlediska jejich produkce a recepce v určitém socio-kulturním kontextu, protože různí diváci je čtou odlišně v závislosti na genderu, rase, sexuální orientaci, společenské třídě a národnosti.

Perspektiva kulturních studií zavedla feministické teoretičky do dvou směrů, z nichž první se orientuje na filmový text.¹⁰⁶ Tento směr se soustředí na problematiku intencionality autora a jeho možností ovlivnit význam textu. Ptá se, zda autor může feministické významy sám vkládat do filmu, nebo zda vznikají až v průběhu čtení divákem. Annette Kuhnová se domnívá, že feministická čtení dominantních filmů „proti srsti“ jsou možná pouze do určité míry a filmové texty vždy nabízí omezený počet „preferovaných čtení,“ která tvůrce může vědomě i nevědomě ovlivnit.¹⁰⁷ Žádný film proto není zcela revoluční, progresivní, nebo naopak ideologicky poplatný.

Druhý směr se od filmových textů odklání a pomocí dotazníků a rozhovorů se zaměřuje na jejich přijetí publikem. Místo teoretizování divačky jako filmem utvořeného konstruktu tedy oslovuje skutečné ženy a zajímá se o jejich reakce na konkrétní filmy. Studie publika jsou dodnes hlavní formou feministické filmové teorie, avšak ani tento přístup nelze označit za bezproblémový. Mnozí jej považují za relativistický, protože každý význam interpretovaný divákem je podle něj správný. Tento přístup také může populisticky a neoprávněně optimisticky legitimizovat všechny filmy, které si divačkám

¹⁰⁶ HOLLINGER, Karen. *Feminist film studies*. New York: Routledge, 2012, s. 17-18. ISBN 978-0-415-57528-7.

¹⁰⁷ KUHN, Annette. *Women's pictures: feminism and cinema*. 2nd ed. New York: Verso, 1994, s. 12-15. ISBN 1-85984-010-8.

líbí, i když jsou z feministického hlediska jasně špatné.¹⁰⁸ Zapomíná tak na skutečnost, že samotný vznik feministické filmové teorie vzešel z chápání filmu jako patriarchální instituce pomáhající vštěpovat ženám genderové role, díky kterým dobrovolně přijímají dominantní společenský řád.

8 Feministická filmová teorie ve 21. století

Psychoanalytický přístup Laury Mulveyové, který generoval celý diskurs feministické filmové teorie, se v 90. letech začal otřásat ve svých základech. B. Ruby Richová dokonce zastává stanovisko, že v tomto období celá teorie zanikla a převládly nad ní queer teorie, multikulturně zaměřené proudy a kulturní studia. Karen Hollingerová však namítá, že feministický zájem o film je stále velice vitální a naopak se otevřel novému záběru, který zahrnuje nejen analýzu filmů, ale i televize a nových médií. Feministická filmová teorie se podle ní stala více dynamickou a snaží se do svých analýz zahrnout otázky rasy, etnicity a sociální třídy. Pravdou však je, že ztratila svou jednotu a stala se pluralistickou a eklektickou.¹⁰⁹

Krise feministické filmové teorie v devadesátých letech se podle Shonini Chaudhuriové odrazila i ve snahách zpřesnit používání psychoanalýzy a konfrontovat její teoretická východiska s novými technologiemi. Ještě dodnes totiž není *Vizuální slast a narativní film* zcela překonána a psychoanalýza má podle ní potenciál nabídnout nové koncepty. Laura Mulveyová v roce 2005 knihou *Death 24x a Second* reagovala na měnící se podmínky sledování filmů, protože s nástupem DVD přehrávačů se podle ní vytvářejí nové módy diváctví. Reflektuje tak skutečnost, že divák již není pouze vtažen do identifikace s postavou, ale díky možnosti zastavovat a opakovat scény má i kontrolu nad dříve nepolapitelnými obrazy. Mulveyová tak rozlišuje mezi *vtaženým a přivlastňujícím si* divákem.

Již v osmdesátých letech začaly feministky zkoumat ženskou divačku z etnického a kulturního hlediska a feministická filmová teorie se postupně rozšířila do celého světa, což jí umožňuje reflektovat kulturní jedinečnosti patriarchátu. Sama Mulveyová analyzovala íránský film *Through the Olive Trees*, aby svá západní východiska konfrontovala s jiným kulturním kontextem. Filmy, ve kterých se ženy musí zahalovat do hidžábu, naznačují jiné než západní voyeurské chápání pohledu a Írán tak kvůli své

¹⁰⁸ HOLLINGER, Karen. *Feminist film studies*. New York: Routledge, 2012, s. 17-19.

ISBN 978-0-415-57528-7.

¹⁰⁹ Tamtéž, s. 19.

konzervativní cenzuře paradoxně produkuje filmy, které jsou z hlediska způsobů vidění a filmových kódů inovativní. Mezikulturní filmovou kritiku považuje Shonini Chaudhuriová za nejzajímavější proud současné feministické filmové teorie.¹¹⁰

Od 90. let můžeme sledovat rozplynutí feministického diskursu do různých metodologií, avšak jeho koncepty a genderový rozměr dodnes tvoří důležitou součást všech vizuálních studií.¹¹¹ Dalo by se říci, že zatímco feminismus ztratil svou koherentní jednotnou strukturu již v 80. letech, feministickou filmovou teorii tento osud postihl ve druhé polovině následujícího desetiletí. Ani feminismus ve společnosti, ani feministický diskurs ve filmu však ještě zdaleka nezanikly. Svědčí o tom i současná veřejná diskuse ve filmovém průmyslu.

8.1 James Cameron vs. Wonder Woman aneb Současná veřejná diskuse o ženách a filmu

Současná neakademická diskuse o ženách a filmu uplatňuje teoreticky nenáročná východiska sociologického proudu kritizujícího obrazy žen a genderově nevyvážené zastoupení na vysokých postech Hollywoodu, při čemž se často opírá o grafy a statistiky. Studium feministické filmové teorie nám však ukazuje, že ačkoliv je současná diskuse o ženách a filmu pravděpodobně rozsáhlejší a hlasitější než kdy dříve, její východiska pochází již z raných 70. let.

V roce 2017 vstoupil do kin napjatě očekávaný film *Wonder Woman* - jeden z prvních blockbusterů, ve kterém je hlavní protagonistkou ženská superhrdinka. Film byl kritikou i publikem přijat s nadšením a jeho obrovský komerční úspěch je veřejností považován nejen za určitý mezník v hollywoodské reprezentaci žen, ale díky režisérce Patty Jenkinsové i za příslib větších možností žen točit velkorozpočtové filmy. Ve vlně nadšení se o kontroverzi postaral slavný režisér James Cameron, který film zkritizoval následujícími slovy: „*Všechny ty vzájemné hollywoodské gratulace a plácání se po zádech kvůli Wonder Woman jsou naprosto zavádějící. Je z ní objektifikovaná ikona a celé to je jen starý mužský Hollywood opakující to samé!*”¹¹² V dalším rozhovoru hlavní hrdinku dokonce přirovnal k Raquel Welchové, která v 60. letech ztělesňovala stereotyp

¹¹⁰ CHAUDHURI, Shonini. *Feminist film theorists: Laura Mulvey, Kaja Silverman, Teresa de Lauretis, Barbara Creed*. New York: Routledge, 2006, s. 121-127. ISBN 0-415-32433-5.

¹¹¹ HANÁKOVÁ, Petra. *Pandořina skříňka aneb Co feministky provedly filmu?*. Praha: Academia, 2007, s. 102. ISBN 978-80-200-1551-8.

¹¹² FERNANDEZ, Matt. James Cameron Calls 'Wonder Woman' a 'Step Backwards' for Female Protagonists. *Variety* [online]. 24. 12. 2017 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: <http://variety.com/2017/film/news/james-cameron-wonder-woman-praise-misguided-step-backwards-1202538440/>

„nafukovacího“ sexuálního objektu bez známek osobnosti.¹¹³ Camerona okamžitě zavalila obrovská vlna kritiky, protože podle mnohých neoprávněně shazoval a banalizoval společenský význam filmu.

James Cameron na rozdíl od Laury Mulveyové nepopírá možnost progresivnosti mainstreamového filmu a na kritiku *Wonder Woman* plynule navázal vyzdvižením Sarah Connorové z *Terminátora*, kterého natočil on sám. I přesto lze na celé kontroverzi podle mého názoru demonstrovat rozdílná pojetí sociologického a teoretického proudu, aniž by se k nim kdokoli zúčastněných přímo hlásil. Zatímco americký proud totiž oslavuje silnou a nezávislou ženskou hrdinku, ten britský se nedomnívá, že jde o skutečný pokrok, protože film stále slouží pouze mužským sexuálním fantaziím. Oba proudy tak volí jinou perspektivu, ale ani jeden z nich není méně feministický než ten druhý.

Zde je důležité připomenout, že mulveyovský diskurs je produktem druhé vlny feminismu a od 70. let se vnímání ženské sexuality v médiích změnilo. Žena ukazující svou sexualitu dnes nemusí být nutně chápána jako pouhý sexuální objekt zneužívaný patriarchální společností a mnohé ženy naopak považují vyjadřování své sexuality, nad kterou však mají ony samy kontrolu, za ukázkou vlastní síly a nezávislosti. Konsensus v této problematice však není zdaleka dosažen, což lze demonstrovat i na případu herečky Emmy Watsonové, která roku 2017 jako významná tvář feminismu v populární kultuře nafotila vyzývavé fotky, za což z části feministického spektra sklídila kritiku.¹¹⁴

¹¹³ MASTERS, Kim. James Cameron Doubles Down on 'Wonder Woman' Critique, Details the 'Avatar' Sequels. *The Hollywood Reporter* [online]. 27. 9. 2017 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: <https://www.hollywoodreporter.com/features/james-cameron-doubles-down-wonder-woman-critique-details-avatar-sequels-1043026>

¹¹⁴ YAN, Holly. Emma Watson's revealing Vanity Fair photo: Feminism or hypocrisy?. *CNN: Entertainment* [online]. 2017 [cit. 2018-04-06]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2017/03/05/entertainment/emma-watson-vanity-fair-photo-controversy/index.html>

9 Feministická filmová teorie a popis obrazů žen

Mulveyovská feministická filmová teorie odmítala možnost progresivity klasického filmu, který podle ní v každé éře slouží pouze mužským fantaziím a pohledu. Ani ženské režisérky a scénářistky neznamenaají příslib jistého pokroku v zobrazování žen, protože klasický film a jeho kódy budou vždy poplatné patriarchální ideologii. Pokrokovost ženských hrdinek je tedy pouze zdánlivá, protože jejich pohled nemá žádnou reálnou sílu a je filmem neutralizován v zájmu toho mužského, který je i nadále staví do pozice erotizovaných ikon. Teoreticky britské školy považovaly hollywoodský film za v čase neměnnou instituci a nebraly v potaz historický kontext produkce. Vyznačovaly se proto zálibou ve starých klasických filmech a zejména diskuse o ženském filmu se opírala o opakované analýzy snímku *Stella Dallas* z roku 1937.

Sociologický proud je v anglicky psané literatuře nejčastěji označován jako „přístup obrazů žen“ (The Images of Women Approach) a na rozdíl od britské školy si klade za cíl zkoumat vývoj ženské reprezentace ve filmu. Tento směr dává důraz na historický kontext tvorby filmů a v otázce možné progresivity mainstreamu je oproti teoretickému proudu více optimistický. I přes svou subjektivitu tak představuje jediný vhodný způsob zkoumání obrazů žen a jejich vývoje v čase. Klade si totiž stejnou otázku, jako praktická část této bakalářské práce – jak vypadají obrazy žen ve filmu a jak se proměňují?

Praktická část

10 Metodologie praktické části práce

Praktická část bakalářské práce se věnuje genderové analýze vybraných komerčně úspěšných hollywoodských filmů natočených od počátku 70. let do roku 2017. Vychází při tom z přístupu amerického proudu a zkoumá obrazy žen ve filmu, které v závěrečném shrnutí reflektuje v kontextu jejich měnícího se postavení v americké společnosti. To je hodnoceno z hlediska účasti žen na pracovním trhu, jejich vzdělání, zastoupení v politice a platové nerovnosti.

Pro omezení spojená s enormní časovou náročností a limitovaným rozsahem bakalářské práce není možné provést komplexní a vyčerpávající analýzu reprezentace žen ve filmu za téměř 50 let. Praktická část práce se proto zaměřuje na kvalitativní výzkum omezeného množství filmů, který se řídí předem pevně stanovenými kritérii hodnocení ženských postav. Neklade si tak za cíl popsat pomocí reprezentativních vzorků celkový vývoj obrazů žen v Hollywoodu, ale vypracováním jasně strukturovaných analýz chce nabídnout vhled do vývoje zobrazení žen ve vybraných hollywoodských filmech od 70. let. K analýze v praktické části práce jsou pro jejich společenský dosah a poptávku vybrány vždy tři nejvýdělečnější filmy z každého desetiletí, při čemž žebříček je sestaven pouze podle zisků ve Spojených státech. Do výběru filmů se tak neodráží divácké preference na globální úrovni, ani rozšíření filmového trhu související s politickými změnami a rozpadem Východního bloku.

Kvůli specifikům filmových mechanismů a cílového publika jsou vynechány animované filmy a analýza se tak věnuje pouze filmům hraným. Protože ani jeden z proudů feministické filmové teorie neklade zvláštní důraz na dětské postavy, filmy s převážně dětskými protagonisty nejsou do analýz zahrnuty. Americký proud věnuje velikou pozornost ženské sexualitě a vztahům s muži, takže za minimální hranici je určen věk 16 let, tedy nejnižší věk způsobilosti pro pohlavní styk ve většině států USA. Dvě výše zmíněná omezení se v praxi týkají pouze snímků *E.T. - Mimoszemšťan* (dětský protagonista) a *Shrek 2* (animovaný film).

V některých filmech (*Vymítač ďábla*, *Jurský park*) nelze popis dívčích hrdinek pro jejich důležitost opomenout, avšak v těchto případech se nejedná o hlavní ženské protagonistky řídící směřování děje. V *Hvězdných válkách* z roku 1999 zastává oficiálně čtrnáctiletá protagonistka ztvárněná šestnáctiletou představitelkou jasně dospělého pozici

schopné královny a její nízký věk je ve filmu použit pouze pro zdůraznění nadprůměrné inteligence a vyspělosti. Pro analýzu je tedy vybrána také. Protože se všechny epizody původní trilogie *Hvězdných válek* (tj. epizody IV až VI z let 1977, 1980 a 1983) umístily mezi třemi nejvýdělečnějšími filmy v 70. a 80. letech, v rámci práce je na ně nahlíženo jako na jeden celek a jsou hromadně zařazeny do desetiletí, ve kterém vyšla jejich první část - tedy do 70. let. K analýze je tak vybráno celkem 17 hraných filmů.

Po stručném představení děje a uvedení genderu nejdůležitějších postav každého filmu jsou analyzovány jejich hlavní a vedlejší ženské postavy, popřípadě i výrazné epizodní role ovlivňující děj. Množství filmů neumožňuje provést detailní případové studie zahrnující všechny ženy ukázané na obrazovce, ale v některých případech jsou analyzovány i postavy trávící ve filmu méně než 5 minut. Postavy jsou hodnoceny podle 48 kritérií sestavených na základě četby a vlastní reflexe odborné literatury zpracované v teoretické části práce. Kromě základních údajů jako věk a etnicita se kritéria zaměřují na význam postav pro děj, jejich prostor ve filmu, rodinný a společenský status, osobností kompetence, vlastnosti a osud v příběhu. Kritéria jsou položena formou otázek a většina odpovědí je dále vysvětlena a podložena argumentací, protože stejně jako celý americký proud, ani analýzy v této práci se nemohou vyhnout subjektivitě a možné polemice.

Analýzy jednotlivých postav jsou zpracovány formou rozsáhlých tabulek, takže praktická část práce představuje pouze jejich zestručněná shrnutí psaná souvislým textem. Pro názornou ukázkou kompletní analýzy je k práci přiložena vypracovaná tabulka protagonistky původní trilogie *Hvězdných válek* (přílohy elektronické verze práce obsahují všechny analýzy v plném rozsahu).

11 Analýzy filmů

11.1 Sedmdesátá léta

11.1.1 Hvězdné války: epizody IV - VI (1977, 1980, 1983)

hlavní a vedlejší postavy

Luke Skywalker (muž), Han Solo (muž), princezna Leia (žena), Darth Vader (muž), Obi-Wan Kenobi (muž), Lando Calrissian (muž), mistr Yoda (muž), Sheev Palpatine (muž)

děj

V daleké galaxii vládne zlovolné Impérium a temná strana Síly. Mladý farmář Luke a pašerák Han se spojují se statečnou princeznou Leiou, která vede rebelský odboj. Trilogie se soustředí na boj dobra proti zlu a vývoj protagonisty Luka Skywalkera, který se stává rytířem Jedi a nastoluje ztracenou rovnováhu v Síle.

shrnutí analýzy ženských postav

Trilogie je naprosto dominována mužskými postavami a kromě tety Beru a senátorky Mon Mothmy, které mají velice krátké a pro děj nevýznamné epizodní role, je v celé trilogii jedinou ženou princezna Leia. Ta je spolu s Lukem a Hanem hlavní protagonistkou a důležitou nositelkou děje. Její význam se při tom neomezuje pouze na vztah k oběma mužům - v případě Hana vztah romantický.

Jedná se o schopnou aristokratku a diplomatku, která po celý film ukazuje odvahu, ambice a inteligenci, aniž by ztratila svou ženskost, citlivost a přitažlivost. Během trilogie postava třikrát upadá do zajetí a potřebuje zachránit mužskými protagonisty, ale zároveň sama zachraňuje Luka i Hana. Neztělesňuje tak stereotyp pasivní princezny, která je pouze závěrečnou odměnou pro aktivního hrdinu. Leia se kromě aktivního vedení rebelů zapojuje i do přímého boje a pro své morální zásady je ochotna hrdinně nasazovat vlastní život. Během zajetí Jabbou Huttem ve třetím filmu je proti své vůli v rámci děje postavena do pozice sexuálního objektu, avšak nezůstává pasivní a svého věznitele škrtní řetězem. V dalším průběhu trilogie již není objektivizovaná ani fetišizovaná.

11.1.2 Čelisti (1975)

hlavní a vedlejší postavy

Martin Brody (muž), Matt Hooper (muž), Quint (muž), Larry Vaughn (muž), Ellen Brodyová (žena)

děj

U pobřeží rekreačního města Amity řádí obrovský bílý žralok zabíjející návštěvníky. Protože občané jsou závislí na turismu a protestují proti zavření pláží, policejní náčelník Brody, zkušený lovec žraloků Quint a mladý ichtyolog Hooper se sami vydávají na moře s cílem žraloka zabít.

shrnutí analýzy ženských postav

Ve filmu naprosto převládají mužské postavy a jedinými ženami vhodnými k analýze jsou manželka hlavního protagonisty Martina Brodyho a dvě epizodní role paní Kintnerové a Chrissie Watkinsové. Ta se nedožívá páté minuty filmu a ve filmu má význam pouze jako první oběť žraloka. Paní Kintnerová je plačící matkou druhé oběti, která ve svých dvou krátkých scénách pouze vyčítá Brodymu smrt syna a vypisuje odměnu na žraloka, čímž komplikuje protagonistovu snahu uzavřít pláze.

Ellen Brodyová není aktivní nositelkou děje a ve filmu má význam pouze jako pasivní starostlivá matka a manželka v domácnosti. Její jedinou rolí je péče o děti a podpora ustaraného Martina Brodyho. V polovině filmu, kdy její manžel s ostatními muži odjíždí na lov žraloka, se ujišťuje, zda si vzal prášky proti nevolnosti a po emotivním rozloučení v slzách utíká z přístavu. Její role ve filmu tím končí a hlavní dějová linka se odehrává v naprosté izolaci mužů od žen.

11.1.3 Vymítač ďábla (1973)

hlavní a vedlejší postavy

Chris MacNeilová (žena), otec Karras (muž), Regan MacNeilová (žena), poručík Kinderman (muž), otec Merrin (muž), Sharon Spencerová (žena), Mary Karrasová (žena)

děj

Dvanáctiletou Regan MacNeilovou posedl démon a její matka se snaží najít pomoc. Po sérii lékařských a psychologických vyšetření se obrací na otce Karrase s otcem Merrinem, kteří za nasazení vlastních životů démona vymítají.

shrnutí analýzy ženských postav

Chris MacNeilová je jako matka posedlé Regan jednou z hlavních protagonistek filmu a klíčovou nositelkou děje. Jedná se o úspěšnou herečku bez manžela, která má

vynikající vztah se svou dcerou. Jako postava tak nepodléhá tradiční roli ženy v domácnosti a v průběhu filmu se aktivně snaží dceru zachránit. Chris během filmu prožívá strach a bezmoc, v důsledku čehož často pláče a mívá záchvaty hněvu. Film tak klade důraz na její psychické strádání a posedlá Regan ji dokonce fyzicky napadá. Ve druhé polovině filmu postava ustupuje do pozadí a hlavním nositelem děje se stává otec Karras, který za pomoci otce Merrina zbavuje celou ženskou domácnost strádání.

Dvanáctiletá Regan je vedlejší postavou, jejíž klíčová role však spočívá ve ztělesnění hlavního antagonisty démona Pazuzu. Celý děj filmu se odvíjí od snah matky, lékařů a vymítačů ji zachránit před démonem, při čemž film umožňuje empatii s jeho obětí, kterou v normálním stavu nelze označit za zlou. Posedlá Regan představuje naprosto destruktivní a nelidské síly spojené se sexualitou a násilím, které jsou zodpovědné za smrt tří lidí. Nevinná mladá dívka tak ve filmu ztělesňuje zvrhlost a jako pasivní nositelka čirého zla je navíc zcela závislá na záchraně mužských protagonistů.

Sekretářka a domácí lektorka Sharon Spencerová nedostává dostatek prostoru pro výrazné ovlivnění děje, avšak jedná se o kladnou vedlejší postavu podporující Chris v její aktivní snaze zachránit dceru. Mary Karrasová je osamělá a nemocná stará žena, která během filmu umírá. Ve filmu má pouze dvě scény a pro děj je důležitá vztahem k synovi, který si její osamělou smrt vyčítá, což démon používá proti němu.

11.2 Osmdesátá léta

11.2.1 Batman (1989)

hlavní a vedlejší postavy

Bruce Wayne/Batman (muž), Jack Napier/Joker (muž), Vicki Valeová (žena), Alexander Knox (muž), komisař Gordon (muž), Harvey Dent (muž), Alicia Huntová (žena), Carl Grissom (muž)

děj

Ve fiktivním městě Gotham bojuje muž v netopýřím obleku proti zločincům. Fotoreportérka Vicki Valeová a novinář Alexander Knox pracují na odhalení jeho identity a Valeová zároveň zahajuje romantický vztah s miliardářem Brucem Waynem, aniž by tušila, že to je ve skutečnosti on. Šílený antagonista Joker však chce pomocí chemikálií vyhladit obyvatelstvo města a pomstít se Batmanovi, který zavinil jeho znetvoření.

shrnutí analýzy ženských postav

Ve filmu výrazně převládají mužské postavy a hlavní antagonista Joker si jako „umělec smrti“ libuje v zohyzďování krásných žen kyselinou. Chemický přípravek,

kterým chce vyhladit obyvatelstvo, vmíchal do kosmetických přípravků, čímž staví primárně ženy do rolí obětí ve filmu.

Protagonistka Vicki Valeová je jedinou ženskou postavou důležitou pro děj filmu, ale figuruje především jako pasivní předmět sporu mezi Batmanem a Jokerem, kteří o ni oba projevují zájem. Ačkoliv je úspěšnou a inteligentní fotoreportérkou, její snaha odhalit Batmanovu identitu ve filmu ustupuje brzo do pozadí a jejím údělem se stává pouze romantický vztah s Bruceem Wayneem. Postava je sexuálně přitažlivá a film na její vzhled klade veliký důraz. I přes inteligenci, schopnosti i ambice je Vicki zastíněna muži určujícími děj a je definována především vztahem s protagonistou, který ji několikrát zachraňuje. Nenarušuje tak tradiční filmové konvence pasivní hrdinky a její feministická fasáda úspěšné moderní ženy začíná praskat zhruba po první půlhodině filmu.

Vedlejší role Alicie Huntové je výrazná pouze svou očividnou pozicí pasivního sexuálního objektu a milenky dvou výrazně starších mužů z podsvětí, kteří se kvůli ní dostávají do sporu. Postava tráví ve filmu pouze minimum času a téměř nemluví. Nechává si od Jokera dobrovolně poleptat obličej a následně páchá sebevraždu.

11.2.2 Dobyvatelé ztracené archy (1981)

hlavní a vedlejší postavy

Indiana Jones (muž), Marion Ravenwoodová (žena), Belloq (muž), Sallah (muž), Toht (muž), Brody (muž), Dietrich (muž)

děj

Archeolog a dobrodruh Indiana Jones je americkou vládou pověřen najít archu úmluvy, o kterou mají zájem i nacisté. Se svou bývalou partnerkou Marion, která mu prodala medailon vedoucí k možné lokaci, se proto vydává do Káhiry, kde spolu se starým přítelem Sallahem hledá archu ve vykopávkách kontrolovaných nacistickými vojáky.

shrnutí analýzy ženských postav

Dobrodružné filmy jsou tradičně mužskou záležitostí a Dobyvatelé ztracené archy nejsou výjimkou. Marion Ravenwoodová je tak jedinou ženskou postavou vhozenou do mužského světa filmu, ve kterém hraje vedlejší úlohu a ačkoliv je při snaze o vlastní záchranu aktivní, sama děj neřídí. Jedná se o nezávislou mladou ženu, která provozuje nálevnu v Nepálu a svou tvrdohlavostí, schopností pít, důvtipností a asertivitou narušuje genderový stereotyp něžnosti a poddajnosti, aniž by při tom ztratila ženskost a sympatie diváka. Ukazuje citlivost a péči o druhé, zejména o hlavního protagonistu.

Marion v rozhovorech se zápornými postavami působí statečně a sebevědomě, ale ve vypjatých momentech snadno začíná panikařit. Ačkoliv ji v civilním životě lze označit za samostatnou a schopnou hrdinku, ve filmu je celkem šestkrát zachráněna protagonistou, do kterého se navzdory nepovedenému předchozímu vztahu opět zamiluje. Marion je tak kombinací pokrokové a nekonvenční hrdinky bořící stereotypy, ale i tradiční „dámy v nesnázích,” která je opakovaně zachraňována hrdinou – svým romantickým protějškem.

11.2.3 Krotitelé duchů (1984)

hlavní a vedlejší postavy

Peter Venkman (muž), Raymond Stantz (muž), Dana Barrettová (žena), Gozer (bezpohlavní entita vtělená jako žena), Egon Spengler (muž), Louis Tully (muž), Walter Peck (muž), Winston Zeddemore (muž), Janine Melnitzová (žena)

děj

Trojice parapsychologů v New Yorku zakládá společnost na likvidaci duchů. Jejich první zákaznicí je Dana Barrettová, do které se doktor Venkman okamžitě zamiluje. Ukáže se však, že její problémy s duchem jsou závažnější a později se do ní vtěluje démon Zuul - strážce brány otevírající portál pro zlou bezpohlavní entitu Gozera. Krotitelé duchů tak musí zachraňovat celé město před záhubou v podobě ničivého mýtického boha.

shrnutí analýzy ženských postav

Ve filmu jsou tři ženské postavy vhodné k analýze, ale všechny jsou výrazně zastíněny hlavními mužskými protagonisty. Dana Barrettová je vedlejší postavou, která je jako jediná žena aktivní nositelkou děje, ačkoliv jej neřídí svými rozhodnutími. Jedná se o úspěšnou a nezávislou cellistku, která se pro svůj vzhled okamžitě stává předmětem romantického zájmu hlavního protagonisty. Její nejdůležitější úlohou v ději je vtělení záporného démona Zuula, který otevírá portál pro hlavního antagonistu snažícího se zničit lidstvo. Kladná postava tak proti své vůli hraje zápornou úlohu a jako „strážce brány” je navíc objektivizovaná a erotizovaná. Na konci filmu je spolu se zbytkem města zachráněna a končí ve vztahu s doktorem Venkmanem. I přes svou kombinaci krásy, inteligence, nezávislosti a kariérního úspěchu tak funguje především jako romantický protějšek protagonisty, který ji zachraňuje.

Pravidelně se objevující pasivní vedlejší postava sekretářky Janine Melnitzové není pro děj důležitá a nedostává téměř žádný prostor. Pouze naznačuje zájem o vztah s

doktorem Spenglerem a nespokojenost s přepracovaností, na kterou nikdo nebere ohledy. Zajímavým jevem je, že přes nedostatečné zastoupení žen ve filmu si antagonista Gozer jako bezpohlavní entita volí při příchodu na svět tělo mladé ženy s mužským hlasem a hrozivým obličejem. Krátký souboj dobra a zla tak spočívá v boji čtyř mužů proti jedné zlé ženské postavě.

11.3 Devadesátá léta

11.3.1 Titanic (1997)

hlavní a vedlejší postavy

Rose DeWitt Bukaterová (žena), Jack Dawson (muž), Caledon Hockley (muž), kapitán Smith (muž), Brock Lovett (muž), Molly Brownová (žena), Ruth DeWitt Bukaterová (žena), Spicer Lovejoy (muž), Bruce Ismay (muž), Thomas Andrews (muž), Fabrizio (muž), Tommy Ryan (muž)

děj

Film se z pohledu dvou mladých protagonistů Rose a Jacka věnuje slavné námořní tragédii a jejich milostnému vztahu. Celý příběh je zpětně vyprávěn hlavní protagonistkou ve věku 101 let.

shrnutí analýzy hlavních postav

Analýza se zaměřuje na hlavní dějovou linii v roce 1912, protože Rose v 90. letech má pouze roli vypravěčky a její vnučka Lizzy nehraje pro děj žádnou roli. V počtu sice převládají mužské postavy, avšak v otázce časového zastoupení lze hovořit o genderově vyrovnaném filmu. Hlavní ženská protagonistka dostává velice výrazný prostor a není nikým upozaděna.

Rose DeWitt Bukaterová je sedmnáctiletá Američanka a spolu s Jackem Dawsonem hlavní protagonistka filmu. Jedná se o aktivní nositelku děje, která svou snahou vzít život do vlastních rukou přímo konfrontuje stereotyp poslušné manželky závislé na manželovi, který ji obklopuje v postavách ostatních žen společenské elity. Inteligentní Rose je nešťastná ze svého zasnoubení s arogantním snobem Caledonem a zoufalství z monotónního falešného života smetánky ji dohání až ke zvažování sebevraždy, během kterého je zachráněna Jackem. Jejich romantický vztah následně tvoří nosník celého děje a Rose se díky němu stává nezávislou a samostatnou ženou. Jejich vztah lze považovat za vztah dvou rovných partnerů, protože Jack Rose pomáhá s postavením na vlastní nohy, ale neovládá ji. Osobnostní vývoj Rose tvoří zásadní část děje a postava není definovaná pouze ve vztahu k mužům. Pro její vývoj je poměrně

výmluvná scéna, kdy dává pěstí mužskému členovi posádky, který se ji proti její vůli snaží odtáhnout z podpalubí během záchrany Jacka.

Rose není submisivní hrdinkou a nenechává si od Caledona poroučet, ale pro lásku k Jackovi je ochotna riskovat svůj život. Jack je během potápění lodi jasným vůdcem v jejich boji o přežití a ona ho po většinu času následuje, ačkoliv nikdy nezůstává pasivní. Film jí umožňuje vyjadřovat zdravou sexualitu, ačkoliv v jednom případě ji přímo staví do role erotického objektu pózujícího Jackovi.

Upjatost a povýšenost společenské elity ve filmu ztělesňuje její matka Ruth, která svou dceru kvůli dluhům nutí do nešťastného manželství. Ačkoliv na plátně netráví mnoho času, snaží se zamezit vztahu obou protagonistů, což z ní činí jednu ze záporných postav filmu. Ruth zastává viktoriánské manželské role mužů a žen a ačkoliv ke konci filmu projevuje o svou dceru starost, působí emočně chladně. Jejím protikladem je svérázná a dobrosrdečná Molly Brownová, která Jackovi pomáhá získat srdce Rose a jako jedna z mála lidí v první třídě se nepovyšuje nad ostatní. Ani jedna z obou vedlejších postav nehraje ve filmu klíčovou roli a nedostává výrazný prostor.

11.3.2 Hvězdné války: Epizoda I – Skrytá hrozba (1999)

hlavní a vedlejší postavy

Qui-Gon Jinn (muž), Obi-Wan Kenobi (muž), Padmé Amidala (žena), Anakin Skywalker (muž), Sheev Palpatine (muž), Jar Jar Binks (muž), Shmi Skywalkerová (žena), Darth Maul (muž), Yoda (muž), Mace Windu (muž), Watto (muž)

děj

Film se odehrává před událostmi původní trilogie 70. a 80. let. Na planetu Naboo provádí invazi Obchodní federace, které dává pokyny zlý Darth Sidious. Rytíř Jedi Qui-Gon Jinn a jeho učedník Obi-Wan Kenobi jsou Galaktickou republikou vysláni jako diplomatická pomoc, avšak jejich mise se ihned mění v boj. Protagonisté na Naboo zachraňují statečnou královnu Amidalu, která se pro svůj lid snaží získat podporu senátu Republiky. Na své cestě všichni protagonisté potkávají mladého chlapce Anakina Skywalkera – otroka, který se v budoucnosti má stát mocným rytířem Jedi.

shrnutí analýzy ženských postav

Stejně jako celá původní trilogie Hvězdných válek je i Skrytá hrozba výrazně dominována mužskými postavami, avšak i zde nalézáme jednu klíčovou a silnou ženskou protagonistku aktivně ovlivňující směřování děje. Padmé Amidala je čtrnáctiletá královna Naboo, která do této funkce byla zvolena kvůli svému intelektu a diplomatickým

dovednostem. Jako hrdinka je velice odvážná a snaží se svůj lid ochránit i za cenu nasazení vlastního života. Stejně jako Leia se však ani ona neobejde bez výraznějších mužských protagonistů, kteří jí pomáhají ze zajetí. Padmé v epizodě I ještě nemá romantický vztah s mužem a je definována pouze snahou zachránit Naboo, při čemž se sama aktivně zapojuje do boje. Její snaha ochraňovat demokracii a Republiku z ní činí kladnou postavu získávající sympatie diváka.

Další dvě ženské postavy jsou pouze vedlejší a pro děj nehrají zásadní roli. Sabé je jedna ze služebných Padmé Amidaly, která se ve filmu objevuje pravidelně, avšak pouze jako královnina odvážná dvojnice, která se sama za sebe nijak nevyjadřuje. Poslední analyzovanou ženou je vedlejší a pro děj téměř nevýznamná postava Shmi Skywalkerové, která ztělesňuje stereotyp ctnostné matky naprosto oddané svému pro děj důležitému synovi Anakinovi. Její mateřskou cudnost a čistotu ve filmu znásobuje i skutečnost, že její syn se narodil z neposkvrněného početí.

11.3.3 Jurský park (1993)

hlavní a vedlejší postavy

Alan Grant (muž), Ellie Sattlerová (žena), Ian Malcolm (muž), John Hammond (muž), Tim Murphy (muž), Lex Murphyová (žena), Robert Muldoon (muž), Dennis Nedry (muž), Donald Gennaro (muž), John Arnold (muž)

děj

Trojice vědců Alan Grant, Ellie Sattlerová a Ian Malcolm jsou excentrickým miliardářem Johnem Hammondem pozváni do Jurského parku, ve kterém se mu podařilo naklonovat dinosaury. Jejich skepse a obavy o bezpečnost a morální správnost celého projektu se potvrzují a prohlídka, které se účastní i Hammondova vnoučata Lex a Timmy, se brzy proměňuje v boj o život.

shrnutí analýzy ženských postav

Ve filmu je pouze jedna žena a jedna mladá dívka vhodná k analýze a převládají v něm mužské postavy. Doktorka Ellie Sattlerová je inteligentní mladá paleobotanička, kterou lze označit za jednu z klíčových protagonistů filmu. Sattlerová má romantický vztah s protagonistou Grantem, který je podle věku herců o 19 let starší, avšak film na něj neklade důraz a obě postavy jsou definovány nezávisle na sobě svým vědeckým zájmem a snahou přežít. Ellie vyjadřuje svůj zájem stát se jednoho dne matkou, ale není touto touhou ani zdaleka definována. Film naprosto převrací tradiční konvence a roli

opatrovníka dětí v něm vykonává Alan Grant, zatímco zachraňovanou „dámou v nesnázích“ se stává Ian Malcolm.

Ellie je houževnatá klíčová postava aktivně bojující o své přežití i záchranu ostatních. Opakovaně ukazuje svou odvahu a intelekt, aniž by při tom ztratila citlivost a laskavost. Ačkoliv jsou na sobě všechny postavy filmu v boji o přežití závislé, Ellie není ani jednou přímo zachráněna mužem. Naopak se spolu s Muldoonem vydává zachránit ostatní a při nebezpečné misi sama manuálně zapíná bezpečnostní systémy parku. Postava navíc přímo konfrontuje sexismus Johna Hammonda, když mu říká: *„Tak dost! Povinnosti muže a ženy v krizové situaci probereme později. Prozatím mi řekněte, kudy mám jít.“*

Dvanáctiletá Lex Murphyová je vedlejší postava, která navštěvuje prohlídku parku. Ačkoliv sama neovlivňuje směřování děje, aktivně se podílí na boji o přežití. Téměř celý film je snadno panikařící Lex naprosto závislá na pomoci doktora Granta, avšak k závěru sama vede mladšího bratra při útěku před velociraptory. Její postava ukazuje pozitivní vývoj a narušuje genderové stereotypy svým zájmem o technologii a počítače, které dokonce používá k záchraně ostatních.

11.4 První desetiletí 21. století

11.4.1 Avatar (2009)

hlavní a vedlejší postavy

Jake Sully (muž), Neytiri (žena), Grace Augustinová (žena), Miles Quaritch (muž), Trudy Chaconová (žena), Parker Selfridge (muž), Eytukan (muž), Mo'at (žena), Tsu'tey (muž), Norm Spellman (muž), Max Patel (muž)

děj

V daleké budoucnosti je bývalý voják a paraplegik Jake Sully poslán na planetární satelit Pandoru, aby nahradil své zavražděné dvojče v projektu Avatar. Pod vedením doktorky Grace Augustinové se stává součástí týmu lidí, kteří pomocí spojení DNA mohou myslí ovládat své avatary – uměle vytvořená těla fiktivní humanoidní rasy Na'vi. Jejich cílem je v této podobě zajistit podporu domorodců a vyjednat mírové podmínky pro těžební společnost, která chce na jejich území těžít cenné unobtanium. Jake se v průběhu filmu za pomoci Neytiri stává členem klanu Omaticaya a poznává, že Na'vi se posvátného lesa nikdy nevzdají. Přes svou lásku k Neytiri se s ostatními vědci přidává k boji za Na'vi proti lidským žoldákům snažícím se les vypálit.

shrnutí analýzy ženských postav

Hlavním protagonistou filmu je Jake Sully, který celý příběh i retrospektivně vypráví. Film tak sleduje pouze jeho cestu příběhem, ačkoliv jej na ní doprovází řada vedlejších a pro děj důležitých ženských postav, které jsou ve filmu výrazně zastoupeny. Důležitá je i skutečnost, že harmonická přírodní síla, která řídí vše živé, je nazývána Eywa a hovoří se o ní jako o ženě.

Neytiri je klíčová vedlejší postava a dcera náčelníka klanu Omaticaya, která je velice statečná a stejně jako všichni Na'vi extrémně citlivá na jakékoliv ničení přírody. Jedná se o silnou bojovnici několikrát zachraňující život hlavnímu protagonistovi, čímž opakovaně narušuje filmové konvence žen zachraňovaných muži. V závěrečném boji dokonce sama zabíjí hlavního antagonistu plukovníka Quaritche.

Postava není pro svou snahu zachránit lid Na'vi definována pouze vztahem k hlavnímu hrdinovi, ačkoliv v rámci děje její úloha spočívá především v romantickém vztahu a téměř mateřské péči o něj. Během pasáže filmu, ve které protagonistu učí boji a způsobu života Na'vi, je Neytiri jasně dominantní postavou. Jakmile se však Jake sám stává silným válečníkem a ona s ním vstupuje do romantického vztahu, náhle výrazně ustupuje do pozadí a závěrečnou bitvu řídí mužský hrdina. Její síla a odvaha navíc neporušují kmenové patriarchální status quo a jejím osudem na konci filmu je žít po boku vůdce klanu, kterým se stává Jake.

Nejdůležitější lidskou ženskou postavou je doktorka Grace Augustinová, která vede projekt Avatar. Grace je inteligentní, svérázná a houževnatá vedlejší postava, která v průběhu filmu ukazuje i svou citlivou stránku a starost o Na'vi. Je považována za vědeckou legendu, avšak v průběhu filmu se její role stejně jako u Neytiri omezuje na téměř mateřskou péči o protagonistu, který se v podobě avatara začleňuje do klanu Omaticaya. Ačkoliv se jedná o velice schopnou a kompetentní ženskou hrdinku aktivně ovlivňující děj filmu, je výrazně upozaděna a před závěrečnou bitvou umírá následkem střelného zranění od hlavního antagonisty.

Další analyzovanou, avšak již méně výraznou postavou je Trudy Chaconová - statečná vojenská pilotka transportující vědce ze základny na území klanu. Trudy jako velice schopná pilotka v pozici formální autority výrazně narušuje ženské stereotypy něžnosti a submisivity, avšak platí za to ztrátou své ženskosti, protože se projevuje jako stereotypní „macho” muž v armádě. Ve filmu se neobjevuje často, ale hraje důležitou kladnou roli díky své záchraně vědců z vězení. Emoce během filmu Trudy prakticky neukazuje, ale v závěrečné bitvě se z morálních důvodů rozhoduje

neuposlechnout rozkazy vedení a přidává se na stranu Na'vi. Během svého hrdinného beznadějného boje rychle umírá.

Klan Omaticaya uznává patriarchální zřízení, ve kterém vládne náčelník Eytukan. Jeho žena Mo'at však zastává důležitou a respektovanou roli duchovního vůdce, který je v úzkém spojení s Eywou. Mo'at je vedlejší postavou, která stejně jako Trudy nedostává výrazný prostor, ale i tak aktivně ovlivňuje děj. Nařizuje totiž své dceři Neytiri, aby učila Jakea způsobům Na'vi, aniž by se při tom ptala o svolení náčelníka. Je ukázána jako velice moudrá a starostlivá žena. Do boje se přímo nezapojuje, ale v jedné scéně pomáhá Jakeovi a Grace z pout, čímž jim zachraňuje život.

11.4.2 Temný rytíř (2008)

hlavní a vedlejší postavy

Bruce Wayne/Batman (muž), Joker (muž), Harvey Dent (muž), Jim Gordon (muž), Alfred Pennywoth (muž), Lucius Fox (muž), Rachel Dawesová (žena), Salvatore Maroni (muž), Lau (muž), Anthony Garcia (muž), Coleman Reese (muž), Anna Ramirezová (žena), Michael Wuertz (muž), Barbara Gordonová (žena)

děj

Miliardář Bruce Wayne bojuje proti zločinu ve městě Gotham. Jako Batman je oficiálně stíhán policií, ale ve skutečnosti spolupracuje s komisařem Gordonem a nově jmenovaným okresním zástupcem Dentem, kteří jeho služby používají v boji proti mafii. Proti trojici bojovníků se zločinem však stojí anarchistický šílenec Joker, který chce ve spolupráci s podsvětím odhalit Batmanovu identitu a zlomit jeho pevné morální zásady. Jeho jediným cílem je zavedení anarchie a chaosu ve městě a kromě Batmana se snaží zlomit i Harveyho Denta, k čemuž využívá jeho přítelkyni Rachel Dawesovou.

shrnutí analýzy ženských postav

Hlavní dějová linka se odehrává na ose mužů Batman-Dent-Gordon-Joker a ženské postavy jsou naprosto marginalizovány. Nejvýraznější z nich je vedlejší postava asistentky a přítelkyně okresního zástupce Harveyho Denta, která je zároveň nenaplněnou životní láskou Bruce Waynea. Rachel je inteligentní a ambiciózní právnička odhodlaná bojovat proti zločinu a mafii v Gotham. Ve filmu je však důležitý pouze její vztah k oběma mužům, mimo který nemá žádnou úlohu. Nejedná se o aktivní nositelku děje a důležitá je pouze její pasivní přítomnost. V polovině filmu je Rachel zabita při Jokerem způsobeném výbuchu skladiště. Její smrt Bruce motivuje k dalšímu boji proti zločinu a Harveyho Denta naopak psychicky ničí a táhne na stranu zla a chaosu. Jokerovi se tak

podánilo pomocí Rachel zlomit Dentovo silné morální zásady, avšak jiný význam pro děj postava nemá.

Druhou analyzovanou ženskou postavou je detektivka Anna Ramirezová, která na plátně tráví výrazně méně času než Rachel, ale na rozdíl od ní aktivně ovlivňuje děj svým jednáním. Přímo ji divák vidí pouze v občasných krátkých dialogích, avšak později se dozvídá, že tajně spolupracovala s mafíí a za peníze na léčbu nemocné matky předala Rachel Jokerovo lidem. Tím nese část viny za její smrt a v ději hraje výrazně negativní úlohu. Mstící se Dent později Ramirezovou po hodu mincí nezabíjí, avšak omračuje ji úderem do obličeje. Tím její krátká, ale důležitá účast ve filmu končí.

Poslední postavou vhodnou k analýze je Gordonova stereotypně pasivní manželka v domácnosti Barbara, která pro děj nehraje žádnou roli a ve svých třech scénách pouze pláče kvůli smutku (dozvídá se, že manžel zemřel), radosti (ukazuje se, že manžel smrt pouze předstíral), či strachu (Dent ohrožuje její děti, aby se pomstil Gordonovi za smrt Rachel, kterou mu klade za vinu).

11.4.3 Piráti z Karibiku: Truhla mrtvého muže (2006)

hlavní a vedlejší postavy

Jack Sparrow (muž), Will Turner (muž), Elizabeth Swannová (žena), James Norrington (muž), Davy Jones (muž), Cutler Beckett (muž), Weatherby Swann (muž), Joshamee Gibbs (muž), Bill Turner (muž), Tia Dalma (žena)

děj

Will Turner a Elizabeth Swannová jsou těsně před svatbou zatčeni za pomoci pirátovi Jacku Sparrowovi na jeho útěku před zákonem v předchozím filmu. Pro odpuštění trestu smrti musí Will získat kompas kapitána Sparrowa, který by Cutlera Becketta z Východoindické obchodní společnosti zavedl k srdci Davyho Jonese - nesmrtelného pána a postrachu všech pirátů. Will se tak vydává najít Jacka Sparrowa, který však také potřebuje získat Davyho vyříznuté a v truhle zakopané srdce, aby se vyhnul stoleté službě na jeho lodi. Oba se tak spolu vydávají na cestu získat klíč a truhlu mrtvého muže. Elizabeth Swannová mezi tím za pomoci otce utíká z vězení a snaží se svého snoubence najít a zachránit. Trojice protagonistů tak čelí obrovské posádce znetvořených pirátů a Jonesově tajné zbrani - obrovské mořské příšeře Krakenovi.

shrnutí analýzy ženských postav

Film je pro svou námořní dobrodružnou tematiku ovládnut mužskými postavami a jedinou opakovaně se objevující ženou je jedna z trojice hlavních protagonistů Elizabeth

Swannová. Ta je aktivní nositelkou děje snažící se najít a zachránit svého snoubence na jeho nebezpečné cestě. Elizabeth je inteligentní, samostatná a tvrdohlavá ženská postava, která se zapojuje do rvaček v nálevně a v boji s mečem je schopna se ubránit přesile mužů, aniž by za svou sílu platila ztrátou citlivosti a atraktivity. Ve filmu ukazuje velikou odvahu a nikým se nenechává zastrašit, avšak veškeré její jednání je motivováno láskou ke svému snoubenci. Ten nakonec její záchranu nepotřebuje a pár se šťastně shledává při nalezení truhly s Davyho srdcem. Během závěrečného boje proti Krakenovi, kdy jsou již oba spolu, je postava výrazně zastíněna ostatními dvěma mužskými protagonisty.

Elizabeth představuje naprostý opak nešťastné manželky v domácnosti a hlavním zdrojem jejích útrap ve filmu je překažená svatba. Na dobrodružnou cestu se tak vydává pouze kvůli snaze nalézt a zachránit svého snoubence, kterého si chce konečně vzít. Většinu filmu tráví v mužském oblečení a není nijak stavěna do role sexuálního objektu. Zároveň však aktivně vyjadřuje sexuální touhu po Willovi (např. replika „nebýt těch mříží, jsem už tvoje.“) Elizabeth svou sexualitu na konci filmu využívá ke zradě Jacka Sparrowa, který o ni celou dobu projevuje zájem. Během polibku jej totiž lstivě připoutává k lodi a obětuje Krakenovi pro záchranu sebe a zbytku posádky.

Druhou a poslední ženskou postavou vhodnou k analýze je voodoo kněžka Tia Dalma, která ve filmu tráví méně než deset minut, avšak krátká zastávka u ní je důležitá pro další směřování děje. Excentrická Tia totiž díky svým věšteckým schopnostem pomáhá mužským hrdinům na jejich cestě najít Bludného Holanďana, na kterém se plaví Davy Jones. V celé praktické části práce je zároveň jedinou postavou černé pleti.

11.5 Druhé desetiletí 21. století

11.5.1 Hvězdné války: epizoda VII – Síla se probouzí (2015)

hlavní a vedlejší postavy

Rey (žena), Finn (muž), Kylo Ren (muž), Armitage Hux (muž), Snoke (muž), Han Solo (muž), Poe Dameron (muž), Leia Organa (žena), Maz Kanata (žena), Pasma (žena)

děj

Třicet let od událostí první trilogie Star Wars povstal z poraženého Impéria zločinný První řád, který se snaží ovládnout galaxii a zničit Novou republiku. Generálka Leia Organa tak opět vede Odboj proti temné straně Síly a snaží se najít mapu vedoucí k jejímu bratrovi Lukovi - poslednímu rytíři Jedi. Ten se po selhání vycvičit svého synovce, hlavního antagonistu Kylo Rena, odebral neznámo kam. Droid s mapou vedoucí k Lukovi se díky shodě náhod dostává k osamělé Rey a dezertérovi armády Prvního řádu Finnovi.

Film se zaměřuje na jejich snahu předat mapu Odboji, avšak hlavní protagonistka Rey brzy zjišťuje, že je výjimečně citlivá na Sílu. Její osud a vývoj se tak stává klíčovou částí celé zatím nedokončené trilogie, protože Skywalker nemusí být jediným, kdo nastolí rovnováhu dobra a zla.

shrnutí analýzy ženských postav

Devatenáctiletá Rey je spolu s Finnem hlavní protagonistkou, která aktivně ovlivňuje směřování děje a v průběhu filmu se stává nejdůležitější postavou. Na začátku se jedná o opuštěnou sběratelku odpadu z válečných vraků, která v poušti marně čeká na návrat svých rodičů. Od začátku však ukazuje naprostou samostatnost a schopnost se o sebe postarat, v boji je dokonce schopna čelit mužské přesile. Rey celý film ukazuje inteligenci, znalost techniky, odvalu a bojové i pilotské schopnosti. Ty z ní činí dominantní hrdinku, která není závislá na Finnovi ani jiné mužské postavě. Během filmu padá do zajetí Kylo Rena, ale za pomoci Síly se z něj i sama osvobozuje. Hlavního antagonistu následně poráží v souboji jednoho proti jednomu a již potřetí tak ve filmu zachraňuje Finnovi život. Přes svou sílu Rey neztrácí citlivost, laskavost, ani atraktivitu, aniž by jí film stavěl do role erotického objektu. Její činy navíc motivují silné morální zásady a ne láska k muži.

Druhou analyzovanou postavou je generálka Leia Organa, v původní trilogii známá jako princezna Leia. V novém filmu již jako starší vedlejší postava dostává výrazně méně prostoru, avšak neztratila svou odvalu a odhodlání bojovat proti zlu. Jako velitelka Odboje je vidět pouze v momentech, kdy činí vojenská rozhodnutí, nebo vede rozhovor s ostatními postavami. Přesto hraje klíčovou roli inteligentní a respektované bojovnice proti zlu, která posílá svou armádu na záchranu hlavních protagonistů. Leia je ve filmu ukázána jako moudrá žena, která musela ustát krutý osud. Je však odhodlaná najít svého bratra Luka a porazit temnou stranu Síly - dokonce i po smrti bývalého manžela Hana Sola z rukou jejího vlastního syna a hlavního antagonisty Kylo Rena.

Vedlejší postava Maz Kanata je přes tisíc let stará mimozemšťanka s jasně lidskými rysy. Maz je svéráznou provozovatelkou nálevny a bývalou pašeračkou, která se sama o sebe umí dobře postarat. Jako stará moudrá žena má ve filmu veliký význam pro osobní vývoj Rey, která se u ní dozvídá o své citlivosti k Síle a nachází světelný meč. Mimo to však postava do děje aktivně nezasahuje a neobjevuje se opakovaně.

Nevýrazná vedlejší postava kapitánky Phasmy je vysoce postavenou ženou v armádě Prvního řádu, která pouze vykonává pokyny Kylo Rena a generála Huxe. Jedná se o jasně zápornou postavu, která je i přes svůj respekt budící vzrůst a lesklou zbroj

ukázána jako nekompetentní a filmem téměř ponížená žena. Pro děj hraje roli pouze tím, že ji protagonisté při infiltraci na základnu přepadnou a pod výhrůzkami donutí vypnout obranné štíty. Phasma pro svou zbabělost způsobuje smrt vlastních vojáků a umožňuje Odboji zničit Hvězdovraha - hlavní zbraň Prvního řádu. Pro tuto upozaděnou a jedinou ryze zlou postavu v praktické části práce je dokonale výmluvný její osud, kdy ji protagonisté hází do drtiče odpadu.

11.5.2 Jurský svět (2015)

hlavní a vedlejší postavy

Owen Grady (muž), Claire Dearingová (žena), Zach Mitchell (muž), Gray Mitchell (muž), Vic Hoskins (muž), Henry Wu (muž), Simon Masrani (muž), Barry (muž), Zara Youngová (žena), Lowery Cruthers (muž), Vivian Krillová (žena), Karen Mitchellová (žena)

děj

Více než dvacet let po událostech původního filmu stojí na ostrově Isla Nublar nový park nazvaný Jurský svět. Jeho provozní ředitelce Claire přijíždí na návštěvu synovci Zach a Gray, avšak ta je kvůli pracovnímu vytížení dává na starost své asistentce. Park se věnuje genetické modifikaci dinosaurů a chce divákům nabídnout nového a hrozivého hybrida zvaného Indominus Rex. Tomu se však daří uniknout ze zajetí a všichni návštěvníci jsou v ohrožení života. Claire musí řešit krizovou situaci a navíc se dozvídá, že její synovci utekli asistentce a jsou stále v parku. Vydává se proto na jejich záchranu a neobejde se bez pomoci zkušeného válečného veterána a cvičitele velociraptorů Owena Gradyho.

shrnutí analýzy ženských postav

Claire Dearingová je spolu s Owenem hlavní protagonistkou a její snaha vyřešit krizovou situaci v parku a zachránit synovce z ní dělá důležitou aktivní nositelku děje. Na začátku filmu je ukázána jako stereotypní kariéristka, která myslí pouze na provoz parku a získávání investorů. Své synovce, které neviděla sedm let, kvůli pracovnímu vytížení okamžitě dává na starost asistentce a film si dává záležet, aby ukázal, že Claire o dětech nic neví, nerozumí jim a nechce je. Postava je upjatá a posedlá kontrolou a ačkoliv neztrácí konvenční atraktivitu, film v ní ukazuje, že ambiciózní žena na vysoké pracovní pozici ztrácí svou citlivost, mateřkost a přívětivost. Je však prezentována spíše humorně nežli záporně, takže neztrácí sympatie diváka.

Přesně v polovině filmu postava poprvé naplno projevuje své city při pláči nad umírajícím dinosaurem, čímž je přestává chápat jako pouhé atrakce a čísla na papíře. Díky své náklonnosti k citlivému válečnému veteránovi Owenovi a strachu o synovce mění své životní priority a v závěru filmu o ně projevuje téměř mateřskou starost. Na konci filmu při pohledu na svou sestru a její šťastnou rodinu roní slzu a jde za Owenem, se kterým se dává dohromady. Z chladné kariéristky se tak stává citlivá žena v romantickém vztahu s mužem, která mění svůj odmítavý postoj k mateřství.

Ačkoliv s výjimkou atraktivitu připravuje kariéra Claire o kladné ženské rysy, film jí nechává ty stereotypně negativní. Její suverenita a dominance se naprosto ztrácí mimo prostory řídicího centra a elegantně oblékaná Claire v parku neúspěšně zápasí i s komárem. Během celého filmu nesundává boty s vysokými podpatky, ve kterých dokonce lesem utíká před dinosaury. Její protějšek Owen naopak ztělesňuje stereotyp drsného muže, který žije v přívěsu, jezdí na motorce, zanedbává hygienu a krotí velociraptory, v jejichž smečce je „alfou.“ Během záchrany synovců je tak Claire pro Owena více přítěží než pomoci.

Film postavě dovoluje dva momenty, ve kterých někoho aktivně zachraňuje. Nejprve během hromadného útoku ptakoještěřů střílí jednoho útočícího na Owena, avšak její moment dominance končí po pěti sekundách, kdy protagonista vstává ze země a bez jejího svolení ji líbá. Claire okamžitě jhne a vrací mu jeho zbraň. Na konci filmu však již provádí skutečný hrdinský čin, když vypouští z výběhu Tyrannosaura Rexe a se světlicí v ruce a vysokými podpatky na nohou jej nahání proti hybridnímu dinosaurovi, čímž všem zachraňuje život. Její transformaci z upjatosti a neschopnosti během filmu ukazuje sundání bílého dámského saka a nošení přiléhavého nátělníku. Nikdy se však nestává dominantní postavou filmu a její bilance v poměru zachráněná/zachraňující je jasně záporná.

Další tři vedlejší ženské postavy jsou již naprosto pasivní a ve filmu se objevují jen zřídka. Zara Youngová je neschopná asistentka Claire, která dostává synovce na starost, ale okamžitě je ztrácí z dohledu. Ztělesňuje stereotyp znužené mladé ženy, která nosí sluneční brýle, pije kávu a neustále se dívá do mobilu. Po útěku chlapců na začátku filmu se ztrácí z plátna a její návrat spočívá až ve scéně detailně ukazující její hroznou smrt.

Karen Mitchellová, sestra hlavní protagonistky a matka Zacha s Grayem, se objevuje pouze ve třech scénách, kdy je buď velice emotivní, nebo úplně pláče dojetím, či smutkem. Ačkoliv je ukázána v kancelářském pracovním prostředí a film naznačuje

možnost jejího rozvodu, naprosto kontrastuje se svou kariéristickou sestrou, které do telefonu říká, že mateřství je krásné a ona to jednou také pozná. Vivian Krillová je pravidelně se objevující mladá pracovnice řídicího centra parku, která pouze monitoruje jeho provoz a v slzách reaguje na hrozivé události na obrazovce.

11.5.3 The Avengers (2012)

hlavní a vedlejší postavy

Tony Stark/Iron Man (muž), Steve Rogers/Kapitán Amerika (muž), Bruce Banner/Hulk (muž), Thor (muž), Loki (muž), Nataša Romanovová/Černá vdova (žena), Nick Fury (muž), Clint Barton/Hawkeye (muž), Maria Hillová (žena), Phil Coulson (muž), Selvig (muž), Pepper Pottsová (žena)

děj

Fiktivní americká bezpečnostní organizace S.H.I.E.L.D. čelí válce proti antagonistovi Lokimu a armádě vetřelců z jiného světa, kteří si chtějí podmanit lidstvo. Její vedoucí Nick Fury proto dává dohromady tým superhrdinů, kteří mají za úkol svět ochránit. Iron Man, Kapitán Amerika, Hulk, Thor, Černá vdova a Hawkeye se tak dávají dohromady a společně tvoří tým zvaný Avengers.

shrnutí analýzy ženských postav

V hlavní osmičce postav filmu (antagonista Loki, Nick Fury a šestice Avengerů) je pouze jedna žena. Nataša Romanovová (Černá vdova) je původem ruská superšpionka, která nemá nadpřirozené schopnosti ani superhrdinský oblek, ale je stejně jako ostatní hrdinové nerealisticky schopná v boji a tvoří důležitou součást týmu. Nataša je aktivní postavou, která své schopnosti bojovnice i špionky ukazuje v průběhu celého filmu. Její činy však vychází z rozkazů nadřízených a na rozdíl od Tonyho Starka, Bruce Bannera, Steva Rogerse a Thora nemá význam mimo členství v Avengers. Tato čtveřice mužů dostává větší prostor a v několika scénách, dialogových i akčních, se bez Nataši zcela obejde. Černá vdova je však statečnou a schopnou hrdinkou, která se podílí na záchraně celého světa a pouze jednou je Thorem zachráněna při útoku rozzlobeného Hulka. Její inteligence a lstivost navíc pomáhá Avengerům poznat cíle antagonisty Lokiho.

Nataša je obklopena mužskými postavami, ale s žádnou z nich nemá romantický vztah. Velikou otázkou filmu je její sexuální objektifikace, protože nosí přiléhavý oblek s rozepnutým výstřihem a film na její vzhled jednoznačně klade větší důraz než u mužských protějšků. Narážíme zde tedy na otázku rozdílu mezi vyjádřením sexuality a objektifikací, mezi kterými neexistuje pevně daná hranice. Vzhled postavy však tvoří její

nezbytnou součástí a lze ji tedy považovat za erotizovanou, lež aktivní a superschopnou hrdinku.

Agentka Maria Hillová je vedlejší postava a přímá podřízená Nicka Furyho. Na začátku filmu ukazuje své schopnosti skvělé řidičky a během hromadné přestřelky v polovině filmu Nickovi dokonce zachraňuje život. Její inteligence a schopnosti však zůstávají po většinu filmu nevyužité a ona se pouze pohybuje v okolí velícího můstku, kde Nickovi zprostředkovává informace a posílá dál jeho rozkazy. Sama za sebe tak děj prakticky neovlivňuje. Tonyho přítelkyně Pepper Pottsová tráví ve filmu zhruba pět minut a do hlavní dějové linky se vůbec nezapojuje. Její pasivní role spočívá pouze ve vztahu s Tonym (Iron Manem), který se na dobrodružství vypravuje bez ní. Film končí jejich opětovným setkáním a polibkem.

12 Shrnutí praktické části práce

12.1 Postavení žen v USA od 70. let

Pro popis postavení žen ve společnosti je možné vybrat celou řadu ukazatelů, které se mohou opírat jednak o oficiální statistické údaje, ale také o sociologické výzkumy zkoumající chápání genderových rolí širokou veřejností. Druhá vlna feminismu vycházela z kritiky dichotomie muže ve veřejné sféře a jemu podřízené ženy v domácnosti, při čemž i Haskellová s Rosenovou se o filmové obrazy žen zajímaly především na pozadí jejich zastoupení v profesním životě. Studie zkoumající genderovou nerovnost ve společnosti se nejčastěji opírají o údaje ukazující nerovné postavení žen na pracovním trhu a pro účely této práce jsou tak vybrány následující čtyři ukazatele – účast žen na pracovním trhu, dosažené vysokoškolské vzdělání žen, zastoupení žen v politice a platová nerovnost ve společnosti.

Míra zapojení na pracovním trhu (labour force participation) říká, jaký podíl amerických žen pracuje, nebo aktivně hledá práci. Data zveřejněná Světovou bankou ukazují, že zatímco v roce 1970 se pouze 43,3 % všech žen starších 15 let zapojovalo do americké pracovní síly, do roku 1999 tento ukazatel vzrostl na 60 %. Trend nárůstu se však na přelomu tisíciletí obrátil a do roku 2016 klesl podíl na 56,8 % (viz graf 1 na straně 66).¹¹⁵ Nejvýraznější nárůst je zaznamenán u pracujících matek, jejichž ekonomická aktivita mezi lety 1975 a 2015 stoupla o více než dvacet procent, ačkoliv matky stále plní výrazně více povinností v domácnosti a kariéru jim děti zpomalují více než otcům. Jejich ekonomická aktivita roste spolu s věkem nejmladšího dítěte a zhruba čtvrtina matek s dětmi mladšími 18 let pracuje pouze na částečný úvazek.¹¹⁶ V současnosti se rozdíl mezi účastí na pracovní síle u vdaných matek a u svobodných bezdětných žen ve věku 25 až 54 let z více než čtyřiceti procent v roce 1968 zmenšil pod deset, takže pracující manželky s dětmi se mezi ženami staly běžnou normou.¹¹⁷ Podle

¹¹⁵ THE WORLD BANK. Labor force participation rate, female (% of female population ages 15+) (national estimate). *The World Bank* [online]. Washington D.C., 2017 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z:

<https://data.worldbank.org/indicator/SL.TLF.CACT.FE.NE.ZS?locations=US&view=chart>

¹¹⁶ WOMEN'S BUREAU. Working Mothers Issue Brief. *US Department of Labor* [online]. Washington, D.C., 2016, 1-2 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z:

https://www.dol.gov/wb/resources/WB_WorkingMothers_508_FinalJune13.pdf

¹¹⁷ BLACK, Sandra E., Diane WHITMORE SCHANZENBACH a Audrey BREITWIESER. The Recent Decline in Women's Labor Force Participation. *The Hamilton Project* [online]. Washington, D.C., 2017, 6, [cit. 2018-04-05]. Dostupné z:

http://www.hamiltonproject.org/assets/files/decline_womens_labor_force_participation_BlackSchanzenbach.pdf

statistik amerického Ministerstva práce tvořily ženy v roce 2017 46,9 % celkové americké pracovní síly¹¹⁸, zatímco v roce 1970 toto číslo činilo pouze 38,1 %.¹¹⁹

Na rozdíl od ženské účasti na pracovním trhu se nárůst jejich dosaženého vysokoškolského vzdělání neobrátil a stále pokračuje. Podle amerického Národního centra pro statistiky ze školství mělo v roce 1970 pouze 8,2 % všech žen starších 25 let bakalářské a vyšší vzdělání, v porovnání s 14,1 % mužů. V roce 2017 již stejný ukazatel dosáhl 34,6 % a ženy v něm dokonce muže od roku 2014 o necelé procento předstihují.¹²⁰ Celková vzdělanost ve Spojených státech tak výrazně vzrostla, avšak u žen mnohem výrazněji. V roce 1970 získaly ženy 43,1 % všech bakalářských, 38,8 % magisterských a 9,6 % doktorských titulů, zatímco v roce 2015 již muže předčily s 57,1 %, 59,6 % a 51,9 % diplomů (viz graf 2 na další straně).¹²¹ Tato převaha se však netýká technických oborů STEM (věda, technologie, inženýrství, matematika), kde stále získávají pouze třetinu všech titulů.¹²²

¹¹⁸ U.S. BUREAU OF LABOR STATISTICS. Labor Force Statistics from the Current Population Survey: Employment status of the civilian noninstitutional population by age, sex, and race. *Bureau of Labor Statistics* [online]. Washington, D.C., 2018 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: <https://www.bls.gov/cps/cpsaat03.htm>

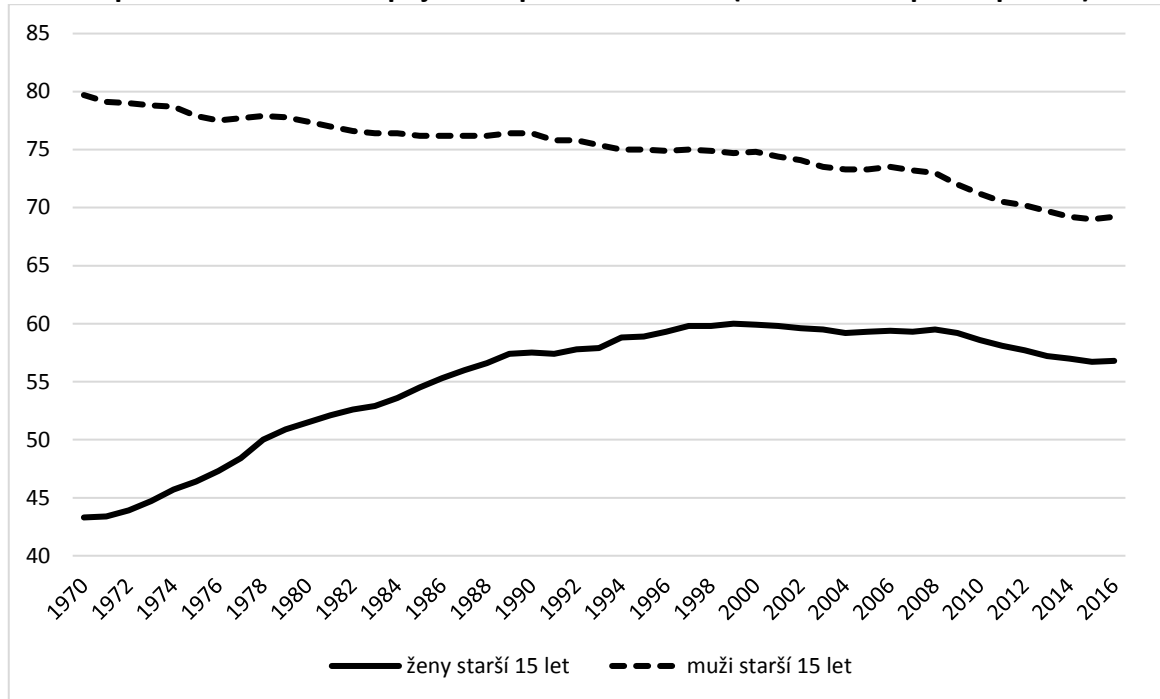
¹¹⁹ U.S. BUREAU OF LABOR STATISTICS. Women in the Labor Force: A Databook. *Bureau of Labor Statistics* [online]. Washington, D.C., 2013, 10-11 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: <https://www.bls.gov/cps/wlf-databook-2012.pdf>

¹²⁰ NCES. Rates of high school completion and bachelor's degree attainment among persons age 25 and over, by race/ethnicity and sex: Selected years, 1910 through 2017: Table 104.10. *National Center for education statistics* [online]. Washington, D.C., 2018 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: https://nces.ed.gov/programs/digest/d17/tables/dt17_104.10.asp

¹²¹ NCES. Degrees conferred by postsecondary institutions, by level of degree and sex of student: Selected years, 1869-70 through 2026-27: Table 318.10. *National Center for education statistics* [online]. Washington, D.C., 2017 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: https://nces.ed.gov/programs/digest/d16/tables/dt16_318.10.asp?referrer=report

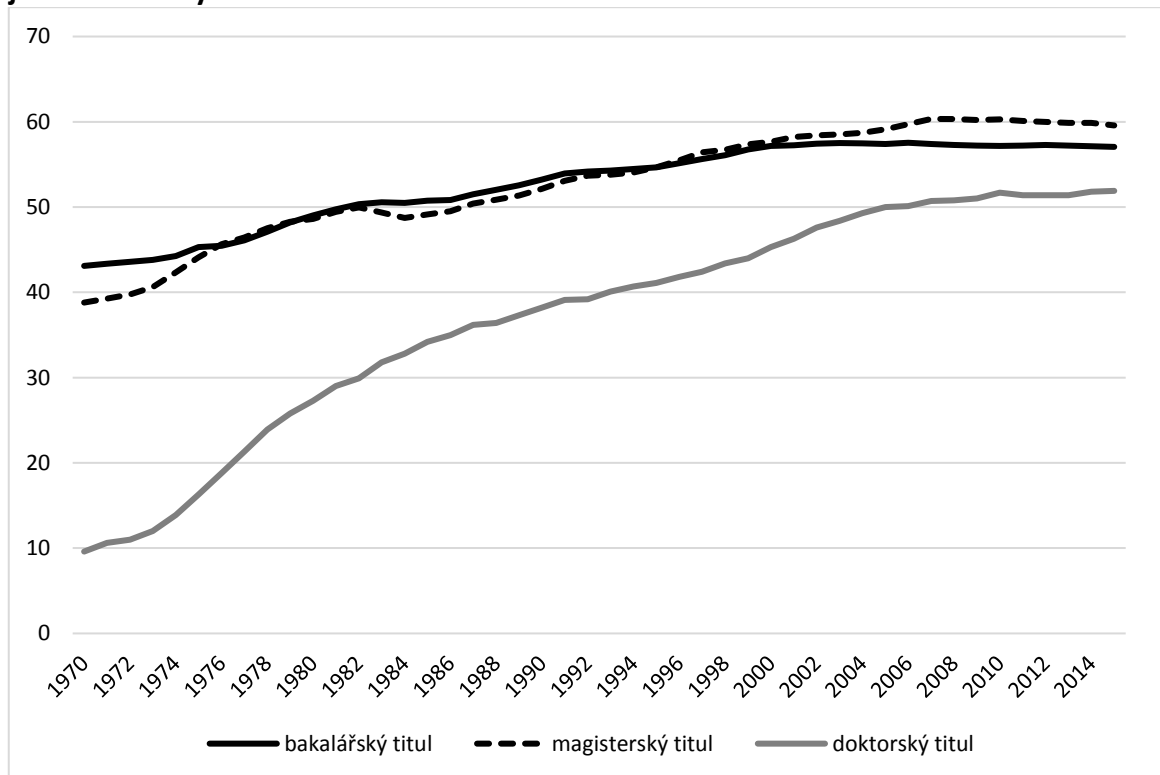
¹²² NCES. Number and percentage distribution of science, technology, engineering, and mathematics (STEM) degrees/certificates conferred by postsecondary institutions, by race/ethnicity, level of degree/certificate, and sex of student: 2008-09 through 2014-15: Table 318.45. *National Center for education statistics* [online]. Washington, D.C., 2016 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: https://nces.ed.gov/programs/digest/d16/tables/dt16_318.45.asp

Graf 1 - procentuální míra zapojení na pracovním trhu (labour force participation)

(Zdroj: Světová banka, 2017, vlastní zpracování)

Graf 2 - procentuální podíl žen na všech udělených vysokoškolských titulech za jednotlivé roky

(Zdroj: U.S. National Center for Education Statistics, 2017, vlastní zpracování)

Klíčovým ukazatelem postavení žen ve společnosti je gender pay gap, který se ve Spojených státech počítá jako procentuální rozdíl mezi mediány příjmů žen a mužů pracujících na plný úvazek, popřípadě samostatně výdělečně činných. Za tímto ukazatelem se skrývá kromě přímé genderové diskriminace, kdy žena dostává za stejnou práci menší mzdu, i horizontální a vertikální segregace na trhu práce, kde ženy častěji vykonávají méně placená zaměstnání a v jednotlivých odvětvích zastávají nižší posty. Za výrazný problém je považováno nedostatečné zastoupení v oborech STEM, které tvoří klíčovou součást ekonomiky a ženy v nich vydělávají o třetinu více než v ostatních odvětvích. I zde si však vydělají pouze 84 centů na každý mužský dolar. V roce 2015 ženy tvořily pouze 24 % všech pracovníků STEM a jejich nedostatečné zastoupení hraje klíčovou roli v celkové genderové nerovnosti příjmů.¹²³ Ze sedmi procent v roce 1970 se tak jedná jen o velice pomalý vývoj a v počítačových oborech zastoupení žen od 90. let dokonce klesá.¹²⁴

Heather A. Havemanová ve své analýze vertikální genderové segregace v managementu dochází k závěru, že ji způsobují pevně zakořeněná kulturní schémata týkající se genderových rolí, která říkají, že muži jsou lepší v technických oborech, muži patří do práce a ženy do domácnosti a že muži jsou přirozenější vůdci. Tyto stále udržované vzorce podle ní zakládají genderové rozdíly v dosaženém vzdělání STEM, v menších pracovních zkušenostech žen způsobených mateřstvím i v jejich preferencích určitých povolání.¹²⁵ Její závěry lze aplikovat i mimo management a konstatovat, že ani důležité legislativní změny jako platovou diskriminaci zakazující Equal Pay Act z roku 1963 nevedly k vymazání gender pay gapu. Americký úřad pro sčítání lidu uvádí, že v roce 1970 ženy vydělaly pouze 59,4 centů na každý mužský dolar, zatímco v roce 2016 již 80,5 centů. Gender pay gap se tak snížil ze 40,6 % na 19,5 % (viz graf 3).¹²⁶

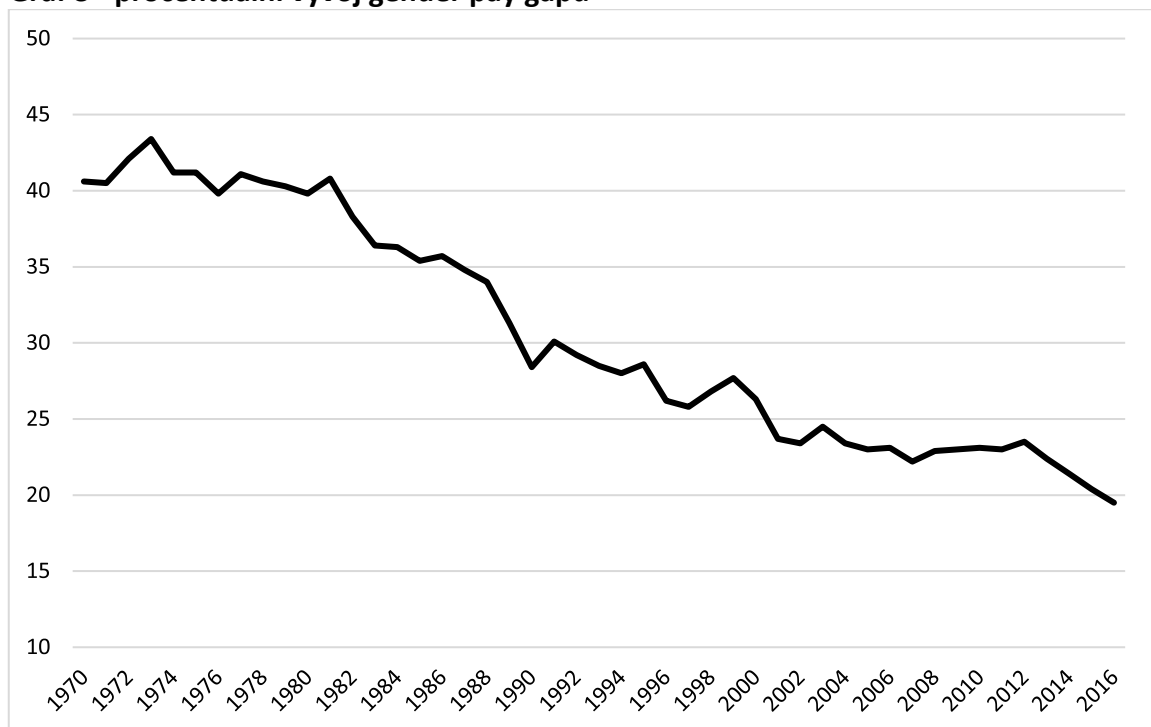
¹²³ NOONAN, Ryan. Women in STEM: 2017 Update. *United States Department of Commerce* [online]. Washington, D.C., 2017 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: <http://www.esa.doc.gov/sites/default/files/women-in-stem-2017-update.pdf>

¹²⁴ U.S. CENSUS BUREAU. Women in STEM occupations: 1970 to 2011. *United States Department of Commerce* [online]. Washington, D.C., 2013 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: https://www.census.gov/content/dam/Census/newsroom/releases/2013/cb13-162_stem_female.pdf

¹²⁵ HAVEMAN, Heather A. a Lauren S. BERESFORD. If You're So Smart, Why Aren't You the Boss? Explaining the Persistent Vertical Gender Gap in Management. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science* [online]. 2011, **639**(1), 114-130 [cit. 2018-04-05]. DOI: 10.1177/0002716211418443. ISSN 0002-7162. Dostupné z: <http://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0002716211418443>

¹²⁶ U.S. CENSUS BUREAU. Women's Earnings as a Percentage of Men's Earnings by Race and Hispanic Origin: 1960 to 2016: Table p-40. *U.S. Census Bureau* [online]. Washington, D.C., 2017 [cit. 2018-04-06]. Dostupné z: <https://www2.census.gov/programs-surveys/cps/tables/time-series/historical-income-people/p40.xls>

Graf 3 - procentuální vývoj gender pay gapu

(Zdroj: U.S. Census Bureau, 2017, vlastní zpracování)

I v americké politice došlo od 70. let vyššímu zastoupení žen, ačkoliv nejvýraznější skok se objevil až v 90. letech. Zatímco 91. Federální Kongres USA mezi lety 1969 a 1971 zahrnoval pouze jednu ženu v Senátu a 10 žen ve Sněmovně reprezentantů, ke konci března 2018 mají Spojené státy 22 senátorek (rekordní počet) a 83 poslankyň. I přes tento nárůst ženy stále tvoří necelých 20 % Kongresu¹²⁷ a celkově pouze čtvrtinu volených politických pozic napříč jednotlivými státy USA. V celkové populaci naopak muže převyšují s jednapadesáti procenty.¹²⁸ Všechny výše zmíněné ukazatele jasně dokumentují zlepšení postavení žen v americké společnosti od 70. let, které však ani zdaleka nepřineslo odstranění genderové nerovnosti.

12.2 Výsledky analýz vybraných filmů

Ze všech sedmnácti filmů bylo k analýze vybráno celkem 42 ženských postav (8, 6, 8, 9 a 11 v jednotlivých desetiletích), při čemž mužských postav by i podle výrazně přísnějších kritérií výběru mohlo být analyzováno celkem 107. Průměrný věk všech

¹²⁷ CENTER FOR AMERICAN WOMEN AND POLITICS. History of Women in the U.S. Congress. *Center for American Women and Politics* [online]. New Jersey, 2018 [cit. 2018-04-06]. Dostupné z: <http://www.cawp.rutgers.edu/history-women-us-congress>

¹²⁸ CAMERON, Darla a Kim SOFFEN. For every woman in political office in the United States, there are three men. *The Washington Post* [online]. Washington, D.C., 2018 [cit. 2018-04-06]. Dostupné z: https://www.washingtonpost.com/graphics/2018/politics/women-running-for-office/?utm_term=.f67f11d62f9b

hrdinek je 32,5 let (není započítána tisíciletá mimozemšťanka Maz Kanata z *Hvězdných válek*) a 17 z nich má romantický vztah s mužem, ve kterém jsou průměrně o 8,4 let mladší. Jediná Dana Barrettová z *Krotitelů duchů* je o rok starší než její protějšek a průměrný věkový rozdíl výrazně zvedají Ellie Sattlerová z *Jurského parku* (rozdíl 19 let) a Alicia Huntová z *Batmana* (dva partneři starší o 19 a 37 let). Pouze jedna z postav je černoška, dvě jsou hispánského původu, tři jsou fiktivní mimozemské rasy a u jedné nelze etnikum určit. Mezi 70. a 90. lety byly všechny analyzované postavy bílé.

Pouze 10 postav lze řadit mezi hlavní protagonistky a v žádném analyzovaném filmu nebyla žena jedinou hlavní postavou. Tyto výsledky jsou platné i v širším filmovém kontextu, protože filmy s jasně hlavními ženskými protagonistkami bychom našli až při rozšíření kritérií výběru na 15 nejuspěšnějších hraných snímků, a to pouze v současném desetiletí - *Rogue One* (2016), *Hunger Games* (2012), *Hunger Games: Vražedná pomsta* (2013) a *Wonder Woman* (2017). Ve všech těchto filmech se jedná o naprosté „superženy,” avšak v předchozích desetiletích bychom na žebříčku patnácti nejuspěšnějších snímků v USA nenašli ani jeden takový. Zde tak lze spatřovat určitý stále nedostatečný pokrok.

Hranice mezi hlavní a vedlejší postavou je v mnoha případech nejasná a neexistují přesně stanovená kritéria pro rozlišení. O tom svědčí i poměrně časté kontroverze ohledně oscarových nominací. Například v roce 2016 vyhrála herečka Alicia Vikanderová Oscara za vedlejší roli ve filmu *Dánská dívka*, zatímco na Zlatých glóbech a cenách BAFTA byla za stejný film nominována v roli hlavní. V analýzách praktické části bylo určování sporné u Regan MacNeilové (*Vymítač ďábla*), Marion Ravenwoodové (*Dobývatele ztracené archy*), Vicki Valeové (*Batman*), Padmé Amidaly (*Hvězdné války I*) a Neytiri (*Avatar*). Ve dvou případech byly postavy určeny za protagonistky a ve třech nikoliv. Určující byl při tom prostor poskytnutý v porovnání s ostatními postavami.

Všechny analyzované filmy mají alespoň jednoho mužského protagonistu a pouze ve *Vymítači ďábla*, *Titanicu*, *Hvězdných válkách* z roku 2015 a *Jurském světě* dostávají ženské a mužské hlavní postavy přibližně stejný prostor. Lze s jistotou tvrdit, že ženy jsou výrazně méně zastoupeny ať už počtem, časem stráveným na plátně, nebo důležitostí v ději. Málo analyzovaných postav je však vyloženě pasivních, takže zjednodušené feministické dělení na pasivní objekt a aktivní subjekt pro účely práce neobstálo. Pouze 12 postav je vyhodnoceno jako vyloženě pasivních a 16 jako vědomě a záměrně řídicích směřování děje. Zbylých 14 postav se sice aktivně podílí na ději, ale pouze plní rozkazy, nebo reaguje na okolnosti mimo jejich kontrolu. Ačkoliv jsou ženy většinou zastíněny

mužskými postavami, 27 z nich má ve filmu i jiný význam než jakýkoliv vztah k muži. To znamená, že ženy mají své vlastní cíle a motivy nezávislé na romantickém, mateřském, zaměstnaneckém nebo jiném vztahu k mužům. Tento údaj je mírně zkreslující například ve filmu *Avatar*, kde Neytiri a Grace mají své vlastní nezávislé cíle, avšak ve filmu plní úlohu převážně ve vztahu k mužskému protagonistovi. V tabulkách je proto často potřeba další vysvětlení.

Sedmdesátá léta a nástup mladé generace „filmových spratků“ Stevena Spielberga a George Lucase znamenala nástup blockbustera – filmu, který používá úzkou škálu umělých konvencí (sci-fi, horror, komedie, fantasy, tragédie či akce), aby přilákal co největší publikum.¹²⁹ Jeho primární funkcí je únik od každodenní reality, takže filmy vybrané k analýze na základě výdělečnosti nemají za cíl ukazovat obyčejný život lidí. Přesto lze v našem omezeném vzorku filmů pozorovat jisté změny a potvrdit u něj hypotézu o vztahu společenské reality a filmové reprezentaci žen.

Série *Hvězdných válek* napříč desetiletími poskytla aktivní a schopné ženské postavy, avšak princezna Leia (původní trilogie 70. a 80. let) i Padmé Amidala (*Skrytá hrozba* z roku 1999) byly velice výrazně zastíněny mužskými protagonisty, kterým filmy dávaly větší prostor. Současná protagonistka Rey stále není jedinou hlavní postavou, avšak film se soustředí převážně na její cestu příběhem a dává jí nejvíce prostoru. Na rozdíl od předchozích dvou žen se jedná o postavu, která má potenciál stát se rytířkou Jedi, čímž hraje jasně klíčovou roli v celé trilogii. Zároveň se poprvé v sérii častěji nachází v roli zachraňující než zachraňované postavy. V *Hvězdných válkách* tak lze sledovat jistý posun, ačkoliv i Leia je dodnes právem považována za feministickou ikonu a lze ji označit za „superženu,” o kterých psala Haskellová.

Čelisti ze 70. let jsou v celé praktické části jediným naprosto exemplárním případem mužského „buddy filmu,” kdy tři hlavní hrdinové odplouvají na dobrodružství a zbytek společnosti nechávají za sebou. Nejvýraznější ženská postava je ukázkovou pasivní manželkou a matkou v domácnosti, která v slzách mizí z plátna v polovině filmu. *Vymítač ďábla* naopak nabízí aktivní ženskou protagonistku, která dokázala skloubit úspěšnou kariéru a mateřství, za což ji však film „trestá” posedlostí dcery, utrpením a strachem, ze kterého ji zachraňuje až dvojice mužských protagonistů. Ani jeden z filmů tak neukazuje ženskou kariéru jako běžnou součást obyčejného života spokojené ženy.

¹²⁹ HUDDLESTON, Tom. The Hollywood Blockbuster. In: KEMP, Philip. *Cinema: the whole story*. London: Thames & Hudson, 2011, s. 360. ISBN 978-0-500-28947-1.

Batman i *Krotitelé duchů* v 80. letech již nabízí ženské postavy s úspěšnou kariérou (Vicki Valeová, Dana Barrettová) a prezentují je jako inteligentní a nezávislé moderní ženy. *Dobyvatelé ztracené archy* zase ukazují houževnatou a svéráznou hrdinku narušující ženské stereotypy něžnosti a křehkosti (Marion Ravenwoodová). Tyto postavy však stále plní pouze vedlejší úlohu a všechny tři filmy sledují cestu mužských protagonistů, kteří je v průběhu musí zachraňovat. Ačkoliv žádná z nich není ve vyložené pasivní pozici, jejich hlavní úlohou je romantický vztah k mužům – jejich zachráncům. Vybrané filmy tak v 80. letech reagovaly na nárůst profesního zastoupení žen, avšak stále nedovolily postavám převzít aktivní úlohu nezávislou na mužích.

Tu svým protagonistkám nabídl až *Jurský park* a *Titanic* v 90. letech. Ačkoliv je Ellie Sattlerová v *Jurském parku* pouze jednou ze dvou ženských postav a film dává více prostoru mužskému protagonistovi, není již definována především vztahem k němu, ale aktivně ukazuje svůj vědecký zájem, inteligenci a odvahu. Film tak nepoužívá taktiku 80. let a kromě toho, že ji představuje jako úspěšnou profesionálku, ji ve svém průběhu nechává zachraňovat mužské protagonisty a výrazně se podílet na boji o přežití. *Titanic* zase ukazuje postavu přímo konfrontující genderové stereotypy poslušné manželky, která se i díky lásce k Jackovi dokáže vzbouřit požadavkům elitářské společnosti počátku 20. století. Ačkoliv se film soustředí převážně na jejich romantický vztah, film dává Rose výrazný prostor a nestaví ji do pasivní pozice zachraňované ženy.

Na základě takto omezeného vzorku filmů nelze činit závěry o celkovém vývoji ženských postav v americké kinematografii. Lze však tvrdit, že s výjimkou konstantně pozitivních obrazů *Hvězdných válek* odpovídají změny obrazů žen v analyzovaných filmech jejich měnícímu se postavení ve společnosti, a to zejména mezi 70. a 90. lety. Snímky vzniklé v současném století se mezi sebou různí. Ačkoliv v nich častěji než kdy dříve pozorujeme velice schopné „superženy,” nacházíme zde i pasivní romantické protějšky, záporné postavy a otevřeně sexistické stereotypy.

Avatar prezentuje vynikající aktivní válečnici Neytiri, úspěšnou vědkyni Grace, statečnou pilotku Trudy a moudrou Mo'at. Všechny čtyři jsou velice schopné a mají své vlastní cíle a motivy, avšak ve filmu fungují především jako jakési satelity rotující kolem jednoho hlavního protagonisty, který je na konci filmu jasně zastíňuje. Pokračování *Pirátů z Karibiku* ukazuje mladou ženu vrženou do naprosto mužského dobrodružného světa, která se o sebe umí postarat a dostává ve filmu výrazný prostor, avšak veškeré její statečné činy jsou motivovány pouze láskou k muži a touhou po manželství. Oba filmy tak ukazují aktivní, schopné, statečné a inteligentní ženy, které jsou buď počtem, nebo

úlohou v ději zastíněny muži. *Temný rytíř* dokonce představuje výrazný krok zpátky a Rachel Dawesová, ačkoli ukázána v prestižní kariérní pozici, nedělá ve filmu prakticky nic a má význam pouze vztahem k mužům, kteří reagují na její smrt.

The Avengers v současném desetiletí, stejně jako v tom minulém *Piráti z Karibiku*, ukazují aktivní a schopnou „superženu“ vrženou do výrazně mužského světa, ale na rozdíl Elizabeth Swannové ji již nemotivuje pouze láska k muži. Nataša Romanovová je také upozaděna převládajícími mužskými postavami, avšak je důležitou členkou týmu superhrdinů, která primárně usiluje o záchranu světa a boj proti zlu. Paradoxně asi nejvíce kontroverzním filmem v celé praktické části je *Jurský svět* z roku 2015, kde chladná upjatá kariéristka Claire běhá v podpatcích po lese a je doprovázena drsným a citlivým mužem, který v ní spolu se synovci probouzí zájem o rodinu a děti.

Při závěrečném shrnutí všech analýz je důležité konstatovat, že pouze ve čtyřech filmech se objevily zcela pasivní matky/manželky v domácnosti (*Čelisti*, *Titanic*, *Hvězdné války I*, *Temný rytíř*) a výrazně převládají ženy s úspěšnou kariérou, popřípadě schopné superhrdinky a bojovnice. Ženy také nejsou v analyzovaných filmech vykresleny záporně, protože i hlavní antagonisté jsou muži. Vyložené zlé nebo negativní úlohu hrající ženy nacházíme pouze ve filmech *Krotitelé duchů* (Gozer Ničitel v ženské podobě), *Titanic* (elitářská matka Ruth DeWitt Bukaterová), *Temný rytíř* (zrádkyně Anna Ramirezová) a *Hvězdné války VII* (zlá kapitánka Phasma). Většina filmů obsahuje akční sekvence a násilí, kterému tak čelí velký počet žen i mužů. Smrtnému a explicitně ukázanému násilí jsou však ženy vystaveny pouze ve filmech *Čelisti* (první oběť žraloka Chrissie Watkinsová), *Avatar* (zastřelená Grace Augustinová a ve vrtulníku sestřelená Trudy Chaconová), *Temný rytíř* (Rachel Dawesová) a *Jurský svět*, kde Zara Youngová nemá prakticky jinou úlohu mimo svou brutální smrt.

Na závěr tak lze shrnout, že v analyzovaném vzorku sedmnácti filmů lze od 70. let spatřovat jistý vývoj v zobrazování žen, které málokdy plní pouze úlohy pasivních manželek, záporných postav, nebo obětí brutálního násilí. Místo negativních obrazů neschopných žen je tak hlavním problémem jejich stále nedostatečné zastoupení a zastínění mužskými protagonisty. Toto tvrzení podporují i nedávné statistiky *Women and Hollywood*, podle kterých ve stovce nejvýdělečnějších filmů roku 2017 ženy tvořily pouze 34 % všech mluvících postav a 24 % hlavních protagonistek.¹³⁰ Na druhou stranu

¹³⁰ WOMEN AND HOLLYWOOD. 2017 Statistics. *Women and Hollywood* [online]. 2018 [cit. 2018-04-06]. Dostupné z: <http://womenandhollywood.com/resources/statistics/2017-statistics/>

všechny tři nejdělečnější filmy minulého roku (*Hvězdné války VIII*, *Kráska a zvíře*, *Wonder Woman*) mají v hlavních rolích ženské hrdinky, což se naposledy stalo před 59 lety.¹³¹

The Pudding v roce 2016 zveřejnil výsledky své bezprecedentně obsáhlé analýzy zhruba 2000 filmových scénářů, z nichž více než 1800 vzniklo od 80. let do současnosti. Výsledky ukazují, že ženy ve filmech mluví výrazně méně než muži. Zatímco ženské postavy ve všech scénářích dohromady řekly kolem 55 milionů slov, u mužů toto číslo dosáhlo zhruba 140 milionů. Ve 307 filmech muži řekli 90 % všech slov, ve 1206 filmech mezi 60 % - 90 % slov a pouze ve 314 panovala rovnost v hodnotách 40 % až 60 % slov mezi ženami a muži. Tyto rozdíly se od 90. let snižují pouze velice mírně a v současné dekádě muži stále výrazně dominují. Data také ukazují věkovou nevyváženost mužů a žen v Hollywoodu, protože ženy nejvíce mluví ve věku 22–31 let, zatímco muži mezi 42 a 65 lety.¹³²

Britská škola tvrdí, že větší zastoupení žen na tvůrčích postech nepovede k feministickým filmům, protože samotné kódy mainstreamu jsou patriarchální a autor význam filmových textů nemůže plně ovlivnit. Bez ohledu na filmové mechanismy však s nejvyšší pravděpodobností platí, že absence žen na plátně má původ v jejich celkově nízkém zastoupení v Hollywoodu. Pouze 4,3 % z 1100 nejdělečnějších filmů od roku 2007 režírovaly ženy a v roce 2017 natočily pouze 8 % snímků z nejdělečnější stovky. Jejich zastoupení v těchto filmech není vyrovnané ani na pozicích scénáristek (10 %), producentek (24 %) a výkonných producentek (15 %).¹³³

¹³¹ ROBERTS, Kayleigh. Female-Led Films Won at the Box Office in 2017 for the First Time in 59 Years. *Elle*[online]. 2018 [cit. 2018-04-06]. Dostupné z: <https://www.elle.com/culture/movies-tv/a14526029/female-led-films-won-box-office-2017/>

¹³² ANDERSON, Hanah a Matt DANIELS. Film Dialogue: from 2,000 screenplays, Broken Down by Gender and Age. *The Pudding* [online]. 2016 [cit. 2018-04-06]. Dostupné z: <https://pudding.cool/2017/03/film-dialogue/>

¹³³ WOMEN AND HOLLYWOOD. 2017 Statistics. *Women and Hollywood* [online]. 2018 [cit. 2018-04-06]. Dostupné z: <http://womenandhollywood.com/resources/statistics/2017-statistics/>

Závěr

Bakalářská práce jasně ukazuje, že současný zájem o vztah žen a filmu navazuje na dlouhou a vysoce teoretickou debatu, kterou je potřeba brát v potaz i během dnešních aktivistických snah změnit filmový průmysl. Současné volání po změnách totiž není bezprecedentní revolucí a naopak vychází z předpokladů formulovaných již v 70. letech, podle kterých nerealistické stereotypní obrazy žen zmizí spolu s větším zastoupením ženských filmařek. O možnostech progresivity mainstreamu při tom nikdo nepochybuje, ačkoliv předpoklady amerického proudu byly zpochybněny odvážnými teoriemi, které říkají, že klasický film je konstruován patriarchálním nevědomím a slouží pouze mužskému pohledu, ať už žena na plátně dělá cokoli.

Radikální východiska této kapitoly feministické filmové teorie je třeba chápat v kontextu 70. let, kdy feministky aktivně bojovaly proti sexuální objektifikaci žen a byly zatýkány během svých „útočných sabotáží“ na soutěžích krásy. Nejsou však dodnes zcela překonána a bylo by velikou chybou je nereflektovat i v současné debatě. Práce však jasně ukazuje, že složité mulveyovské teorie ženské divačky, které je přisuzován masochismus, transvestitní identifikace, maskování se, nebo roztržštěná identifikace, jsou velice problematické a v 90. letech se od nich téměř upustilo. Stejně tak se od 70. let změnil dříve jasně negativní postoj k vyjadřování ženské sexuality a zároveň narostl počet sexuálně objektifikovaných mužů. Striktní dichotomie aktivního muže a pasivní ženské ikony se tak značně narušila, protože oba gendery mohou být aktivními nositeli děje, což ukazují i výsledky analýz praktické části.

V průběhu teoretické části práce byla naznačena dvě rozdílná chápání feministické filmové teorie jako takové. Některé představitelky ji totiž považují za souhrn veškerého feministického zájmu o film, zatímco jiné pouze za jednu z jeho vysoce teoretických kapitol. V prvním případě lze tvrdit, že feministická filmová teorie je stále velice významná a akorát se rozplynula do vícera směrů, čímž následovala osud feminismu samotného. Podle toho druhého je však od devadesátých let jasně na ústupu, protože její psychoanalytická východiska byla výrazně zpochybněna. Ať už mezi feministickou filmovou teorií a feministickou filmovou kritikou klademe rovnítko, či nikoli, film dodnes zůstává důležitým bitevním polem feministického boje proti genderové nerovnosti. Tato práce stručně ukázala logickou návaznost ve vývoji feministického zkoumání filmu a podle mého názoru lze do celé teorie řadit i sociologický

proud, kulturní studia, lesbickou kritiku, etnickou kritiku a ženskou filmovou historiografii. Všechny tyto oblasti feministického zájmu o film se totiž propojují a vzájemně ovlivňují, což lze pozorovat na provázanosti zkoumání obrazů žen, filmových mechanismů a filmového publika. Tyto tři optiky mají své slabiny i silné stránky, ale navzájem se obohacují svými východisky a byla by chyba je striktně oddělovat.

Každá z oblastí feministické filmové teorie by si zasloužila více než svou vlastní bakalářskou práci a cílem této bylo především uceleně představit vývoj feministického přemýšlení o filmu. Pokračovat tak lze do mnoha směrů a já osobně hlavní prostor shledávám v sociologickém přístupu popisujícím obrazy žen. Při současné rozmanitosti feminismu by totiž bylo velice zajímavé zkoumat rozdílná chápání pozitivních obrazů mezi jeho jednotlivými proudy.

Praktická část bakalářské práce na základě hypotézy, že se ženská společenská realita odráží i v jejich filmových reprezentacích, analyzovala obrazy žen v sedmnácti komerčně nejúspěšnějších snímcích napříč desetiletími od 70. let. Došla při tom k závěru, že i tento velice omezený vzorek reflektuje pozitivní vývoj ženského postavení ve společnosti. Zejména v současnosti filmy stále častěji ukazují schopné aktivní hrdinky, avšak velikým problémem zůstává podle analýz i aktuálních čísel jejich nedostatečné zastoupení.

Dají se feministické významy přímo vkládat do filmu, nebo vznikají až nahodile v průběhu interakce s divákem? Umožňuje vůbec klasický mainstreamový film z feministického hlediska pokrok, nebo jsou jeho mechanismy beznadějně poplatné patriarchálnímu nevědomí? Podle odpovědí na tyto otázky se liší názory, zda větší zastoupení žen v Hollywoodu povede i k nárůstu feministických filmů. Radikální poststrukturalistická východiska odmítající jakýkoliv vliv autorů na významy jejich děl jsou dnes již minulostí a drtivá většina feministek se shodne na tom, že nedostatek žen ve filmovém průmyslu představuje důležitý problém, který je potřeba řešit.

Pro popis vztahu žen a filmu je tedy velice důležité zkoumat i jejich zastoupení na tvůrčích a producentských postech v hollywoodské hierarchii. Hollywood je totiž mezinárodně důležitou institucí, která své filmové produkty vyváží do celého světa a má obrovský vliv na reprezentaci všech znevýhodněných skupin společnosti. Jeho sílu koneckonců ukazuje i současné hnutí #MeToo, kterou nastartoval sexuální skandál významného producenta Harveyho Weinsteina.

Použité zdroje

Monografické publikace

DE BEAUVOIROVÁ, Simone. *Druhé pohlaví*. Praha: Orbis, 1966. ISBN 11-071-66.

HANÁKOVÁ, Petra. *Pandořina skříňka aneb Co feministky provedly filmu?*. Praha: Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1551-8.

HASKELL, Molly. *From reverence to rape: the treatment of women in the movies*. 2nd ed. Chicago: University of Chicago Press, 1987. ISBN 0-226-31885-0.

HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie: [s prologem Andrewa Gambleho]*. Praha: Victoria Publishing, 1994. ISBN 80-85865-10-6.

HOLLINGER, Karen. *Feminist film studies*. New York: Routledge, 2012. ISBN 978-0-415-57528-7.

CHAUDHURI, Shohini. *Feminist film theorists: Laura Mulvey, Kaja Silverman, Teresa de Lauretis, Barbara Creed*. New York: Routledge, 2006. ISBN 0-415-32433-5.

KAPLAN, E. Ann. *Women and film: both sides of the camera*. Reprint. New York [u.a.]: Routledge, 1990. ISBN 0-415-02764-0.

KUHN, Annette. *Women's pictures: feminism and cinema*. 2nd ed. New York: Verso, 1994. ISBN 1-85984-010-8.

THORNHAM, Sue. *Passionate detachments: an introduction to feminist film theory*. New York: St. Martin's Press, 1997. ISBN 978-0340652251.

Příspěvky ve sbornících

HUDDLESTON, Tom. The Hollywood Blockbuster. In: KEMP, Philip. *Cinema: the whole story*. London: Thames & Hudson, 2011. ISBN 978-0-500-28947-1.

MULVEYOVÁ, Laura. Vizuální slast a narativní film. In: OATES-INDRUCHOVÁ, Libora. *Dívčí válka s ideologií: klasické texty angloamerického feministického myšlení*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1998. ISBN 80-85850-67-2.

Elektronické zdroje

ANDERSON, Hanah a Matt DANIELS. Film Dialogue: from 2,000 screenplays, Broken Down by Gender and Age. *The Pudding* [online]. 2016 [cit. 2018-04-06]. Dostupné z: <https://pudding.cool/2017/03/film-dialogue/>

BÍLEK, Petr A. Wolfgang Iser a jeho koncept implicitního čtenáře v Aktu čtení. *Aluze* [online]. 2004, 7(2-3). [cit. 2018-04-06]. DOI: aluze2_045.p65. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1421/podzim2007/CJBC610/um/CJBC610_8b-Iser.pdf

BLACK, Sandra E., Diane WHITMORE SCHANZENBACH a Audrey BREITWIESER. The Recent Decline in Women's Labor Force Participation. *The Hamilton Project* [online]. Washington, D.C., 2017 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: http://www.hamiltonproject.org/assets/files/decline_womens_labor_force_participation_BlackSchanzenbach.pdf

CAMERON, Darla a Kim SOFFEN. For every woman in political office in the United States, there are three men. *The Washington Post* [online]. Washington, D.C., 2018 [cit. 2018-04-06]. Dostupné z: https://www.washingtonpost.com/graphics/2018/politics/women-running-for-office/?utm_term=.f67f11d62f9b

CENTER FOR AMERICAN WOMEN AND POLITICS. History of Women in the U.S. Congress. *Center for American Women and Politics* [online]. New Jersey, 2018 [cit. 2018-04-06]. Dostupné z: <http://www.cawp.rutgers.edu/history-women-us-congress>

DOANE, Mary Ann. Film and the Masquerade: Theorising the Female Spectator. *Screen* [online]. 1982, **23**(3-4). [cit. 2018-04-06]. DOI: 10.1093/screen/23.3-4.74. ISSN 0036-9543. Dostupné z: <https://academic.oup.com/screen/article-abstract/23/3-4/74/1622192?redirectedFrom=fulltext>

FERNANDEZ, Matt. James Cameron Calls 'Wonder Woman' a 'Step Backwards' for Female Protagonists. *Variety* [online]. 24. 12. 2017 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: <http://variety.com/2017/film/news/james-cameron-wonder-woman-praise-misguided-step-backwards-1202538440/>

HAVELKOVÁ, Hana. První a druhá vlna feminismu: podobnosti a rozdíly. In: FORMÁNKOVÁ, Lenka a Kristýna RYTÍŘOVÁ. *Abc feminizmu* [online]. Brno: NESEHNUTÍ, 2004 [cit. 2018-04-06]. ISBN 80-903228-3-2. Dostupné z: http://nesehnuti.cz/zeny/wp-content/blogs.dir/2/files/abc_fem1.pdf

HAVEMAN, Heather A. a Lauren S. BERESFORD. If You're So Smart, Why Aren't You the Boss? Explaining the Persistent Vertical Gender Gap in Management. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science* [online]. 2011, **639**(1). [cit. 2018-04-05]. DOI: 10.1177/0002716211418443. ISSN 0002-7162. Dostupné z: <http://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0002716211418443>

MASTERS, Kim. James Cameron Doubles Down on 'Wonder Woman' Critique, Details the 'Avatar' Sequels. *The Hollywood Reporter* [online]. 27. 9. 2017 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: <https://www.hollywoodreporter.com/features/james-cameron-doubles-down-wonder-woman-critique-details-avatar-sequels-1043026>

NCES. Degrees conferred by postsecondary institutions, by level of degree and sex of student: Selected years, 1869-70 through 2026-27: Table 318.10. *National Center for education statistics* [online]. Washington, D.C., 2017 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: https://nces.ed.gov/programs/digest/d16/tables/dt16_318.10.asp?referrer=report

NCES. Number and percentage distribution of science, technology, engineering, and mathematics (STEM) degrees/certificates conferred by postsecondary institutions, by race/ethnicity, level of degree/certificate, and sex of student: 2008-09 through 2014-15: Table 318.45. *National Center for education statistics* [online]. Washington, D.C., 2016 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z:

https://nces.ed.gov/programs/digest/d16/tables/dt16_318.45.asp

NCES. Rates of high school completion and bachelor's degree attainment among persons age 25 and over, by race/ethnicity and sex: Selected years, 1910 through 2017: Table 104.10. *National Center for education statistics* [online]. Washington, D.C., 2018 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z:

https://nces.ed.gov/programs/digest/d17/tables/dt17_104.10.asp

NOONAN, Ryan. Women in STEM: 2017 Update. *United States Department of Commerce* [online]. Washington, D.C., 2017 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z:

<http://www.esa.doc.gov/sites/default/files/women-in-stem-2017-update.pdf>

ROBERTS, Kayleigh. Female-Led Films Won at the Box Office in 2017 for the First Time in 59 Years. *Elle* [online]. 2018 [cit. 2018-04-06]. Dostupné z:

<https://www.elle.com/culture/movies-tv/a14526029/female-led-films-won-box-office-2017/>

SOKOLOVÁ, Věra. Současné trendy feministického myšlení. In: FORMÁNKOVÁ, Lenka a Kristýna RYTÍŘOVÁ. *Abc feminizmu* [online]. Brno: NESEHNUTÍ, 2004 [cit. 2018-04-06]. ISBN 80-903228-3-2. Dostupné z: http://nesehnuti.cz/zeny/wp-content/blogs.dir/2/files/abc_fem1.pdf

THE WORLD BANK. Labor force participation rate, female (% of female population ages 15+) (national estimate). *The World Bank* [online]. Washington D.C., 2017 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z:

<https://data.worldbank.org/indicator/SL.TLF.CACT.FE.NE.ZS?locations=US&view=chart>

U.S. BUREAU OF LABOR STATISTICS. Labor Force Statistics from the Current Population Survey: Employment status of the civilian noninstitutional population by age, sex, and race. *Bureau of Labor Statistics* [online]. Washington, D.C., 2018 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: <https://www.bls.gov/cps/cpsaat03.htm>

U.S. BUREAU OF LABOR STATISTICS. Women in the Labor Force: A Databook. *Bureau of Labor Statistics* [online]. Washington, D.C., 2013 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: <https://www.bls.gov/cps/wlf-databook-2012.pdf>

U.S. CENSUS BUREAU. Women in STEM occupations: 1970 to 2011. *United States Department of Commerce* [online]. Washington, D.C., 2013 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z:

https://www.census.gov/content/dam/Census/newsroom/releases/2013/cb13-162_stem_female.pdf

U.S. CENSUS BUREAU. Women's Earnings as a Percentage of Men's Earnings by Race and Hispanic Origin: 1960 to 2016: Table p-40. *U.S. Census Bureau* [online]. Washington, D.C., 2017 [cit. 2018-04-06]. Dostupné z: <https://www2.census.gov/programs-surveys/cps/tables/time-series/historical-income-people/p40.xls>

WOMEN AND HOLLYWOOD. 2017 Statistics. *Women and Hollywood* [online]. 2018 [cit. 2018-04-06]. Dostupné z: <http://womenandhollywood.com/resources/statistics/2017-statistics/>

WOMEN'S BUREAU. Working Mothers Issue Brief. *US Department of Labor* [online]. Washington, D.C., 2016 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: https://www.dol.gov/wb/resources/WB_WorkingMothers_508_FinalJune13.pdf

YAN, Holly. Emma Watson's revealing Vanity Fair photo: Feminism or hypocrisy?. *CNN: Entertainment* [online]. 2017 [cit. 2018-04-06]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2017/03/05/entertainment/emma-watson-vanity-fair-photo-controversy/index.html>

Seznam grafů

Graf 1 - procentuální míra zapojení na pracovním trhu (labour force participation)	66
Graf 2 - procentuální podíl žen na všech udělených vysokoškolských titulech za jednotlivé roky	66
Graf 3 - procentuální vývoj gender pay gapu	68

Seznam příloh

Tabulka 1 - Hvězdné války IV – VI (1977–1983) - princezna Leia.....	i
Tabulka 2 - Čelisti (1975) - Ellen Brodyová	ii
Tabulka 3 - Čelisti (1975) - Chrissie Watkinsová	iii
Tabulka 4 - Čelisti (1975) - paní Kintnerová.....	iv
Tabulka 5 - Vymítač ďábla (1973) - Chris MacNeilová.....	v
Tabulka 6 - Vymítač ďábla (1973) - Regan MacNeilová	vi
Tabulka 7 - Vymítač ďábla (1973) - Sharon Spencerová.....	vii
Tabulka 8 - Vymítač ďábla (1973) - Mary Karrasová.....	viii
Tabulka 9 - Batman (1989) - Vicki Valeová	ix
Tabulka 10 - Batman (1989) - Alicia Huntová	x
Tabulka 11 - Dobyvatelé ztracené archy (1981) - Marion Ravenwoodová.....	xi
Tabulka 12 - Krotitelé duchů (1984) - Dana Barrettová.....	xii
Tabulka 13 - Krotitelé duchů (1984) - Janine Melnitzová.....	xiii
Tabulka 14 - Krotitelé duchů (1984) - Gozer Ničitel	xiv
Tabulka 15 - Titanic (1997) - Rose DeWitt Bukaterová	xv
Tabulka 16 - Titanic (1997) - Ruth DeWitt Bukaterová.....	xvi
Tabulka 17 - Titanic (1997) - Margareth "Molly" Brownová	xvii
Tabulka 18 - Hvězdné války I (1999) - Padmé Amidala.....	xviii
Tabulka 19 - Hvězdné války I (1999) - Shmi Skywalkerová	xix
Tabulka 20 - Hvězdné války I (1999) - Sabé.....	xx
Tabulka 21 - Jurský park (1993) - Ellie Sattlerová.....	xxi
Tabulka 22 - Jurský park (1993) - Lex Murphyová.....	xxii
Tabulka 23 - Avatar (2009) - Neytiri.....	xxiii
Tabulka 24 - Avatar (2009) - Grace Augustinová	xxiv
Tabulka 25 - Avatar (2009) - Trudy Chaconová	xxv
Tabulka 26 - Avatar (2009) - Mo'at	xxvi
Tabulka 27 - Temný rytíř (2008) - Rachel Dawesová	xxvii
Tabulka 28 - Temný rytíř (2008) - Anna Ramirezová.....	xxviii
Tabulka 29 - Temný rytíř (2008) - Barbara Gordonová	xxix
Tabulka 30 - Piráti z Karibiku: Truhla mrtvého muže (2006) - Elizabeth Swannová..	xxx
Tabulka 31 - Piráti z Karibiku: Truhla mrtvého muže (2006) - Tia Dalma.....	xxxi

Tabulka 32 - Hvězdné války VII (2015) - Rey	xxxiii
Tabulka 33 - Hvězdné války VII (2015) - generálka Leia Organa	xxxiv
Tabulka 34 - Hvězdné války VII (2015) - Maz Kanata	xxxv
Tabulka 35 - Hvězdné války VII (2015) - Phasma	xxxvi
Tabulka 36 - Jurský svět (2015) - Claire Dearingová	xxxvii
Tabulka 37 - Jurský svět (2015) - Karen Mitchellová	xxxviii
Tabulka 38 - Jurský svět (2015) - Zara Youngová	xxxix
Tabulka 39 - Jurský svět (2015) - Vivian Krillová	xl
Tabulka 40 - The Avengers (2012) - Nataša Romanovová (Černá vdova)	xli
Tabulka 41 - The Avengers (2012) - Maria Hillová	xlii
Tabulka 42 - The Avengers (2012) - Pepper Pottsová	xliii

Tabulka 1 - Hvězdné války IV – VI (1977–1983) - princezna Leia

postava		doplňující vysvětlení
jméno	Princezna Leia Organa	
věk	19, 22 a 23 v jednotlivých epizodách	Podle oficiálních zdrojů Star Wars.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	hlavní protagonistka	Roli s ní sdílí Luke Skywalker a Han Solo. Vedoucí postava boje proti Impériu, která se v průběhu celé trilogie aktivně zapojuje i do akce.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	Velice odhodlaná bojovnice proti Impériu a temné straně Síly. Má silné morální zásady.
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ano	Vede rebelský odboj proti Impériu a činí důležitá rozhodnutí. Celá trilogie začíná jejím rozhodnutím poslat droidy na Tatooine, čímž spouští Lukovu dějovou linku.
je postava aktivní nositelkou děje?	ano	V průběhu celé trilogie je aktivní a i během vlastní záchranu téměř okamžitě přebírá velení. Nezůstává tak pasivní zachraňovanou princeznou, která je odměnou pro aktivního hrdinu.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ano	Stejně jako Luke a Han je zásadní postavou pro celý děj.
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ano	Její boj by pokračoval i bez mužských protagonistů. Leia má své vlastní cíle a úkoly.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	Během filmů je dávat jasné najevo a divák zná její city k Hanovi i ostatním.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	Postava je na začátku již velice silnou vyspělou hrdinkou. Film se zaměřuje na vývoj Luka Skywalkera.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ano	S Hanem Solem.
jedná se o vztah rovných partnerů?	ano	Panují mezi nimi časté slovní přestřelky a sarkasmus. Leia se primárně soustředí na vedení odboje a motivuje dříve sobeckého Hana ke změně morálních hodnot. Leia si je vědoma své formální autority a Han ji musí respektovat. Jedná se o dvě tvrdohlavé osobnosti, kde žádná nedominuje nad tou druhou.
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?	o 10 let mladší	Uvedeno podle oficiálních zdrojů.
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	Není ve filmu zmíněn ani naznačen.
je postava vdaná?	ne	
má postava děti?	ne	
je v roli matky/manželky spokojená?		
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ano	Její hlavní zájem spočívá v boji proti Impériu.
je v této snaze úspěšná?	ano	
jaké je povolání ženy?	senátorka, diplomatka, klíčová členka vedení Aliance rebelů	Členka královské rodiny se zájmem o politiku. Její adoptivní otec stál u základů Aliance rebelů.
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ne	Během tří filmů Leia nemá ani dialog s jinou ženou.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázněna jako neschopná a nekompetentní?	ne	Velice schopná a houževnatá hrdinka, která dokáže zkombinovat sílu a inteligenci, aniž by trtila svou ženskost. Film ji ukazuje i v přímém boji proti nepříteli, ve kterém si počíná dobře.
je postava submisivní?	ne	Je schopná, tvrdohlavá, sebevědomá a odvážná.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ano	Opakovaně ukazuje svou odvahu a riskuje vlastní život. Je ochotna se raději nechat popravít než prozradit lokaci základny odboje. Nasazuje vlastní život pro záchranu Hana a statečně řídí evakuaci základny na planetě Hoth v páté epizodě.
je žena závislá na pomoci muže?	ano	Postava je během trilogie několikrát zajata (Darthem Vaderem v epizodách IV a V, Jabbou Huttem v epizodě VI) a potřebuje záchranu.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ano	Je klíčovou postavou rebelů a několikrát přímo zachraňuje protagonisty.
je postava přiměřeně inteligentní?	ano	Je velice inteligentní a často to ukazuje.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	Dokáže zachovávat klid i v nebezpečných situacích.
je postava citově chladná?	ne	Postava je pečující, přátelská a přiměřeně citlivá.
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ano	Vyžaduje respekt ostatních, avšak je statečná, silná a citlivá zároveň. Ukazuje smysl pro humor a sarkasmus.
je postava ambiciózní?	ano	Usiluje o svržení Impéria, avšak pohání ji morální důvody, nikoliv osobní prospěch.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Nenechá se nikým upozadit a je průbojná, sarkastická a sebevědomá.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ano	Ve druhém díle začíná projevovat aktivní zájem o Hana.
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?	ne	
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektifikovaná?	ne	Ve třetím filmu trilogie (epizoda VI) je v zajetí Jabby Hutta vystavena jako jeho sexuální objekt. Jedná se však o element děje a film její postavu neproměňuje ve fragmentovaný fetiš. Leia nakonec řetěz, kterým je připoutaná, používá k uškrcení svého vězňatele, takže svou krátkou objektifikaci využívá k hrdinskému činu. Ani v této situaci se tak nestává pasivním objektem.
je postava zachráněna mužem?	ano	Třikrát je zachráněna ze zajetí, ale jakmile může, na celé akci se podílí sama. V epizodě IV (první film) téměř okamžitě přebírá velení mise na svou vlastní záchranu.
zachraňuje postava někoho?	ano	Zachraňuje jednou Luka (epizoda V) a dvakrát Hana (epizoda VI)
páchá postava násilí?	ano	Pouze na záporných postavách. Střelí vojáky Impéria a zabíjí Jabbu Hutta.
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	

je postava v průběhu filmu šťastná?	ne	Je ve válce s Impériem a bojuje o přežití i osud galaxie.
je případně strádání způsobeno milostnými problémy?	ne	
je na postavě spácháno násilí?	ano	Je mučena a vyslýchána pomocí droida během zajetí Impériem. Divák však explicitní násilí nevidí a Leia nic o sídle povstalců neřekne.
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ne	
končí film pro postavu šťastně?	ano	Impérium je poraženo a Leia je ve vztahu s Hanem.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	Po prvním filmu bylo otevřeno otázkou, zda si Leia vybere Luka, nebo Hana. Filmy však dávají najevo, že tento konflikt řešili spíše oba nápadníci a Leia se více zajímala o vedení odboje. Ve druhém filmu trilogie Han tlačí na Leiu, aby přiznala své city k němu, ale ta se pouze soustředí na evakuaci napadené stanice, která jí již téměř padá na hlavu.
řeší postava morální konflikt?	ne	Je pevně zakotvena na straně dobra a bojuje proti zlu.

Tabulka 2 - Čelisti (1975) - Ellen Brodyová

postava		doplňující vysvětlení
jméno	Ellen Brodyová	
věk	38	Určeno podle věku herečky.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	vedlejší postava	Manželka Martina Brodyho, která se pravidelně objevuje v první polovině filmu a poté mizí z plátna. Pro děj není důležitá.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	Je to starostlivá manželka hlavního protagonisty.
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ne	Pro děj nemá význam a je pasivní.
je postava aktivní nositelkou děje?	ne	Pouze se stará o děti a manžela.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ne	Hlavní dějovou linku spočívající v boji se žralokem neovlivňuje.
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ne	
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ne	Je definována vztahem k manželovi.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	Postava dává najevo svůj strach o manžela a o děti.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	Film jí nedává téměř žádný prostor.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ano	Je to manželka Martina Brodyho.
jedná se o vztah rovných partnerů?	ne	Její hlavní úlohou je manžela podporovat. Je na něm více emočně závislá než on na ní.
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?	mladší o 5 let	Určeno podle věku herců.
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ano	Pouze s manželem a je pouze zmíněn.
je postava vdaná?	ano	
má postava děti?	ano	Dva chlapce Seana a Michaela.
je v roli matky/manželky spokojená?	ano	Nejeví známky nespokojenosti.
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ne	Je spokojenou ženou v domácnosti.
je v této snaze úspěšná?		
jaké je povolání ženy?	žena v domácnosti	
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ano	Ve filmu si vymění velice krátký dialog s kamarádkou na pláži. Jinak hovoří téměř výhradně k manželovi, Hooperovi a dětem.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Svou roli v domácnosti zvládá dobře a jiné kompetence od ní film nevyžaduje.
je postava submisivní?	ano	Plní své povinnosti v domácnosti a podřizuje se manželovi. Nikdy nemluví o sobě – vždy pouze o něm nebo o dětech.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ne	Nedostává prostor a film tráví ve strachu o děti a manžela.
je žena závislá na pomoci muže?	ne	Je existenčně závislá na manželovi, ale stará se o celou domácnost. V rámci hlavní dějové linky pomoc nepotřebuje.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ne	Pouze se stará o domácnost, ale v samotném hlavním ději nijak nepomáhá.
je postava přiměřeně inteligentní?	ano	Ukazuje smysl pro humor a je schopna vést kultivovaný dialog.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	Její pláč při loučení je přiměřeně situací, kdy manžel jede na možnou smrt.
je postava citově chladná?	ne	
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ano	Je přátelská a přívětivá.
je postava ambiciózní?	ne	Nejeví známky jiných ambic mimo domácnost.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Působí jistě a dospěle.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ano	K nešťastnému manželovi sedícímu v křesle přichází s whisky a říká: „Chceš se namazat a užít si?“
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?	ne	
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektivizovaná?	ne	Film ji prezentuje jako konvenčně atraktivní, avšak nepřeměňuje ji ve fetiš.
je postava zachráněna mužem?	ne	Není ji z čeho zachraňovat.
zachraňuje postava někoho?	ne	Pouze podporuje manžela.
páchá postava násilí?	ne	
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	

je postava v průběhu filmu šťastná?	ne	Bojí se o svého manžela a děti.
je případné strádání způsobeno milostnými problémy?	ne	Je způsobeno strachem o celou rodinu.
je na postavě spácháno násilí?	ne	
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ne	
končí film pro postavu šťastně?	ano	Manžel přežívá a vrací se domů. Divák její reakci však nevidí.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	Je spokojená s manželem.
řeší postava morální konflikt?	ne	Nevolí mezi dobrem a zlem.

Tabulka 3 - Čelisti (1975) - Chrissie Watkinsová

postava		doplňující vysvětlení
jméno	Chrissie Watkinsová	
věk	27	Určeno podle věku představitelky.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	epizodní role	Postava aktivně děj neovlivňuje a význam má pouze jako první oběť žraloka, která se nedoživá páté minuty.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ne	Pouze se nechává sežrat žralokem.
je postava aktivní nositelkou děje?	ne	Po oslovení Tomem u táboráku běží plavat do oceánu. Její role však spočívá v pasivní oběti.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	Její smrt zahajuje protagonistovo vyšetřování.
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ano	Je první obětí žraloka – hlavního antagonisty filmu. Její smrt divákovi představuje hlavní problematiku filmu.
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ano	Význam má pouze svou smrtí, která zahajuje spád událostí celého filmu.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	Postava křičí o pomoc a je vyděšená.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ne	U ohně je oslovena mladým mužem a běží s ním plavat. O romantický vztah se však nejedná.
jedná se o vztah rovných partnerů?		
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?		
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	
je postava vdaná?	ne	
má postava děti?	ne	
je v roli matky/manželky spokojená?		
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	nelze určit	Pouze běží do vody a umírá. O jejím životě nic nevíme.
je v této snaze úspěšná?	nelze určit	
jaké je povolání ženy?	nelze určit	
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ne	Není ve filmu ukázán.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Film od ní kompetence nevyžaduje.
je postava submisivní?	ne	Po oslovení Tomem jej vede do vody a utíká mu. Volá na něj, aby se přidal.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ne	
je žena závislá na pomoci muže?	ano	Volá o pomoc, ale nedočkává se jí.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ne	
je postava přiměřeně inteligentní?	nelze určit	Sama jde v noci plavat do oceánu, avšak o její osobnosti nic nevíme.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	Křičí o pomoc a panikaří, avšak v přiměřené situaci.
je postava citově chladná?	ne	
je postava sympatická svým chováním a projevem?	nelze určit	Nijak se nevyjadřuje a pouze umírá.
je postava ambiciózní?	nelze určit	
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Účastní se táborového ohně s ostatními lidmi, kteří se věnují alkoholu, hrají na kytaru apod.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ano	Po oslovení Tomem jej vede do oceánu a svléká se do naha.
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?	ne	
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektivizovaná?	ne	Film ji ukazuje nahou plavající podél pobřeží, avšak kvůli napjaté hudbě a kameře z pohledu žraloka neumožňuje to, co Mulveyová nazývá „erotickou kontemplací.“
je postava zachráněna mužem?	ne	Není zachráněna nikým.
zachraňuje postava někoho?	ne	
páchá postava násilí?	ne	
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	
je postava v průběhu filmu šťastná?	ne	Její jediná scéna ve filmu je smrt.
je případné strádání způsobeno milostnými problémy?	ne	Je způsobeno napadením žraloka.
je na postavě spácháno násilí?	ano	Její role spočívá v sežrání žralokem a marném volání o pomoc.

trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ano	
končí film pro postavu šťastně?	ne	
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	
řeší postava morální konflikt?	ne	

Tabulka 4 - Čelisti (1975) - paní Kintnerová

postava		doplňující vysvětlení
jméno	paní Kintnerová	
věk	46	Určeno věkem představitelky.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	epizodní role	Matka druhé oběti Alexe Kintnera. Vypisuje odměnu na žraloka a maří snahu zavřít pláže. Brodymu vyčítá smrt syna. Objevuje se pouze ve dvou scénách.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	Způsobuje však komplikace ve snaze zavřít pláž, když do Amity přilákává amatérské lovce žraloků.
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ne	Na hlavní dějovou linku nemá vliv.
je postava aktivní nositelkou děje?	ano	Ve scénách je pouze plačící matkou oběti, avšak mimo ně vypisuje odměnu na žraloka.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	Brodymu způsobuje výčitky svědomí a starosti, ale hlavní dějovou linku ovlivňuje minimálně. Kvůli ní se to Amity sjíždí zástupy amatérských lovců žraloků, které komplikují uzavření pláží.
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ne	Boj proti žralokovi neovlivňuje žádná žena.
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ne	Pouze jako matka sežraného syna.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	Pláče po ztrátě syna.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	Nedostává prostor.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	nelze určit	Pouze Brodymu vyčítá smrt syna a nic dalšího o ní nevíme. Lze předpokládat, že má manžela.
jedná se o vztah rovných partnerů?		
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?		
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	
je postava vdaná?	nelze určit	Lze však předpokládat, že ano.
má postava děti?	ano	Na začátku filmu má syna Alexe.
je v roli matky/manželky spokojená?	nelze určit	
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	nelze určit	
je v této snaze úspěšná?		
jaké je povolání ženy?	nelze určit	Je však dobře zabezpečená, protože vypisuje tučnou odměnu na žraloka.
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ne	Film přátelství s jinou ženou neukazuje.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Film od ní kompetence nevyžaduje.
je postava submisivní?	ne	Dává Brodymu facku a vyčítá mu smrt syna, když nevaroval občany před žralokem.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ne	
je žena závislá na pomoci muže?	ne	
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ne	
je postava přiměřeně inteligentní?	nelze určit	Film však nenaznačuje opak.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	Ve filmu pouze truchlí, avšak z pochopitelných důvodů.
je postava citově chladná?	ne	
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ne	Působí jako rušivý element, který zpomaluje děj.
je postava ambiciózní?	ano	Vypisuje vysokou odměnu za zabití žraloka.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Konfrontuje Brodyma a dává mu facku.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ne	
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?		
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektivizovaná?	ne	
je postava zachráněna mužem?	ne	
zachraňuje postava někoho?	ne	
páchá postava násilí?	ano	Dává facku Brodymu.
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	
je postava v průběhu filmu šťastná?	ne	Zemřel jí syn a truchlí.
je případné strádání způsobeno milostnými problémy?	ne	
je na postavě spácháno násilí?	ne	
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ne	
končí film pro postavu šťastně?	ne	Ve své druhé a poslední scéně truchlí.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	

řeší postava morální konflikt?	ne	
--------------------------------	----	--

Tabulka 5 - Vymítač ďábla (1973) - Chris MacNeilová

postava		doplňující vysvětlení
jméno	Chris MacNeilová	
věk	41	Určeno podle věku herečky.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	hlavní protagonistka	S otcem Karrasem a dcerou sdílí vedoucí úlohu celého filmu. Jako matka posedlé dívky se snaží vyhledat pomoc.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	Snaží se zachránit svou dceru.
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ano	Její aktivní snaha zachránit dceru táhne celý děj dopředu.
je postava aktivní nositelkou děje?	ano	
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ano	Jedná se o klíčovou postavu filmu, ale ve druhé polovině ustupuje otcí Karrasovi a otcí Merrinovi – vymítačům ďábla.
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ano	Je klíčovou postavou sama o sobě. Její hlavní vztah je směrem k dceři, kterou se snaží zachránit.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	Postava dává najevo svůj strach a bezmoc.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	Na konci filmu nevidíme zásadní vývoj osobnosti.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ne	Žije pouze s dcerou a služebnictvem.
jedná se o vztah rovných partnerů?		
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?		
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	
je postava vdaná?	ne	S manželem nežije. Není však jasně určeno, zda jsou již rozvedeni.
má postava děti?	ano	Dceru Regan.
je v roli matky/manželky spokojená?	ano	Vztah s dcerou je téměř idylický.
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ano	Má úspěšnou kariéru i mimo domácnost.
je v této snaze úspěšná?	ano	
jaké je povolání ženy?	hollywoodská herečka	Patří mezi společenskou elitu.
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ano	Se svou sekretářkou, dcerou a dalšími postavami na večírku u ní doma.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Zvládá domácnost i kariéru.
je postava submisivní?	ne	Je úspěšná a samostatná. Nenechá si nic namluvit a pevně prosazuje své názory.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ne	Spíše pouze statečně snáší bezmoc a strach.
je žena závislá na pomoci muže?	ano	Nedokáže dceru zachránit bez vymítačů ďábla.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ne	Naopak ona celý film vyhledává mužskou pomoc pro dceru.
je postava přiměřeně inteligentní?	ano	Přestává věřit lékařům a psychologům banalizujícím stav její dcery.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	Její návaly vzteku a pláče jsou přiměřené situaci.
je postava citově chladná?	ne	I přes vysoký společenský status neztrácí svou citlivost a ženskost.
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ano	Ke svým zaměstnancům, kolegům i lékařům se chová příjemně.
je postava ambiciózní?	ano	Nehodlá obětovat kariéru a úspěšně ji slučuje s mateřstvím.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Je to dospělá sebevědomá žena.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ne	Je v roli matky bez sexuální touhy.
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?		
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektifikovaná?	ne	
je postava zachráněna mužem?	ne	Její dcera je zachráněna.
zachraňuje postava někoho?	ne	Aktivně se podílí na záchraně dcery, avšak sama to nevládá. Zachránci jsou mužští protagonisté.
páchá postava násilí?	ne	
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	
je postava v průběhu filmu šťastná?	ne	Trápí ji stav dcery.
je případné strádání způsobeno milostnými problémy?	ne	
je na postavě spácháno násilí?	ano	Dcera ji v záchvatu posedlosti udeří do tváře.
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ne	
končí film pro postavu šťastně?	ano	Dcera je zachráněna a obě se spolu stěhují z domu.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	
řeší postava morální konflikt?	ano	Řeší, zda věřit doktorům a poslat dceru do ústavu.

Tabulka 6 - Vymítač ďábla (1973) - Regan MacNeilová

postava		doplňující vysvětlení
jméno	Regan MacNeilová	
věk	12	Věk je uveden ve filmu.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	vedlejší postava	Je však posedlá hlavním antagonistou a točí se kolem ní celý film. Samu o sobě ji lze označit za vedlejší postavu, ale vtěluje se v ní démon Pazuzu – hlavní antagonista filmu.
jaký je morální status postavy?	kladná postava, nositelka zla	Na začátku i na konci filmu kladná postava mladé nevinné dívky. Jako vtělený démon však představuje čiré zvrhlé zlo.
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ne	Je ovládána silou, na kterou nemá vliv.
je postava aktivní nositelkou děje?	ano	Děj se odvíjí od její transformace a rostoucím násilím.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	Je zásadní pro celý film.
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ano	Celý děj se točí kolem její záchrany.
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ano	Má význam ve vztahu k matce i sama o sobě jako nositelka zla.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	Divák zná její strach a utrpení.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	Na konci filmu je stejná jako na začátku a nic o posedlosti si nepamatuje.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ne	
jedná se o vztah rovných partnerů?		
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?		
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	
je postava vdaná?	ne	
má postava děti?	ne	
je v roli matky/manželky spokojená?		
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?		
je v této snaze úspěšná?		
jaké je povolání ženy?	studentka	
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ano	S matkou a domácí lektorkou Sharon.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Nemá žádnou zodpovědnou roli v domácnosti ani profesi.
je postava submisivní?	ne	Jako vtělený démon není submisivní ani zdaleka.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ne	
je žena závislá na pomoci muže?	ano	Potřebuje zachránit vymítači.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ne	
je postava přiměřeně inteligentní?	ano	Film ji neprezentuje jako hloupou.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	Její strach a občasná panika jsou pochopitelné.
je postava citově chladná?	ne	
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ano/ne	V normálním stavu ano, během posedlosti absolutně ne.
je postava ambiciózní?	nelze určit	Její jedinou ambicí je se vyléčit.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	V posedlosti je nebezpečná a agresivní.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ano	Během posedlosti masturbuje krucifixem a na matku i lékaře křičí: „Vem si mě! Vem si mě!“
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?	ano	Je ukázána jako ďábelská a zvrhlá.
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektivizovaná?	ne	
je postava zachráněna mužem?	ano	Zachraňuje ji otec Karras a otec Merrin.
zachraňuje postava někoho?	ne	
páchá postava násilí?	ano	Na matce, otci Merrinovi, Burkemu Denningsovi i otci Karrasovi. (Kromě matky způsobila jako vtělený démon smrt všech tří.)
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ano	Pro otce Karrase i Merrina.
je postava v průběhu filmu šťastná?	ne	Je velice nešťastná a bezmocná.
je případné strádání způsobeno milostnými problémy?	ne	
je na postavě spácháno násilí?	ano	Páchá ho sama na sobě během záchvatů.
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	Navzdory předpokladům lékařů je posedlá ďáblem.
umírá postava v průběhu filmu?	ne	
končí film pro postavu šťastně?	ano	Je zachráněna.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	
řeší postava morální konflikt?	ne	Zlo, které ji ovládá, nezávisí na její volbě.

Tabulka 7 - Vymítač ďábla (1973) - Sharon Spencerová

postava		doplňující vysvětlení
jméno	Sharon Spencerová	
věk	30	Určeno věkem herečky.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	vedlejší postava	Jedna ze zaměstnanců Chris, které jí pomáhá s péčí o dceru. Na plátně tráví minimum času, ale objevuje se pravidelně.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	Podporuje Chris i Regan.
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ano	Bez vědomí Chris volá Karrase do domu, aby mu ukázala jizvy na těle Regan.
je postava aktivní nositelkou děje?	ano	Kromě výše zmíněného bodu nic dalšího aktivně nedělá.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ne	Děj by se bez ní obešel bez výrazné změny.
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ano	Má význam ve vztahu k Regan a Chris, kterým se snaží pomoci.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ne	Nedostává dostatek prostoru.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	Film nenaznačuje její vývoj.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	nelze určit	Vidíme ji pouze v kontaktu s protagonisty.
jedná se o vztah rovných partnerů?		
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?		
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	
je postava vdaná?	nelze určit	
má postava děti?	nelze určit	Velice pravděpodobně ne. Žije v domě s MacNeilovými.
je v roli matky/manželky spokojená?		
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ano	Je sekretářkou a domácí učitelkou u MacNeilových.
je v této snaze úspěšná?	ano	
jaké je povolání ženy?	sekretářka, domácí lektorka	
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ano	S Chris a Regan.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Pomáhá Chris s péčí o dceru a korespondencí.
je postava submisivní?	nelze určit	Nedostává dostatek prostoru a téměř výhradně mluví jen s Chris.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ne	Nekoná žádný odvážný ani hrdinský čin.
je žena závislá na pomoci muže?	ne	Neocitá se v nesnázích.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ne	Pomáhá pouze Chris a Regan.
je postava přiměřeně inteligentní?	ano	Lze to odvodit od jejího povolání.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	Zachovává chladnou hlavu i během záchvatů posedlosti, kdy se Chris psychicky hroutí.
je postava citově chladná?	ne	Vyjadřuje sympatie a podporu Chris.
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ano	Pomáhá Chris a chová se přátelsky.
je postava ambiciózní?	nelze určit	Nedostává dostatek prostoru ve filmu.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Je schopnou pomocnicí Chris. Působí dospěle a samostatně.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ne	
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?		
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektivizovaná?	ne	
je postava zachráněna mužem?	ne	Nepotřebuje zachránit.
zachraňuje postava někoho?	ne	Pouze podporuje Chris v její snaze.
páchá postava násilí?	ne	
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	
je postava v průběhu filmu šťastná?	ne	Sdílí bezmoc a strach Chris.
je případné strádání způsobeno milostnými problémy?	ne	
je na postavě spácháno násilí?	ne	
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ne	
končí film pro postavu šťastně?	ano	Chris a Regan se ve zdraví stěhují z domu. Sharon s nimi nejede, ale objímají se na znamení přátelství.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	
řeší postava morální konflikt?	ano	Volá do domu otce Karrase, aby mu ukázala jizvy na těle Regan. Klade důraz na to, aby se o tom Chris nedozvěděla.

Tabulka 8 - Vymítač ďábla (1973) - Mary Karrasová

postava		doplňující vysvětlení
jméno	Mary Karrasová	
věk	89	Určeno věkem představitelky.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	vedlejší postava	Matka otce Karrase, která se objevuje ve třech krátkých scénách. Její smrt mu způsobuje výčitky, což proti němu démon používá během vymítání.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	Milující matka protagonisty.
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ne	Pro děj je důležitá pouze svou smrtí.
je postava aktivní nositelkou děje?	ne	
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	Karras si vyčítá, že ji nechal zemřít osamocenu v nemocnici.
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ne	Nehraje důležitou roli.
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ne	Pouze jako matka Karrase.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	Ukazuje starost o syna i smutek z pobytu v nemocnici.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	Nedostává žádný prostor pro vývoj.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ne	Žije sama v malém bytě.
jedná se o vztah rovných partnerů?		
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?		
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	
je postava vdaná?	ne	Patrně se jedná o vdovu.
má postava děti?	ano	Je matkou protagonisty a jinou úlohu ve filmu nemá.
je v roli matky/manželky spokojená?	ano	Miluje svého syna.
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ne	Je ve velice pokročilém věku a žádné ambice již nemá.
je v této snaze úspěšná?		
jaké je povolání ženy?	žádné	
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ne	Je sama a vídá pouze syna.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Film od ní kompetence nevyžaduje.
je postava submisivní?	ne	Brání se synovo návrhu, aby opustila byt. Chce být nezávislá.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ne	
je žena závislá na pomoci muže?	ano	Syn se o ní musí starat.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ne	
je postava přiměřeně inteligentní?	ano	Film neukazuje opak.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	Pláče při pobytu v nemocnici, protože chtěla zůstat doma. Přehnaně emotivní však není.
je postava citově chladná?	ne	
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ano	Je to milující a starostlivá matka.
je postava ambiciózní?	ne	Ambice již nemá. Pouze chce zůstat doma.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ne	
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?		
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektifikovaná?	ne	
je postava zachráněna mužem?	ne	
zachraňuje postava někoho?	ne	
páchá postava násilí?	ne	
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	Avšak démon Pazuzu ji používá pro zranění hrdiny.
je postava v průběhu filmu šťastná?	ne	Je sama v bytě a následně pláče v nemocnici, kde nechce být.
je případné strádání způsobeno milostnými problémy?	ne	
je na postavě spácháno násilí?	ne	
trpí postava fyzickou nemocí?	ano	Přesně není specifikovaná. Patrně vážný otok na noze.
umírá postava v průběhu filmu?	ano	Umírá na následky nemoci.
končí film pro postavu šťastně?	ne	
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	
řeší postava morální konflikt?	ne	

Tabulka 9 - Batman (1989) - Vicki Valeová

postava		doplňující vysvětlení
jméno	Vicki Valeová	
věk	35	Podle věku herečky.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	hlavní protagonistka	Tuto úlohu sdílí s Bruceem Wayneem. Atraktivní a úspěšná fotoreportérka snažící se odhalit identitu Batmana. Velice brzo se její role mění pouze v romantický protějšek mužského protagonisty a stává se pasivní.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ne	I přes počáteční snahu odhalit Batmanovu identitu se stává pouze součástí děje, který aktivně neovládá. Spor Batmana a Jokera ovlivňuje pouze svou přítomností.
je postava aktivní nositelkou děje?	ano	Snaží se získat fotky Batmana pro Knoxův článek, ale její snaha slouží hlavně jako prostředek pro seznámení s Bruceem Wayneem. Po půl hodině filmu s Bruceem zahajuje romantický vztah, stává se pasivní a její vyšetřování Batmanovy identity ustupuje do pozadí. Když ji později Alfred přivádí do Bruceova tajného úkrytu a ona poznává pravdu o jeho dvojí identitě, okamžitě se ptá pouze na jejich vztah a nic jiného ji nezajímá.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	Kolem postavy se otáčí spor Batmana a Jokera, kteří o ni usilují. Jedná se tak o příklad znaku „žena“ jako prostředku směny mezi muži.
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ano	Batman ji zachraňuje před Jokerem jako součást klíčového konfliktu v ději.
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ne	Je prostředkem pro spor protagonisty a antagonisty. Ve filmu má význam pouze ve vztahu k Batmanovi/Bruce Wayneovi.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	Vyjadřuje je slovně, křikem i voláním o pomoc.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	Nejedná se o komplexní postavu s osobnostním vývojem.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ano	S Bruceem Wayneem.
jedná se o vztah rovných partnerů?	ne	Bruce se více soustředí na boj se zločinem a několikrát ji zachraňuje.
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?	o 2 roky mladší	
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ano	S Bruceem Wayneem po první společné večeři.
je postava vdaná?	ne	
má postava děti?	ne	
je v roli matky/manželky spokojená?		
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ano	
je v této snaze úspěšná?	ano	Několikrát během filmu dostává kompliment za svou práci na fotkách občanské války ve fiktivní jihoamerické zemi Corto Maltese. Knox i Joker poznamenávají, že pro ženu je tato práce nebezpečná.
jaké je povolání ženy?	fotoreportérka	Má zájem o fotky Batmana.
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ne	Je izolovaná od žen a jedná pouze s mužskými hrdiny.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Vicki je filmem představena jako úspěšná fotoreportérka, avšak následně je s ní zacházeno zcela jinak. Je závislá na Batmanovi a jeho záchraně.
je postava submisivní?	ano	Poddává se vztahu s Bruceem, který však klade větší důraz na boj se zločinem. V závěrečné pasáži filmu s ní Joker tančí v katedrále a ona se nechává vláčet bez známek vzdoru.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ne	Je závislá na záchraně ostatních. Jedinou její aktivní formou boje proti Jokerovi bylo v závěrečném souboji použití ženských zbraní a svůdnosti, aby na okamžik rozptýlila jeho pozornost a Batman mohl zaútočit.
je žena závislá na pomoci muže?	ano	Během filmu je několikrát zachráněna Batmanem.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ne	Mají o ni zájem pouze kvůli vzhledu.
je postava přiměřeně inteligentní?	ano	Film postavu prezentuje jako inteligentní ženu, ale nedává jí téměř žádný prostor svou inteligenci ukázat.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ano	Ve vypjatých momentech přestává myslet racionálně a nechává se unést emocemi. Přehnaně ulpívá na vztahu s Bruceem a vše ostatní téměř ignoruje.
je postava citově chladná?	ne	
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ano	Není nezdvořilá a má příjemné vystupování.
je postava ambiciózní?	ano	Jedná se o úspěšnou fotoreportérku, která má ambice vyfotit Batmana. Projevuje i zájem o kariéru v umění.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Je válečnou fotoreportérkou, ale ve filmu je pasivní.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ano	Aktivně touží po Bruceovi.
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?	ne	
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektifikovaná?	ano	Ve filmu je divákovi nejprve představen záběr jejich nohou, až poté zbytek těla. Postava je velice atraktivní a film klade velký důraz na její vzhled, který je určující pro její roli ve filmu. Film zajímavě pracuje s jejími brýlemi, které postava nasazuje pouze v redakci, kdy se aktivně podílí na vyšetřování Batmanovy identity. Během interakce s Bruceem je naopak nikdy nemá. Doaneová hovoří o brýlích na ženské postavě jako o obraně před mužským objektifikujícím pohledem, která je jí často v rámci děje odebírána.
je postava zachráněna mužem?	ano	Třikrát, pokaždé Batmanem.
zachraňuje postava někoho?	ne	
páchá postava násilí?	ne	
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	
je postava v průběhu filmu šťastná?	ne	Bojí se Jokera a trápí jí vztah s Bruceem.

je případně strádání způsobeno milostnými problémy?	ne	Nikoliv výhradně. Nejistý vztah s Bruceem ji sklíčuje, ale nebezpečí v podobě Jokera je dominantní.
je na postavě spácháno násilí?	ne	Joker se o to však pokouší a snaží se ji znetvořit kyselinou a shodit z vrcholu katedrály.
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ne	
končí film pro postavu šťastně?	ano	Je ve vztahu s Bruceem Wayneem.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ano	Neví, zda Bruceovi odpustit za to, že jí lhal a nezavolal.
řeší postava morální konflikt?	ne	

Tabulka 10 - Batman (1989) - Alicia Huntová

postava		doplňující vysvětlení
jméno	Alicia Huntová	
věk	33	Podle věku herečky.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	vedlejší postava	Objevuje se pouze v pěti scénách a velice krátce. Má čtyři krátké repliky v celém filmu a až v poslední scéně se dozvídáme její jméno. Pro analýzu je vybrána zejména kvůli své sexuální objektifikaci.
jaký je morální status postavy?	záporná postava	Servilní milenka dvou záporných postav.
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ne	Postava pro děj nemá téměř žádný význam.
je postava aktivní nositelkou děje?	ne	Prakticky nic nedělá a pouze přitahuje muže.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	Carl (její milence) se dozvěděl o její nevěře s Jackem Napierem a proto se ho rozhodl zbavit. Během incidentu v chemičce, kam jej Carl poslal, spadl Jack s Batmanovo přičiněním do kyseliny a stal se z něj Joker.
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ne	Sice je předmětem sváru mezi Carlem a Jokerem, ale v celkovém příběhu je její role takřka bezvýznamná. Jack vyjádřil nenávisť ke Carlovi již před pádem do kyseliny.
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ne	Její role spočívá pouze ve vztahu k Jokerovi/Jackovi (stejná postava) a Carlovi.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ne	Je chladná a nevyjadřuje emoce.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	Nedostává prostor.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ano	S Carlem a Jackem.
jedná se o vztah rovných partnerů?	ne	Je to mladá velice atraktivní milenka starších vlivných mužů.
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?	mladší o 19 let (Joker/Jack) a 37 let (Carl Grissom)	Podle věku herců.
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	Není ukázán ani slovně zmíněn.
je postava vdaná?	ne	
má postava děti?	ne	
je v roli matky/manželky spokojená?		
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ne	Neukazuje jakoukoliv snahu uspět v ničem.
je v této snaze úspěšná?		
jaké je povolání ženy?	žádné	Milenka členů podsvětí.
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ne	Není s jinou ženou v kontaktu.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Je naprosto závislá na mužích a páchá sebevraždu. Film od ní kompetence nevyžaduje.
je postava submisivní?	ano	Je povolnou milenkou Jokera, která si nechává znetvořit obličej kyselinou kvůli jeho „umění.“
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ne	
je žena závislá na pomoci muže?	ano	Existenčně závisí na svých milencích a vše sází na svůj vzhled.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ne	
je postava přiměřeně inteligentní?	ne	Nechává sebou manipulovat a závisí pouze na své atraktivitě.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	
je postava citově chladná?	ano	Nedává najevo své emoce a působí chladně.
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ne	S nikým téměř nekomunikuje a nedostává žádný prostor.
je postava ambiciózní?	ne	Nechává Jokera aby jí ovládal.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Je to chladná a smyslná oportunistka.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ano	Je to její jediná úloha ve filmu.
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?	ne	Není nebezpečná ve smyslu femme fatale.
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektifikovaná?	ano	Její působení ve filmu se omezuje na roli pasivního sexuálního objektu pro dvě mužské postavy i diváka. Krátce po svém znetvoření obličeje páchá sebevraždu.
je postava zachráněna mužem?	ne	
zachraňuje postava někoho?	ne	
páchá postava násilí?	ne	
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	Nepřichází s ní do kontaktu.
je postava v průběhu filmu šťastná?	ne	Páchá sebevraždu.

je případné strádání způsobeno milostnými problémy?	ne	Je znetvořena a musí nosit masku.
je na postavě spácháno násilí?	ano	Je poleptána kyselinou.
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	Pravděpodobně však psychickou. Nelze z laického pohledu diagnostikovat.
umírá postava v průběhu filmu?	ano	Páchá sebevraždu. Joker to pouze konstatuje a pro děj to nic neznamená.
končí film pro postavu šťastně?	ne	Je mrtvá.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	Neřeší žádný konflikt.
řeší postava morální konflikt?	ne	

Tabulka 11 - Dobytelé ztracené archy (1981) - Marion Ravenwoodová

postava		doplňující vysvětlení
jméno	Marion Ravenwoodová	
věk	27	Podle spojení informace ve filmu a novelové adaptaci.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	vedlejší postava	Svérázná provozovatelka nálevny v Nepálu, která se s Jonesem vydává na dobrodružství. Děj se však soustředí na postavu Indiany Jonese.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ne	Doprovází Indianu na jeho cestě, ale aktivně děj neřídí.
je postava aktivní nositelkou děje?	ano	Aktivně se snaží uniknout ze zajetí a přežít nebezpečí.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	Indy od ní získává medailon vedoucí k arše úmluvy a během filmu ji několikrát zachraňuje.
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ano	Její přítomnost je ve filmu důležitá a děj ovlivňuje.
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ne	Její přítomnost se váže na hlavního protagonistu, kterého miluje a doprovází.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	Dostává dostatek prostoru.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	Neprochází osobnostním vývojem.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ano	S Indianou Jonesem.
jedná se o vztah rovných partnerů?	ano	V minulosti spolu měli vztah a Indiana ji opustil. Marion dává najevo, jak ji ranil, avšak téměř okamžitě k němu opět projevuje náklonnost. V průběhu filmu začíná Indiana city opěťovat a na konci je ochoten obětovat archu pro její záchranu.
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?	o 10 let mladší	Podle novelových adaptací filmu.
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	
je postava vdaná?	ne	
má postava děti?	ne	
je v roli matky/manželky spokojená?		
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ano	
je v této snaze úspěšná?	ano	
jaké je povolání ženy?	majitelka nálevny v Nepálu	Na začátku filmu se ukazuje jako nezávislá mladá žena.
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ne	Ve filmu je obklopena pouze muži.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Jako mladá žena provozuje bar v Nepálu ve 30. letech. Má extrémní toleranci k alkoholu, kterou umí použít pro svůj prospěch.
je postava submisivní?	ne	Je tvrdohlavá, sebevědomá a troufalá.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ne	V nebezpečí snadno začíná panikařit a ve vypjatých momentech je závislá na Indianovi.
je žena závislá na pomoci muže?	ano	Snaží se sama utíkat ze zajetí a nikdy se jí to nedaří.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ano	Poskytuje Indianovi medailon vedoucí k arše.
je postava přiměřeně inteligentní?	ano	Několikrát je zajata a využívá každou šanci k pokusu o útěk.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	V ohrožení života však nezachováva chladnou hlavu.
je postava citově chladná?	ne	Dává najevo své city k Indianovi. Přes houževnatost a svéráznost neztrácí svou citlivost a ženskost.
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ano	Je svérázná a tvrdohlavá, avšak divák s ní téměř okamžitě sympatizuje.
je postava ambiciózní?	ano	Není v Nepálu spokojená a chce vrátit do Spojených států „ve stylu.“
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Kouří, pije a je agresivní, aniž by však ztratila svou ženskost a šarm.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ano	Během scény v kajutě vyjadřuje touhu po Indianovi.
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?	ne	
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektifikovaná?	ne	Film se však během jedné scény soustředí na odraz jejích odhalených zad v zrcadle, když se převléká.
je postava zachráněna mužem?	ano	Během filmu je zachraňována z nesnázi hned šestkrát. Jedná se pravděpodobně nejvýraznější funkci postavy v rámci děje.
zachraňuje postava někoho?	ano	Pomáhá Indymu během přestřelky ve své nálevně, kdy omračuje muže, který jej má na mušce. To samé dělá s nacistickým pilotem ve druhé polovině filmu.
páchá postava násilí?	ano	Při prvním setkání dá Indianovi pěstí. Poté již pouze na záporných postavách.
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	

je postava v průběhu filmu šťastná?	ne	Shořela jí nálevna, je dvakrát zajata nacisty, je vyslýchána a následně vhozena do kobky s hady.
je případně strádání způsobeno milostnými problémy?	ne	Nikoliv výhradně, ale je také zmíněno.
je na postavě spácháno násilí?	ne	Je vhozena do temné kobky s hady, ale fyzicky není zraněná.
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ne	
končí film pro postavu šťastně?	ano	Je zpátky v USA a zve Indianu na skleničku.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	Je zamilovaná do Indyho a neřeší konflikt volby mezi muži.
řeší postava morální konflikt?	ano	Je vyslýchána nacisty kvůli informacím o arše úmluvy. Nic však neprozrazuje.

Tabulka 12 - Krotitelé duchů (1984) - Dana Barrettová

postava		doplňující vysvětlení
jméno	Dana Barrettová	
věk	35	Podle věku herečky.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	vedlejší postava	Dana krotitele duchů navštěvuje kvůli problému s duchy ve svém bytě. Později se transformuje v Zuula (strážce brány) a otevírá bránu do jiné dimenze, ze které vychází hlavní antagonista filmu – Gozer Ničitel. Na konci filmu se jedná o romantický protějšek hlavního protagonisty Petera Venkmana, který o ni od začátku projevuje zájem.
jaký je morální status postavy?	kladná postava (nositelka zla)	Proti své vůli je posedlá Zuulem a stává se svůdnou nositelkou zla. V běžné podobě je to kladná postava.
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ne	Hlavní význam pro děj má až v posedlé formě, kdy sama vědomě neovládá své jednání.
je postava aktivní nositelkou děje?	ano	Je první zákaznicí lovců duchů a řeší problém ve svém bytě. Později otevírá Gozerův portál.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ano	Jako romantický protějšek Venkmana i vtělený Zuul je důležitá pro film.
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ano	Otevírá portál do jiné dimenze a ohrožuje tím celé město.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	Vyjadřuje strach z ducha ve svém bytě a nelíbí se jí vlezlost Petera Venkmana.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	Nedostává prostor.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ano	Film končí její vztahem s protagonistou Peterem Venkmanem. V průběhu filmu je sama.
jedná se o vztah rovných partnerů?	ano	Film nenaznačuje opak. Během filmu dává jasně najevo, že se jí nelíbí přímý přístup Venkmana. Ten si jí musí zasloužit.
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?	ona je starší o 1 rok	Podle věku herců.
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ano	Ve filmu není zcela jasné, zda v posedlé podobě měla jako „strážce brány“ sexuální poměr s Louism Tullym, ve kterém se vtělil „strážce klíče.“ Spolu provedli rituál otevření portálu a v jedné scéně oba leží na kamenném piedestalu a probouzí se. Dříve ve filmu se jí Venkman představil jako strážce klíče a ona jej okamžitě začala svádět.
je postava vdaná?	ne	Je svobodná a až na konci zahajuje vztah s protagonistou.
má postava děti?	ne	
je v roli matky/manželky spokojená?		
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ano	
je v této snaze úspěšná?	ano	
jaké je povolání ženy?	profesionální cellistka	
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ne	Pouze si telefonuje s matkou. Jinak film neukazuje přátelský vztah s ženou.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Je úspěšnou hudebnicí v předním orchestru.
je postava submisivní?	ne	Proti Venkmanovi a jeho dorážení se ohrazuje a dává najevo, že se musí více snažit.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ne	Nemá prostor pro hrdinství a duchů se bojí.
je žena závislá na pomoci muže?	ano	Jde za krotiteli duchů, kteří jí na konci zachraňují život poražením Gozera.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ne	Postava nikomu nepomáhá.
je postava přiměřeně inteligentní?	ano	Působí dospěle a nezávisle.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	Projevuje přiměřené emoce.
je postava citově chladná?	ne	
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ano	I jako ztělesněný Zuul nepůsobí zle a agresivně. Film její posedlost využívá spíše pro komické účely.
je postava ambiciózní?	ano	Je úspěšnou hudebnicí a chce po Venkmanovi, aby ukázal, že za něco stojí.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	V běžném stavu je to zcela vyspělá a nezávislá žena.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ano	Jako vtělený Zuul sexuálně touží po „strážci klíče.“
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?	ne	Je použita pro komické účely.
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektifikovaná?	ano	Během posedlosti prochází radikální proměnou vzhledu a funguje jako sexuální objekt. Film klade důraz na odhalování jejích nohou a ramen.
je postava zachráněna mužem?	ano	Stejně jako zbytek města.
zachraňuje postava někoho?	ne	Naopak město ohrožuje otevřením portálu.
páchá postava násilí?	ne	Nikoho přímo fyzicky nenapadá.

je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ano	Pouze v posedlé formě.
je postava v průběhu filmu šťastná?	ne	Má problémy s duchy a bojí se jich.
je případné strádání způsobeno milostnými problémy?	ne	
je na postavě spácháno násilí?	ano	Zuul kolem ní obmotává pařáty, zacpává jí ústa a tahá k sobě.
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ne	
končí film pro postavu šťastně?	ano	Ona i město jsou zachráněni. Líbá se s Venkmanem a odjíždí s ním autem.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ano	Vybírá si mezi kolegou z orchestru a Venkmanem.
řeší postava morální konflikt?	ne	

Tabulka 13 - Krotitelé duchů (1984) - Janine Melnitzová

postava		doplňující vysvětlení
jméno	Janine Melnitzová	
věk	31	Podle věku herečky.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	vedlejší postava	Recepční u krotitelů duchů. Objevuje se pravidelně, ale není výraznou postavou.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	Pracuje pro protagonisty.
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ne	Pouze vyřizuje telefonáty a dělá kávu.
je postava aktivní nositelkou děje?	ne	Sama nic aktivně nedělá, pouze zvedá telefon a dělá kávu.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ne	Pouze pomáhá protagonistům, ale děj neovlivňuje.
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ne	
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ne	Pouze jako zaměstnankyně protagonistů.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	Projevuje starost a náklonnost k doktoru Spenglerovi.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	Nedostává skoro žádný prostor.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ne	Má o něj však pravděpodobně zájem.
jedná se o vztah rovných partnerů?		
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?		
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	
je postava vdaná?	ne	
má postava děti?	ne	Nelze však s jistotou určit.
je v roli matky/manželky spokojená?		
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ano	
je v této snaze úspěšná?	ne	Není kvalifikovaná a film naznačuje, že často střídá zaměstnání. Když si stěžuje na přepracovanost, Venkman ji odbývá, že se svou kvalifikací by se uplatnila pouze v pohostinství a v domácnosti.
jaké je povolání ženy?	recepční	
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ne	Film neukazuje přátelství s jinou ženou.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Svou práci zvládá dobře i přes nedostačující kvalifikaci.
je postava submisivní?	ne	Jasně dává najevo svou nespokojenost s přepracováním.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ne	Tráví čas pouze na recepci.
je žena závislá na pomoci muže?	ano	Stejně jako zbytek města. V povolání však ne.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ano	Pomáhá jim s provozem společnosti.
je postava přiměřeně inteligentní?	ano	Uvádí, že ráda čte a lidé ji považují za intelektuální.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	Celý film působí převážně klidně.
je postava citově chladná?	ne	Dává najevo náklonnost ke Spenglerovi.
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ano	Je to součást její práce a ve filmu je vyobrazena jako sympatická postava.
je postava ambiciózní?	ne	Působí spokojeně ve své nekvalifikované pracovní pozici.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Zmiňuje, že hraje fotbal. Nepůsobí křehce a zranitelně.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ne	Má však zájem o vztah se Spenglerem.
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?		
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektifikovaná?	ne	Nosí veliké brýle a má krátké vlasy. Film z ní nedělá sexuální objekt a naopak používá stereotypní konvence, aby tomu zabránil úplně.
je postava zachráněna mužem?	ano	Stejně jako zbytek města.
zachraňuje postava někoho?	ne	
páchá postava násilí?	ne	
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	
je postava v průběhu filmu šťastná?	ano	Neřeší zásadní problémy a má nadhled. Pouze si stěžuje na přepracovanost.
je případné strádání způsobeno milostnými problémy?		
je na postavě spácháno násilí?	ne	
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	

umírá postava v průběhu filmu?	ne	
končí film pro postavu šťastně?	ano	Město je zachráněno, ale na konci filmu ji nevidíme.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	
řeší postava morální konflikt?	ne	

Tabulka 14 - Krotitelé duchů (1984) - Gozer Ničitel

postava		doplňující vysvětlení
jméno	Gozer Ničitel	
věk	vtělen jako žena stará 29 let	Podle věku herečky.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	hlavní antagonista	Ve filmu jej vidíme až na konci v jedné krátké scéně. Gozer se může vtělit v jakékoliv podobě, avšak zvolil mladou ženu s mužským hlasem.
jaký je morální status postavy?	záporná postava	Chce zničit lidstvo.
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ano	Chce zničit lidstvo a útočí na něj.
je postava aktivní nositelkou děje?	ano	
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	Je to hlavní antagonista (antagonistka), proti kterému krotitelé bojují.
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ano	
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ano	Jeho (její) snaha zničit lidstvo nezávisí na mužích.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ne	Je to zlý bůh, který chce pouze ničit.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ne	
jedná se o vztah rovných partnerů?		
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?		
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	
je postava vdaná?	ne	
má postava děti?	ne	
je v roli matky/manželky spokojená?		
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?		
je v této snaze úspěšná?		
jaké je povolání ženy?	zlá entita z jiné dimenze	
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ne	Nemá přátelský vztah s nikým.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Je ničivá a nebezpečná.
je postava submisivní?	ne	Je potřeba proti ní bojovat.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ne	
je žena závislá na pomoci muže?	ano	Potřebuje mužského „strážce klíče“ pro otevření portálu.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ne	
je postava přiměřeně inteligentní?	nelze určit	Pouze útočí na město.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	
je postava citově chladná?	ano	Chce zničit lidstvo, protože je pod jeho (její) úrovní.
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ne	Chce zničit lidstvo a střílí blesky do protagonistů.
je postava ambiciózní?	ano	Chce zničit lidstvo.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Je vražedná a zlá.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ne	
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?		
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektifikovaná?	ne	Nosí přiléhavý bílý oblek, ale má rudé oči a děsivý obličej.
je postava zachráněna mužem?	ne	
zachraňuje postava někoho?	ne	
páchá postava násilí?	ano	Chce zabít krotitele duchů a pouští do nich paprsky.
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ano	Je hlavním nebezpečím celého filmu. Závěrečný souboj spočívá v boji jedné zlé ženy proti čtyřem hodným mužům.
je postava v průběhu filmu šťastná?	nelze určit	
je případné strádání způsobeno milostnými problémy?		
je na postavě spácháno násilí?	ano	Je střelena energetickými paprsky.
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ne	
končí film pro postavu šťastně?	ne	Je poražena a eliminována.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	
řeší postava morální konflikt?	ne	

Tabulka 15 - Titanic (1997) - Rose DeWitt Bukaterová

postava		doplňující vysvětlení
jméno	Rose DeWitt Bukaterová	
věk	17 let	Věk je uveden ve filmu. K analýze je vybrána Rose v hlavní dějové ose plavby Titanicu, nikoliv vypravěčka příběhu v pokročilém věku.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	hlavní protagonistka	Je hlavní postavou a zároveň vypravěčkou příběhu. Během plavby Titanicu se jedná o mladou dívku, kterou její matka kvůli finančním důvodům nutí ke sňatku s bohatým Caledonem Hockleyem. Rose je v nešťastná pohrdá stísněným životem smetánky první třídy. Cestu ven pro ni představuje chudý Jack Dawson – její romantický protějšek a další protagonist.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	Ukazuje sociální citění a soucit s nižšími třídami na lodi.
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ano	Aktivně se bouří proti osudu manželky bohatého snoba Caledona a snaží se vzít život do vlastních rukou. Během záchrany většinu času následuje Jacka, avšak sama jej jednou zachraňuje a rozhoduje se kvůli němu vyskočit ze záchraného člunu.
je postava aktivní nositelkou děje?	ano	Je hlavní postavou filmu a celý děj se otáčí kolem ní a Jacka – ať už kolem jejich vztahu, či záchrany.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	Děj je vyprávěn převážně z její perspektivy.
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ano	Je spolu s Jackem hlavní protagonistkou.
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ano	Není definována ani vztahem ke Caledonovi, ani Jackovi. Film se soustředí na její snahu uniknout od rigidních společenských konvencí a Jack ji na této cestě doprovází.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	Dostává dostatek prostoru.
vyvíjí se osobnost postavy?	ano	Titanic se kromě romantické zápletky a námořní tragédie zaměřuje i na přechod Rose od nešťastné pasivní snoubenky k samostatné ženě stojící na vlastních nohách.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ano	S Jackem Dawsonem.
jedná se o vztah rovných partnerů?	ano	Jack Rose imponuje svou svobodomyšlností a přístupem k životu, ale není dominantním partnerem submisivní ženy, která se mu musí podřizovat.
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?	o 3 roky mladší	Podle oficiálních doplňujících zdrojů filmu. Herci jsou stejně staří.
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ano	S Jackem Dawsonem při scéně v autě.
je postava vdaná?	ne	Je nešťastně zasnoubená za Caledona.
má postava děti?	ne	Nikoliv v hlavní dějové ose plavby Titanicu.
je v roli matky/manželky spokojená?	ne	Ještě vdaná není, ale víze manželství s Calem a role poslušné manželky snoba ji děsí. Je dokonce ochotná se pokusit o sebevraždu.
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ano	Hledá svou cestu za samostatností a nezávislostí.
je v této snaze úspěšná?	ano	Za pomoci Jacka se stává nezávislou a vzdoruje matce i Calovi.
jaké je povolání ženy?	nemá povolání	Vyžaduje se od ní poslušná role manželky bohatého snoba.
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ne	Cítí se naprosto osaměle. Má však dobrý vztah s Molly Brownovou.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Její společenská role mladé snoubenky kompetence nevyžaduje, ale Rose se aktivně podílí na vlastní i Jackově záchraně. Je schopná tanečnice a vyzná se v umění.
je postava submisivní?	ne	Je tlačena do ideálu submisivní manželky, ale vzdoruje mu. Během hádky s Calem u snídaňe jasně říká: „Nejsem předák z tvé továrny, abys mě komandoval.“ V jiné části filmu mu plive do obličeje a opouští ho.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ano	Jde sama do podpalubí potápějící se lodi, aby zachránila Jacka připoutaného k potrubí.
je žena závislá na pomoci muže?	ano	Několikrát je zachráněna Jackem, který je výrazně dominantní postavou při boji o přežití.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ano	Jednou zachraňuje ona jeho.
je postava přiměřeně inteligentní?	ano	Je velice inteligentní – studuje Freuda.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	Kvůli možnému manželství s Caledonem zvažuje sebevraždu, ale film i přes postavu Jacka naznačuje, že by to neudělala. Je emotivnější než Jack, avšak nikoliv přehnaně.
je postava citově chladná?	ne	Naopak je citlivá a starostlivá.
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ano	Umí se však chovat nezdvořile, pokud postavou pohrdá. Např. věty jako „matko sklapi“ a „radši budu jeho děvka než tvoje žena.“
je postava ambiciózní?	ano	Nechce se spokojit s rolí pasivní manželky bohatého muže.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Umí být agresivní a nezdvořilá. Ukazuje sebevědomí a sílu.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ano	Iniciuje sexuální poměr s Jackem a pózuje mu nahá.
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?	ne	
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektifikovaná?	ne	V průběhu filmu není výrazně objektifikovaná, ale nahá scéna při pózování na portrét jí v jedné části filmu záměrně staví do role sexuálního objektu.
je postava zachráněna mužem?	ano	Jack jí zachraňuje hned při prvním setkání, kdy Rose zvažuje sebevraždu a klouže jí noha po zábradlí. Během potápění lodi Jack vede boj o přežití.
zachraňuje postava někoho?	ano	Jacka zachraňuje přeseknutím jeho pout.
páchá postava násilí?	ano	Uděla pěstí do obličeje člena posádky, který se jí pokoušel odtáhnout z podpalubí při záchraně Jacka.
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	Přímo ho neohrožuje, ale kvůli vztahu s ní byl Jack připoután v podpalubí potápějící se lodi.
je postava v průběhu filmu šťastná?	ne	Je zoufalá a zvažuje sebevraždu.
je případně strádání způsobeno milostnými problémy?	ne	Jedná se o celkovou roli a život, do které ji společnost tlačí.
je na postavě spácháno násilí?	ano	Dostává od Cala facku.
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	

umírá postava v průběhu filmu?	ne	
končí film pro postavu šťastně?	ano	Ztratila svou lásku, ale přežila a postavila se na vlastní nohy.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ano	Opouští Cala kvůli Jackovi. Vyskakuje ze záchranného člunu zpátky do lodi, aby byla s Jackem.
řeší postava morální konflikt?	ano	Otec jí a matce zanechal dluhy, které by pomohlo vyřešit manželství s Calem. Ona si to uvědomuje, ale ani přesto se nechce vdát. Matka ji považuje za sobeckou.

Tabulka 16 - Titanic (1997) - Ruth DeWitt Bukaterová

postava		doplňující vysvětlení
jméno	Ruth DeWitt Bukaterová	
věk	45	Podle věku herečky.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	vedlejší postava	Matka Rose, která dceru tlačí do nešťastného vztahu s Calem.
jaký je morální status postavy?	záporná postava	Divák ji vnímá jako snobskou a povýšenou antagonistku, která myslí více na peníze než na štěstí vlastní dcery.
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ne	Snaží se Rose zakázat stýkání s Jackem, ale nedaří se jí to.
je postava aktivní nositelkou děje?	ne	Ve filmu prakticky nic nedělá a pouze vyčítá Rose její chování.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	Je příčinou neštěstí hlavní protagonistky Rose.
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ne	Hlavním antagonistou je snoubenec Caledon.
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ano	Má význam ve vztahu k dceři.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	Divák zná její motivy pro tlačení Rose do sňatku a při potápění lodi projevuje o dceru starost.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	Nedostává prostor.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ne	Film žádný vztah nenaznačuje.
jedná se o vztah rovných partnerů?		
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?		
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	
je postava vdaná?	ne	Je to zadlužená vdova.
má postava děti?	ano	Má dceru Rose.
je v roli matky/manželky spokojená?	ne	Finančně strádá a dceru využívá pro vlastní prospěch.
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ne	Je poslušná genderové roli matky/manželky. Sama tvrdí, že smyslem univerzitního vzdělání ženy je nalézt vhodného manžela.
je v této snaze úspěšná?		
jaké je povolání ženy?	nemá povolání	Celý život byla závislá na manželovi a nyní Rose tlačí do stejné role.
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ano	S hraběnkou Leslieovou.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ano	Je závislá na mužích a jejich zabezpečení.
je postava submisivní?	ano	Zastává tradiční hodnoty ženy jako poslušné manželky.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ne	Neukazuje odvahu v žádném slova smyslu.
je žena závislá na pomoci muže?	ano	Je závislá na Calovi a jeho penězích.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ne	
je postava přiměřeně inteligentní?	ne	Neuvědomuje si riziko potápějící se lodi a doufá, že v záchranných člunech bude pohodlně.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	Téměř emoce nedává najevo.
je postava citově chladná?	ne	Většinu filmu tak působí, ale při potápění lodi má starost o dceru a zacpává si uši před nářky lidí.
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ne	Je arogantní a snobská.
je postava ambiciózní?	ne	Chce být pouze zabezpečena mužem.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Je povýšená a sobecká.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ne	
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?		
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektifikovaná?	ne	
je postava zachráněna mužem?	ano	Stejně jako všichni lidé na záchranných člunech.
zachraňuje postava někoho?	ne	
páchá postava násilí?	ne	
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	Pouze odrazuje dceru od vztahu s ním.
je postava v průběhu filmu šťastná?	ne	Bojí se budoucnost a finanční zabezpečení. Následně i o dceru.
je případné strádání způsobeno milostnými problémy?	ne	
je na postavě spácháno násilí?	ne	
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ne	
končí film pro postavu šťastně?	ano	Přežila celou tragédii, ale nevíme nic dalšího o jejím vztahu s dcerou.

řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	
řeší postava morální konflikt?	ne	Film jej neukazuje.

Tabulka 17 - Titanic (1997) - Margareth "Molly" Brownová

postava		doplňující vysvětlení
jméno	Margareth "Molly" Brownová	
věk	45	Podle skutečné historické postavy. Zbytek informací bude doplněn pouze podle filmu.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	vedlejší postava	Bohatá členka první třídy, která však nepohrdá chudými lidmi a vysmívá se upjatosti smetánky. Pomáhá Jackovi s přípravou na snobskou večeři, na kterou ho pozval Cal. Ve filmu se neobjevuje často.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	Pomáhá Jackovi a není snobská ani povýšená.
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ne	Rozhoduje se pomoci Jackovi a půjčit mu oblek, ale pro děj to není podstatné.
je postava aktivní nositelkou děje?	ano	Půjčuje Jackovi drahý oblek svého syna a připravuje ho na večeři s lidmi z první třídy.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	Pomáhá vývoji vztahu Rose a Jacka.
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ne	Je pouze vedlejší postavou a děj zásadně neovlivňuje.
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ano	Je důležitá i ve vztahu k Rose.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	Projevuje soucit s lidmi ve vodě a snaží se jim pomoci.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	Nedostává prostor.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	nelze určit	Hovoří o manželovi, ale nelze s jistotou určit, zda jsou stále spolu.
jedná se o vztah rovných partnerů?	nelze určit	
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?	nelze určit	
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	
je postava vdaná?	nelze určit	Mluví o svém manželovi, avšak podle filmu nelze jasně určit, zda jsou stále spolu. Ve skutečnosti se rozvedli 3 roky před tragédií, ale film to neuvádí.
má postava děti?	ano	Půjčuje Jackovi oblek svého syna.
je v roli matky/manželky spokojená?	ano	Působí šťastně a vypráví veselé historky o manželovi.
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	nelze určit	Žádné ambice ve filmu neukazuje.
je v této snaze úspěšná?		
jaké je povolání ženy?	žádné	Film jej nezmiňuje. Její manžel našel zlato a zbohatl.
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ne	Ostatní členky první třídy se jí straní, protože je to „zbohatlík.“
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Působí nezávisle a dominantně, ale film od ní kompetence nevyžaduje.
je postava submisivní?	ne	Je hlasitá a svérázná. Utahuje si ze společenské smetánky.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ne	Neukazuje odvahu, ale chce se s člnem vrátit pro ostatní.
je žena závislá na pomoci muže?	ano	Muži řídí nakládání záchranných člunů. Je zachráněna podle hesla „ženy a děti první.“
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ne	Pomáhá Jackovi s přípravou na večeři, ale není na ní závislý.
je postava přiměřeně inteligentní?	ano	Neprojevuje se hloupě a jako jediná z elity na lodi ukazuje zdravý rozum.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	Ukazuje však soucit a zděšení z katastrofy.
je postava citově chladná?	ne	Soucí s ostatními lidmi na lodi.
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ano	Je přátelská a srdečná. Ostatní ji považují za nekultivovanou.
je postava ambiciózní?	nelze určit	Nevyjadřuje žádné ambice.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Je dominantní a svérázná.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ne	
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?		
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektifikovaná?	ne	
je postava zachráněna mužem?	ano	Stejně jako všichni lidé na záchranných člunech.
zachraňuje postava někoho?	ne	Její návrh na záchranu lidí z vody je odmítnut.
páchá postava násilí?	ne	
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	
je postava v průběhu filmu šťastná?	ano	Až do katastrofy je šťastná a má nadhled.
je případné strádání způsobeno milostnými problémy?		
je na postavě spácháno násilí?	ne	
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ne	
končí film pro postavu šťastně?	ano	Přežila celou tragédii a nic dalšího o ní nevíme.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	
řeší postava morální konflikt?	ne	Chce pomoci lidem z vody i přes odpor ostatních.

Tabulka 18 - Hvězdné války I (1999) - Padmé Amidala

postava		doplňující vysvětlení
jméno	Padmé Amidala	
věk	14	Podle oficiálních zdrojů Star Wars. Herečce bylo v době natáčení 16 let.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	hlavní protagonistka	Určit protagonistu filmu není jednoduché, avšak Padmé spolu s Anakinem, rytířem Jedi Qui-Gonem Jinnem a jeho učedníkem Obi-Wanem Kenobim sdílí vedoucí úlohu. Padmé je královnou planety Naboo, která se snaží ochránit svůj lid před invazí záporné Obchodní federace. Kolem ochrany planety se soustředí celý děj filmu.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ano	Aktivně rozhoduje ve snaze zachránit planetu a vyjednává v senátu Republiky o vojenské pomoci. Její rozhodnutí vrátit se na Naboo je rozhodující pro celou závěrečnou sekvenci filmu.
je postava aktivní nositelkou děje?	ano	Zapojuje se i do bojových scén, takže není postavou pouze dělající politická rozhodnutí.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	Je jednou z hlavních postav.
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ano	Příběh je vyprávěn z perspektivy Obi-Wana a Qui-Gonna, avšak klíčový je v něm boj o Naboo, jehož královnou je Padmé.
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ano	Ostatní dva hlavní protagonisté jí pomáhají a ochraňují ji, ale královna je definována vlastní snahou chránit svůj lid a demokracii.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	Postava dostává dostatek prostoru a divák zná její pocity a silné morální hodnoty.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	Postava neprochází výrazným osobnostním vývojem.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ne	Romantický vztah má až v následujících filmech, které se nedostaly do žebříčku nejdéletrváčších snímků a nejsou analyzovány.
jedná se o vztah rovných partnerů?		
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?		
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	
je postava vdaná?	ne	
má postava děti?	ne	
je v roli matky/manželky spokojená?		
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ano	Je politicky aktivní a její největší snahou je ochraňovat demokracii a Galaktickou republiku.
je v této snaze úspěšná?	ano	V pouhých 14 letech byla pro svůj intelekt a schopnosti zvolena královnou Naboo (královna je volená funkce).
jaké je povolání ženy?	královna planety Naboo	
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ano	Se svými služebníky.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Naopak je velice schopnou královnou, která statečně čelí složité politické situaci.
je postava submisivní?	ne	Se zástupci i Obchodní federace jedná sebevědomě a hájí své zájmy. Je schopnou diplomatkou.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ano	Aktivně se podílí na boji proti droidům Obchodní federace a zachraňuje svou planetu.
je žena závislá na pomoci muže?	ano	Neobešla by se bez pomoci rytířů Jedi a dalších vojáků hrajících klíčovou roli při osvobození Naboo.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ano	Bojuje za svou planetu. Domlouvá mír s Gungany a získává tím armádu pro závěrečnou bitvu, na které se podílí.
je postava přiměřeně inteligentní?	ano	Je nadmíru inteligentní a svou zodpovědnou roli získala ve velice mladém věku. Hraje klíčovou roli v záchraně Naboo. Pro svůj věk a nedostatek zkušeností je však naivní a nechává se v rozhodnutích ovlivnit senátorem Palpatinem.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	Je odvážná a dokáže se rozumně rozhodovat i v těžké situaci.
je postava citově chladná?	ne	Projevuje soucit s otroky na planetě Tatooine a je ochotna se obětovat pro svůj lid.
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ano	Je odvážná, inteligentní a přívětivá. Divákoví film umožňuje s postavou sympatizovat.
je postava ambiciózní?	ano	Je schopnou a úspěšnou političkou.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Je odvážná a silná.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ne	Myslí pouze na svou planetu a pomáhání lidem.
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?		
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektivizovaná?	ne	
je postava zachráněna mužem?	ano	Na začátku filmu je oběma mužskými protagonisty zachráněna ze zajetí Obchodní federace.
zachraňuje postava někoho?	ano	Za pomoci ostatních zachraňuje svůj lid.
páchá postava násilí?	ano	Pouze na droidech Obchodní federace.
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	
je postava v průběhu filmu šťastná?	ne	Snaží se zachránit svou planetu, o kterou má starost.
je případné strádání způsobeno milostnými problémy?	ne	
je na postavě spácháno násilí?	ne	Je zajata, avšak není na ní spácháno násilí.
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ne	

končí film pro postavu šťastně?	ano	Planeta je zachráněna a film končí velikou oslavou v ulicích hlavního města.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	
řeší postava morální konflikt?	ano	Obchodní federace po ní chce podpis legitimizující invazi na Naboo, jinak prý bude trpět její lid. Amidala však tento podpis nedává a chce vyjednat vojenskou pomoc v senátu Republiky.

Tabulka 19 - Hvězdné války I (1999) - Shmi Skywalkerová

postava		doplňující vysvětlení
jméno	Shmi Skywalkerová	
věk	40	Podle oficiálních zdrojů Star Wars.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	vedlejší postava	Milující matka Anakina Skywalkera, která se synem žije v otroctví na planetě Tatooine. Netráví ve filmu mnoho času a v ději nehraje důležitou roli.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	Pečlivá a starostlivá matka klíčové postavy celé ságy.
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ne	Směřování děje neovlivňuje a zůstává pasivní.
je postava aktivní nositelkou děje?	ne	Je definována pouze rolí matky a starosti o syna.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	Je matkou důležité postavy filmu a pomáhá protagonistům poskytnutím přístřešku.
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ne	Nedělá žádná důležitá rozhodnutí a pouze se stará o syna.
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ne	Její role spočívá pouze v mateřství.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	Má starost o syna a přeje mu pouze to nejlepší.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	Netráví ve filmu dostatek času.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ne	Nikdy neměla. Žije pouze pro syna.
jedná se o vztah rovných partnerů?		
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?		
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	Syn se narodil z neposkrvněného početí.
je postava vdaná?	ne	
má postava děti?	ano	Syna Anakina.
je v roli matky/manželky spokojená?	ano	Je otrokyní a nemá svobodu. Mateřství je jejím jediným štěstím v životě.
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ne	Nemůže, protože je otrokyní.
je v této snaze úspěšná?		
jaké je povolání ženy?	otrokyně	Má však dobré životní podmínky a vlastní obydlí.
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ne	Pouze se synem.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Je ukázána jako schopná a milující matka.
je postava submisivní?	ano	Je smířená se svým životním údělem a nevzdoruje mu.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ne	Ukazuje však sílu, když syna nechává odejít z planety a vzdává se svého jediného štěstí.
je žena závislá na pomoci muže?	ne	Nenachází se v nebezpečí a je otrokyní. Naopak pomáhá druhým a je nesobecká.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ano	Poskytuje jim přístřeší během bouře.
je postava přiměřeně inteligentní?	ano	Film nenaznačuje opak. Funguje jako Anakinův hlas rozumu.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	Naopak projevuje sílu, když syna nechává odejít a sama zůstává v otroctví.
je postava citově chladná?	ne	Naprosto miluje svého syna.
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ano	Je laskavá a pečující.
je postava ambiciózní?	ne	Sama říká, že její místo je na Tatooine a nechává syna odejít za lepší budoucností.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Je silnou matkou, která své štěstí obětuje pro syna.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ne	Ztělesňuje stereotyp matky, která se stává panenskou paradoxně porozením dítěte. Film jejím neposkrvněnému početí dává dokonce náboženské konotace.
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?		
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektivizovaná?	ne	
je postava zachráněna mužem?	ne	Není zachráněna nikým a zůstává v otroctví.
zachraňuje postava někoho?	ne	Pouze se stará o syna a nechává ho odejít. Nabízí protagonistům přístřešek a jídlo.
páchá postava násilí?	ne	
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	
je postava v průběhu filmu šťastná?	ne	Žije v otroctví a bojí se o syna závodícího v kluzácích.
je případně strádání způsobeno milostnými problémy?	ne	
je na postavě spácháno násilí?	ne	
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ne	
končí film pro postavu šťastně?	ne	Film klade důraz ne její oběť pro syna. Zůstává zcela sama.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	
řeší postava morální konflikt?	ne	Ví, že svého syna musí nechat jít, avšak je to pro ni oběť.

Tabulka 20 - Hvězdné války I (1999) - Sabé

postava		doplňující vysvětlení
jméno	Sabé	
věk	12	Podle věku herečky v době natáčení filmu.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	vedlejší role	Je to služebná a dvojnice královny Padmé Amidaly. Ve filmu sama za sebe téměř nic nedělá, ale v převleku královny vydává rozhodnutí od Padmé.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	Služebná a přítelkyně jedné z hlavních protagonistek.
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ne	Pouze plní svou povinnost vůči královně a sama nic nedělá.
je postava aktivní nositelkou děje?	ano	Většinou jako dvojnicí královny, která plní její pokyny. V závěru filmu se však podílí na boji o Naboo.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	Zapojuje se do boje při osvobození Naboo a brání královně.
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ne	Pro děj není nepostradatelnou postavou a sama za sebe nedostává žádný prostor.
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ano	Její existence ve filmu závisí na Padmé.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ne	Sama za sebe se neprojevuje.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	Nedostává prostor.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ne	O jejím životě nic nevíme.
jedná se o vztah rovných partnerů?		
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?		
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	
je postava vdaná?	ne	
má postava děti?	ne	
je v roli matky/manželky spokojená?		
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ano	Jako služebná královny.
je v této snaze úspěšná?	ano	
jaké je povolání ženy?	služebná královny a její dvojnice	
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ano	S Padmé a ostatními služebnými.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Je přesvědčivou dvojnicí a je schopna jednat diplomaticky.
je postava submisivní?	ne	Sama za sebe nedostává prostor, ale jako dvojnice královny se cizí vůli nepodvoluje.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ano	Aktivně se podílí na boji pro droidům a riskuje svůj život jako dvojnice královny. V závěrečném boji na sebe nalákává droidy Obchodní federace.
je žena závislá na pomoci muže?	ano	Je stejně jako královna zachráněna mužskými protagonisty a závisí na nich při boji proti Obchodní federaci.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ano	Na její pomoci je závislá převážně Padmé, ale v závěru pomáhá i mužským protagonistům.
je postava přiměřeně inteligentní?	ano	Je schopna působit věrohodně jako královna. Pro svou funkci potřebuje politické a diplomatické dovednosti.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	Působí klidně a jedná diplomaticky.
je postava citově chladná?	ne	Neprojevuje emoce, ale hlavně proto, že nedostává prostor.
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ano	Neprojevuje se sama za sebe, ale ukazuje odvalu a inteligenci.
je postava ambiciózní?	ano	Jako služebná královny je vzdělaná i schopná v boji.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Je schopna přesvědčivě hrát úlohu královny.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ne	
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?		
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektifikovaná?	ne	
je postava zachráněna mužem?	ano	Během zajetí Obchodní federací ji vysvobodí Qui-Gon a Obi-Wan.
zachraňuje postava někoho?	ano	Během závěrečného boje na Naboo odlákává v přestrojení za královnou pozornost nepřátel.
páchá postava násilí?	ano	Pouze na droidech.
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	
je postava v průběhu filmu šťastná?	ne	Nedostává prostor, ale patrně sdílí starosti ostatních protagonistů.
je případně strádání způsobeno milostnými problémy?	ne	
je na postavě spácháno násilí?	ne	
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ne	
končí film pro postavu šťastně?	ano	Stejně jako pro její královně.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	
řeší postava morální konflikt?	ne	Všechna rozhodnutí za ni dělá Padmé.

Tabulka 21 - Jurský park (1993) - Ellie Sattlerová

postava		doplňující vysvětlení
jméno	Ellie Sattlerová	
věk	26	Určeno podle věku herečky.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	hlavní protagonistka	Spolu s Alanem Grantem, Ianem Malcolmem a Johnem Hammondem se jedná o hlavní protagonistku filmu. Hlavní pozornost je však kladena na postavu Alana Granta. Jedná se o mladou paleobotaničku, která je na ostrov pozvána pro odborné zhodnocení parku.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ano	Film se zaměřuje na boj o přežití, kde nikdo nemůže plně ovlivňovat běh událostí, avšak doktorka Sattlerová činí vlastní rozhodnutí, která jsou v tomto boji důležitá.
je postava aktivní nositelkou děje?	ano	Bojuje o přežití sebe i ostatních. Pomáhá zachránit Malcolma a sama zapíná bezpečnostní systémy parku.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ano	Jedná se o jednu z hlavních postav. Plní klíčovou roli, když zachraňuje Malcolma a později zapíná bezpečnostní systém parku.
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ano	Je jednou z trojice odborníků pozvaných do parku, avšak není definována vztahem k nim. Má vlastní agendu a vědecké zájmy, které ji na ostrov přivádí. Film ji ukazuje jako odhodlanou a zapálenou odbornici na danou problematiku.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	Dává najevo svou frustraci i strach v boji o přežití, stejně jako starost o ostatní.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	Děj se odehrává v průběhu jednoho víkendu a na vývoj postav není dostatek času.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ano	S Alanem Grantem, avšak film na jejich vztah neklade důraz a prezentuje je jako dvojici zapálených vědců. Jejich vztah by divákovi nebyl zřejmý, kdyby jej Grant nezminil v rozhovoru s Malcolmem.
jedná se o vztah rovných partnerů?	ano	Oba mají stejný cíl a bojují spolu o přežití. Dynamika jejich soužití není ukázána, avšak Sattlerová je inteligentní a houževnatá postava se smyslem pro humor, která si nenechá nic líbit.
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?	o 19 let mladší	Určeno podle věku herců.
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	Ve filmu není vidět ani jejich polibek.
je postava vdaná?	ne	
má postava děti?	ne	Projevuje však zájem o mateřství někdy v budoucnosti. Během filmu se zajímá hlavně o svou práci. Ve filmu jsou dvě dětské postavy potřebující záchranu a péči. Roli jejich ochránce však ve filmu plní doktor Grant, který během filmu přehodnocuje svůj odmítavý postoj k dětem.
je v roli matky/manželky spokojená?		
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ano	Je úspěšnou vědkyní a na začátku filmu je prezentována jako špička v oboru.
je v této snaze úspěšná?	ano	
jaké je povolání ženy?	paleobotanička	
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ne	Film neukazuje její přátelství s jinou ženou.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Naopak se jedná o velice inteligentní a houževnatou ženu, která je velice zabraná do své profese. Ve filmu se aktivně podílí na záchraně ostatních postav.
je postava submisivní?	ne	Naopak prosazuje své skeptické názory na park a v jedné scéně se starým miliardářem Hammondem přímo konfrontuje jeho sexismus. Hammond naznačuje, že jako žena by neměla jít opět aktivovat bezpečnostní systémy a místo ní půjde on. Ona reaguje slovy: „Tak dost! Povinnosti muže a ženy v krizových situacích probereme později. Prozatím mi řekněte, kudy mám jít.“
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ano	Vydává se zpátky do parku na záchranu ostatních a následně plní nebezpečný úkol aktivovat bezpečnostní systémy.
je žena závislá na pomoci muže?	ano	Nepotřebuje být nikým přímo zachráněna, ale boj o přežití je ve filmu spoluprací kolektivu.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ano	Nahazuje bezpečnostní systémy a vydává se na záchranu Malcolma.
je postava přiměřeně inteligentní?	ano	Je velice inteligentní a ukazuje to při svém boji o záchranu i během zkoumání dinosaurů.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	Ve filmu křičí strachy během útoku dinosaura, ale jinak zachovává rozvahu a schopnost racionálně jednat.
je postava citově chladná?	ne	Vyjadřuje soucit s lidmi v parku a má o ně strach. Během prvního kontaktu s triceratopsem jí tečou slzy dojetí.
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ano	Projevuje smysl pro humor, laskavost a intelekt.
je postava ambiciózní?	ano	Do parku se vydává kvůli financování svého výzkumu. Zůstává u nemocného triceratopse a zkoumá ho i v situaci, kdy se ostatní jedou schovat před bouří.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Naopak ukazuje svou houževnatost a zápal pro práci, když jako jediná zkoumá exkrement dinosaura.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ne	Film neukazuje její touhu po muži a postava nevyjadřuje svou sexualitu. Oba partneři se zajímají hlavně o park a o přežití.
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?		
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektifikovaná?	ne	Postava není stavěna do role sexuálního objektu. Ve filmu střídavě nosí brýle, ale film jejich přítomnost či absenci nepoužívá pro přechod postavy mezi objektem pohledu a aktivním subjektem.
je postava zachráněna mužem?	ne	Stejně jako ostatní potřebuje jejich pomoc, ale není přímo zachráněna před smrtí.
zachraňuje postava někoho?	ano	Spolu s Robertem Muldoonem zachraňuje Iana Malcolma z parku a následně pomáhá zachraňovat Hammondova vnoučata Timmyho a Lex. Funkci postavy závislé na záchraně ostatních má ve filmu Ian Malcolm.

páchá postava násilí?	ne	Pouze se snaží přežít a utéct dinosaurům.
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	
je postava v průběhu filmu šťastná?	ne	Před bouří a útokem masožravých dinosaurů ano. Během boje o přežití a strachu o ostatní ne.
je případné strádání způsobeno milostnými problémy?	ne	Je způsobeno strachem o život.
je na postavě spácháno násilí?	ne	Útočí na ní velociraptor, avšak ona mu utíká.
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ne	
končí film pro postavu šťastně?	ano	Zachraňuje se spolu s ostatními z ostrova.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	
řeší postava morální konflikt?	ne	Postava bojuje o přežití a morální konflikt neřeší. Od začátku pochybuje o morální správnosti parku.

Tabulka 22 - Jurský park (1993) - Lex Murphyová

postava		doplňující vysvětlení
jméno	Lex Murphyová	
věk	12	Podle věku herečky v době natáčení.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	vedlejší postava	Vnučka miliardáře Hammonda, která spolu s bratrem Timmym navštěvuje prohlídku parku.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ne	Je v situaci ohrožení života, kterou nijak neovládá. Většinu filmu se nechává vést Grantem.
je postava aktivní nositelkou děje?	ano	Utíká spolu s bratrem a Grantem před dinosaury.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	Díky svým počítačovým dovednostem se podílí na záchraně protagonistů, když zamyká dveře při útoku raptorů. Grant díky ní a Timmymu mění postoj k dětem.
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ano	Její boj o přežití spolu s Timmym a hlavním protagonistou Grantem tvoří klíčovou část filmu.
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ano	Je definována jako vnučka Johna Hammonda a sestra Timmyho, ale sama se snaží přežít situaci na ostrově.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	Opakovaně vyjadřuje svůj strach o život i o svého bratra.
vyvíjí se osobnost postavy?	ano	Na začátku filmu se jedná o vyděšenou dívku závislou na ostatních. V poslední části sama vede svého bratra během útoku před raptory a zachraňuje ostatní díky zamčení dveří přes počítačový systém.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ne	
jedná se o vztah rovných partnerů?		
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?		
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	
je postava vdaná?	ne	
má postava děti?	ne	
je v roli matky/manželky spokojená?		
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?		
je v této snaze úspěšná?		
jaké je povolání ženy?	studentka základní školy	
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ne	Pouze se potkává s Ellie Sattlerovou, aniž by se znaly.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Nerozumí dinosaurům a během útoku je závislá na Brantovi a mladším bratrovi. Později však sama ochraňuje svého bratra a ukazuje své počítačové schopnosti.
je postava submisivní?	ne	Často se hádá s bratrem a ukazuje své sebevědomí. Během záchraně se však nechává vést Grantem.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ne	Na začátku filmu panikaří a přilákává tak Tyrannosaura Rexe k autu. Během útoku je závislá na Grantovi a působí mnohem vystrašenější než její bratr. Veškeré její chování je motivováno vlastní snahou přežít.
je žena závislá na pomoci muže?	ano	Je závislá na Grantovi, který ji ochraňuje.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ano	Na konci filmu její počítačové dovednosti pomáhají v boji o přežití.
je postava přiměřeně inteligentní?	ano	Ukazuje zájem o počítače a technologie v parku.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ano	Panikaří a křičí o pomoc i v situacích, kdy mladší bratr zůstává v klidu.
je postava citově chladná?	ne	Bojí se o sebe i svého bratra. Je jí líto kozy předhozené ke krmení.
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ano	Její občasná hysterie z ní nedělá rušivý element filmu a divákovi je umožněno s ní sympatizovat.
je postava ambiciózní?	ano	Zajímá se o technologie a na svůj věk jim dobře rozumí.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Narušuje genderové stereotypy zájmem o počítače a svou kšiltovkou.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ne	
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?		
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektifikovaná?	ne	
je postava zachráněna mužem?	ano	Doktorem Grantem a doktorem Malcolmem.

zachraňuje postava někoho?	ano	Dočasně zachraňuje sebe, bratra, Granta a Sattlerovou před velociraptory, když aktivuje zamčení dveří. Bezpečí však trvá pouze dočasně. Během scény v kuchyni odlákává velociraptory od svého bratra.
páchá postava násilí?	ne	
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ano	Její panika přilákává Tyrannosaura Rexe a ohrožuje životy všech.
je postava v průběhu filmu šťastná?	ne	Bojí se o život.
je případné strádání způsobeno milostnými problémy?	ne	
je na postavě spácháno násilí?	ne	Tyrannosaurus Rex se ji pokouší sežrat a mačká na ní auto. Není však nijak zraněná.
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ne	
končí film pro postavu šťastně?	ano	Přežívá a letí pryč z ostrova.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	
řeší postava morální konflikt?	ne	

Tabulka 23 - Avatar (2009) - Neytiri

postava	doplňující vysvětlení	
jméno	Neytiri	
věk	18	Podle oficiálních údajů od tvůrců. Děj není během filmu uveden a postava je vytvořena pomocí vizuálních efektů, takže věk herečky není relevantní.
etnikum	fiktivní rasa Na'vi	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	vedlejší postava	V ději hraje důležitou roli a zejména v prostřední hodině filmu (ten má 3 hodiny) je velice výraznou postavou. Film je však vyprávěn pouze z pohledu protagonisty Jakea Sullyho, který ve filmu dostává výrazně více prostoru. Neytiri se objevuje až ve 37. minutě a v poslední hodině filmu je výrazně zastíněna mužským protagonistou.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	Ochránkyně svého klanu, který chtějí vyhladit těžební společnosti lidí kvůli přístupu k ložiskům unobtania. Protagonistovi pomáhá stát se velkým válečníkem a stává se jeho romantickým protějškem.
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ano	Několikrát zachraňuje život hlavnímu protagonistovi a učí ho způsobům života rasy Na'vi. Díky ní se protagonist stává členem klanu Omaticaya.
je postava aktivní nositelkou děje?	ano	Podílí se na boji proti násilným lidem a výrazně pomáhá protagonistovi na jeho cestě.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ano	Hraje zásadní roli ve vývoji děje, protože zachraňuje protagonistovi život a učí ho, jak se stát válečníkem Na'vi. Jakmile je však Jake nejsilnějším bojovníkem Na'vi, Neytiri je v ději upozaděna, ačkoliv zůstává aktivní.
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ano	Její klíčovou rolí ve filmu je vztah s protagonistou a téměř mateřská péče o něj. Zároveň však sama usiluje o ochranu svého lidu. Její činy tak nejsou ovlivněny pouze přítomností protagonisty, ačkoliv film klade důraz hlavně na jejich vztah.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	Postava je velice emotivní a svůj hněv, lítost a radost dává výrazně najevo.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	Postava neprochází osobnostním vývojem a naopak ovlivňuje vývoj hrdiny.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ano	S protagonistou Jakem Sullym.
jedná se o vztah rovných partnerů?	ne	V poslední části filmu Jake přebírá pevně otěže nad celým filmem. Podle patriarchálních pravidel klanu si muž může vybrat svou ženu, ale u Neytiri a Jakea se jedná o vzájemnou volbu. I tak je na konci filmu jejím osudem stát poslušně po boku vůdce klanu, kterým se stal Jake.
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?	o 10 let mladší	Určeno podle informací tvůrců filmu. Protože obě postavy jsou během vztahu v těle Na'vi a nemají lidský vzhled, věk není patrný.
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ano	Ukazuje jeho obdobu u rasy Na'vi.
je postava vdaná?	ano	Na'vi nemají manželství, ale žijí „ve spojení“ s jednou osobou. Pro Neytiri je touto osobou Jake.
má postava děti?	ne	
je v roli matky/manželky spokojená?	ano	Miluje Jakea a odpouští mu, že pracoval pro lidské zoldáky.
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ano	Je to bojovnice a lovkyně.
je v této snaze úspěšná?	ano	
jaké je povolání ženy?	bojovnice a ochránkyně svého klanu	
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ano	Film ji ukazuje v mužském kolektivu, ale má přátelský vztah s Grace Augustinovou a svou matkou Mo'at.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Je ukázána jako vynikající a silná bojovnice.
je postava submisivní?	ne	Prosazuje své názory proti mužům svého klanu a na chvíli Jakea zavrhuje kvůli jeho „zradě.“ Během filmu učí Jakea způsoby života a nezbytné dovednosti Na'vi. V roli pečující učitelky je jasně dominantní a on jí pouze následuje, ale v poslední hodině již vytrénovaný Jake přebírá roli vůdce všech bojovníků a Neytiri se stahuje do pozadí.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ano	Nasazuje vlastní život na ochranu klanu, Jakea a přírody.
je žena závislá na pomoci muže?	ano	Stejně jako všichni Na'vi, kteří jsou závislí na pomoci hlavního protagonisty. Jake je na konci zachránce a sjednotitelem všech Na'vi.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ano	Podílí se na záchraně Na'vi, cvičí Jakea v boji a několikrát jej zachraňuje.
je postava přiměřeně inteligentní?	ano	Poučuje Jakea o způsobech života v souladu s přírodou. Film zdůrazňuje moudrost všech Na'vi, kteří si váží všeho živého.

je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ano	Během filmu často pláče, nebo se vzteká. Je velice citlivá na vše, co souvisí s ničením přírody a zabitím zvířat.
je postava citově chladná?	ne	
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ano	Je to houževnatá a statečná postava, ke které divák chová sympatie.
je postava ambiciózní?	ano	Chce ochránit svůj klan a je schopnou válečnicí.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Naopak je velice silná a statečná.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ano	Projevuje zájem o hlavního protagonistu.
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?	ne	
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektifikovaná?	ne	Téměř všichni Na'vi jsou velice spoře oděni, avšak nejedná se o lidská těla a nelze je považovat za erotizovaná.
je postava zachráněna mužem?	ano	V závěrečném boji proti hlavnímu antagonistovi ji Jake zachraňuje, avšak hned sám potřebuje být zachráněn. V poměru zachráněná/zachraňující má Neytiri výrazně aktivní bilanci.
zachraňuje postava někoho?	ano	Hlavního protagonistu v průběhu filmu zachraňuje hned několikrát před divokými zvířaty, pádem ze stromu, ostatními členy klanu, obřimu bagru, hlavnímu antagonistovi a udušením. I když Jake vede boj všech Na'vi proti lidem, je to Neytiri, kdo lukem zabíjí hlavního antagonistu Quaritche.
páchá postava násilí?	ano	Na zvířatech i na zlých lidech.
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	Naopak jí několikrát zachraňuje život a učí ji boji.
je postava v průběhu filmu šťastná?	ne	Bojí se o svůj lid a jejich posvátný les.
je případné strádání způsobeno milostnými problémy?	ne	Hrají však také roli.
je na postavě spácháno násilí?	ne	Během boje je neustále bod palbou nepřátel, avšak není zraněna.
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ne	
končí film pro postavu šťastně?	ano	Její lid je zachráněn a ona je ve vztahu s protagonistou.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ano	Její role v klanu ji předurčovala jinému muži, ale ona si zvolila protagonistu. Část filmu jej však zavrhuje jako zrádce a následně mu odpouští.
řeší postava morální konflikt?	ne	Je pevně zakotvena na straně dobra.

Tabulka 24 - Avatar (2009) - Grace Augustinová

postava	doplňující vysvětlení	
jméno	Grace Augustinová	
věk	50	Podle tvůrců filmu. Představitelce bylo při natáčení téměř o deset let více.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	vedlejší postava	Vedoucí postava vědeckého projektu, který za pomoci avatarů (uměle vytvořených těl Na'vi, která jsou ovládána lidmi) pomáhá lidem navázat vztahy s domorodým obyvatelstvem Pandory. Její rolí je převážně péče o protagonistu a před závěrečným bojem umírá.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	Jako jedna z mála lidí citově přilne k Na'vi a snaží se je ochránit.
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ano	Řídí projekt Avatar a vypravuje se s protagonistou na jeho první výpravu. Svůj tým během filmu přesouvá do hor, aby nebyl pod vlivem korporátního vedení.
je postava aktivní nositelkou děje?	ano	Vede projekt, díky kterému se protagonista stává avatarem a může se stát členem klanu. Pomáhá mu na jeho cestě stát se členem klanu a pečuje o něj. Lze ji považovat za pečovatelku o hrdinu v jeho lidské podobě, zatímco Neytiri tuto funkci plní v podobě Na'vi.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ano	Kolem avataru se točí celý příběh filmu a ona tento výzkum vede. Je v neustálém sporu s korporátním vedením a žoldáky, kteří chtějí původní obyvatelstvo vyhnat.
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ano	Má své vlastní cíle spojené s poznáním přírody a přátelstvím lidí a Na'vi, avšak s nástupem protagonisty ve filmu hraje především úlohu jeho pečující nadřízené.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	Dává najevo lítost a strach o osud Na'vi.
vyvíjí se osobnost postavy?	ano	Na začátku filmu je rázná a odmítavá vůči Jakeovi. Později se stává jeho kamarádkou a téměř mateřskou pečovatelkou.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ne	Žije pouze pro svou práci.
jedná se o vztah rovných partnerů?		
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?		
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	
je postava vdaná?	ne	
má postava děti?	ne	
je v roli matky/manželky spokojená?		
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ano	Pracuje celý život ve vědě.
je v této snaze úspěšná?	ano	Je označena za legendu svého oboru.
jaké je povolání ženy?	xenobotanička	Zkoumá rostliny na Pandoře a navazuje vztahy s Na'vi.
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ano	S Neytiri a ostatními ženami Na'vi.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Je to velice inteligentní vědkyně, která vede celý projekt Avatar.

je postava submisivní?	ne	Dává rozkazy svým podřízeným a hádá se s korporátním vedením sabotujícím její výzkum.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ano	Zapojuje se do boje o záchranu Na'vi a obětuje vlastní život tomuto účelu.
je žena závislá na pomoci muže?	ano	Díky Jakeovi dostává informace o Na'vi, protože sama ke klanu nemá přístup.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ano	Vede celý projekt Avatar a stará se o Jakea v momentech, kdy zrovna není v těle Na'vi.
je postava přiměřeně inteligentní?	ano	Je velice inteligentní a vede celou skupinu vědců.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	Projevuje klid a rozvahu.
je postava citově chladná?	ne	Snaží se zůstat ve vztahu k Na'vi vědecky objektivní, ale citově k nim přilnula.
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ano	Je svérázná a „má radši rostliny než lidi.“ V průběhu filmu však ukazuje své nadšení pro práci a je velice přátelská k protagonistovi, o kterého v jeho lidské podobě téměř mateřsky pečuje.
je postava ambiciózní?	ano	Je legendou svého oboru a žije pro výzkum.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Její první replika ve filmu je: „Sakra práce, kdo má moje cigarety?“
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ne	
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?		
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektifikovaná?	ne	
je postava zachráněna mužem?	ne	Je zachráněna ženou Mo'at, když jsou s Jakem svázáni za zradu klanu a blíží se armáda lidí.
zachraňuje postava někoho?	ne	Podílí se na boji proti lidem, ale přímo nikoho nezachraňuje.
páchá postava násilí?	ne	Násilí není ve filmu ukázáno.
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	Naopak jí výrazně pomáhá.
je postava v průběhu filmu šťastná?	ne	Bojí se o Na'vi a osud přírody na Pandoře.
je případné strádání způsobeno milostnými problémy?	ne	
je na postavě spácháno násilí?	ano	Je střelena do břicha hlavním antagonistou.
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ano	Umírá na následky střelného zranění.
končí film pro postavu šťastně?	ne	
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	
řeší postava morální konflikt?	ne	Je jasně kladnou postavou po celý film.

Tabulka 25 - Avatar (2009) - Trudy Chaconová

postava		doplňující vysvětlení
jméno	Trudy Chaconová	
věk	30 let	Určeno podle věku herečky.
etnikum	hispánské	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	vedlejší postava	Vojenská pilotka, která transportuje vědce na území klanu Omaticaya (jeden z klanů rasy Na'vi). V závěrečné bitvě se obrací na stranu protagonistů a bojuje proti žoldákům ničícím les.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	Neposlouchá rozkazy a obrací se proti záporným žoldákům.
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ano	Zachraňuje vědce z vězení a umožňuje jim bojovat spolu s ostatními Na'vi.
je postava aktivní nositelkou děje?	ano	Zapojuje se bojových scén a transportuje vědce do lesa.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ano	Bez její pomoci by se lidští protagonisté nedostali ze zajetí.
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ano	Pomáhá celému týmu vědců.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	Pouze minimálně, protože postava emoce téměř nedává najevo. Jedná se o vojenskou pilotku, která působí nezranitelně a téměř neprojevuje své city. Ke konci však ukazuje soucit s Na'vi.
vyvíjí se osobnost postavy?	ano	Z postavy následující rozkazy se mění v postavu jednající podle svého přesvědčení.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ne	Film o jejím osobním životě nic neudává.
jedná se o vztah rovných partnerů?		
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?		
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	
je postava vdaná?	ne	
má postava děti?	ne	
je v roli matky/manželky spokojená?		
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ano	
je v této snaze úspěšná?	ano	
jaké je povolání ženy?	vojenská pilotka	
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ne	Je naznačen kladný vztah s Grace Augustinovou, ale film se jejich přátelství nevěnuje.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Je to velice schopná a odvážná pilotka.

je postava submisivní?	ne	Ve své první scéně ve filmu komanduje zbytek své posádky. Postava je výrazně dominantní v interakci s ostatními.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ano	Se svým letounem se obrací proti zbytku lidské armády, i když nemá šanci uspět.
je žena závislá na pomoci muže?	ne	Je silná a nezávislá.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ano	Pomáhá vědcům utéct z vězení a převáží je na odlehle místo, kde se mohou napojit na své avatary.
je postava přiměřeně inteligentní?	ano	Vymýšlí plán na záchranu vědců a její profesní pozice předpokládá jistou míru inteligence.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	Naopak své emoce nedává téměř najevo.
je postava citově chladná?	ne	Projevuje soucit s Na'vi a obrací se na jejich stranu.
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ano	Ztělesňuje filmový stereotyp sebevědomého pilota, ale kvůli svému jednání a morálnímu přístupu si získává sympatie diváka.
je postava ambiciózní?	ano	Je jedinou ženskou pilotkou ukázanou ve filmu.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Naopak za svou pozici platí ztrátou tradiční ženskosti. Pohybuje se v kolektivu mužů a projevuje se jako oni.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ne	
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?		
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektifikovaná?	ne	
je postava zachráněna mužem?	ne	
zachraňuje postava někoho?	ano	Zachraňuje vědce z vězení a bojuje za Na'vi.
páchá postava násilí?	ano	Na strážném ve vězení a na záporných postavách během bitvy.
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	Naopak jí pomáhá.
je postava v průběhu filmu šťastná?	ano	Film neukazuje její strádání ani starosti. Ani při již jasné smrti nepůsobí smutně.
je případné strádání způsobeno milostnými problémy?		
je na postavě spácháno násilí?	ano	Je sestřelena a umírá.
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ano	
končí film pro postavu šťastně?	ne	
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	
řeší postava morální konflikt?	ano	Na poslední chvíli se rozhoduje nestřílet do Na'vi a obrací se proti svým nadřazeným.

Tabulka 26 - Avatar (2009) - Mo'at

postava		doplňující vysvětlení
jméno	Mo'at	
věk	56	Určeno podle věku herečky. Tvůrci věk neuvádějí. Jedná se o počítačově vytvořenou postavu, ale její pozice v klanu naznačuje pozdní dospělost.
etnikum	fiktivní rasa Na'vi	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	vedlejší postava	Matka Neytiri a manželka patriarchy klanu Omaticaya. Z vedlejších ženských postav tráví na plátně nejméně času a funguje jako komunikátorka s Eywou (přírodou), která dceři nařizuje trénovat protagonistu.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ano	Rozřezává pouta Jakeovi a Grace, kteří byli svázáni ostatními Na'vi za zradu. Je duchovním vůdcem klanu a provádí rituály komunikující s přírodní silou Eywou, která ovlivňuje děj filmu. Nařizuje Neytiri, aby učila Jakea způsobům kmene Omaticaya.
je postava aktivní nositelkou děje?	ano	
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ano	Bez ní by se Jake nemohl přidat k Na'vi a nepřežili by s Grace útok lidí.
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ano	Ačkoliv je manželkou patriarchy klanu, jako duchovní vůdce činí vlastní rozhodnutí.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	Ukazuje svůj strach o lid a Eywu.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	Nedostává dostatek prostoru. Jedná se o velice moudrou postavu hned od začátku filmu.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ano	Je „ve spojení“ s Eytukanem – vůdcem klanu.
jedná se o vztah rovných partnerů?	ano	Eytukan je vůdce klanu, avšak Mo'at má díky spojení s Eywou vysokou formální autoritu. I přes jeho odpor nařizuje Neytiri, aby učila Jakea a pomohla mu stát se součástí Omaticaya.
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?	o 5 let mladší	Podle věku herců.
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	
je postava vdaná?	ano	Je v období manželství rasy Na'vi.
má postava děti?	ano	Dcery Neytiri a Sylwanin (zemřela před začátkem filmu).
je v roli matky/manželky spokojená?	ano	
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ano	Je duchovní vůdce celého kmene.
je v této snaze úspěšná?	ano	Je velice respektovaná všemi členy klanu.
jaké je povolání ženy?	Tsahik (duchovní vůdce klanu)	Interpretuje vůli Eywy (přírody).

má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ano	Se svou dcerou a všemi ženami klanu.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Je důležitou postavou pro svůj klan a má velice pevné pouto s přírodní silou Eywou.
je postava submisivní?	ne	Hned ve své první scéně přerušuje vůdce klanu a nařizuje, aby se Jake mohl učit způsobům Na'vi.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ne	Není ukázána v aktivním boji proti lidem.
je žena závislá na pomoci muže?	ano	Stejně jako zbytek Na'vi závisí na Jakeovi.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ano	Komunikuje s Eywou a provádí všechny rituály Na'vi. Jednou dokonce zachraňuje Jakeovi a Grace život.
je postava přiměřeně inteligentní?	ano	Je ukázána jako velice moudrá a spirituální.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	Jako všichni Na'vi je naprosto zdrcená ničením přírody a posvátného stromu. Dokáže však myslet pro svůj lid a nenechat se emocemi ovládnout.
je postava citově chladná?	ne	
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ano	Je moudrou duchovní vůdkyní, která projevuje sympatie k hrdinovi a všem členům svého klanu.
je postava ambiciózní?	ano	Je to duchovní vůdkyně celého klanu a vyžaduje respekt.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Ukazuje svou sílu a moudrost.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ne	
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?		
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektifikovaná?	ne	
je postava zachráněna mužem?	ano	Stejně jako zbytek Na'vi.
zachraňuje postava někoho?	ano	Zachraňuje Grace a Jakea, kteří jsou připoutáni a nemohou se hýbat při příjezdu vojska lidí.
páchá postava násilí?	ne	Nezapojuje se do boje. Žije v souladu s přírodou.
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	
je postava v průběhu filmu šťastná?	ne	Bojí se o svůj lid a Eywu.
je případně strádání způsobeno milostnými problémy?	ne	
je na postavě spácháno násilí?	ne	Není zraněna, ale stejně jako ostatní Na'vi je terčem útoku lidí.
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ne	Na rozdíl od svého muže přežívá.
končí film pro postavu šťastně?	ano	Pandora je zachráněna a lidé jí musí opustit.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	
řeší postava morální konflikt?	ano	Jake a Grace jsou považováni za zrádce klanu, ale ona jim přeževává pouta kvůli ochraně svého lidu.

Tabulka 27 - Temný rytíř (2008) - Rachel Dawesová

postava		doplňující vysvětlení
jméno	Rachel Dawesová	
věk	30	Určeno podle věku představitelky.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	vedlejší postava	Romantický protějšek a asistentka okresního prokurátora Harveyho Denta. Nenaplněná životní láska a kamarádka Bruce Waynea. Umírá v polovině filmu a důležitá je pouze její přítomnost, nikoliv jednání.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	Odhodlaná právnička bojující proti zločinu. Zná Batmanovu identitu, ale neprozrazuje jí.
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ne	Film jí nedává příležitost aktivně ovlivňovat děj.
je postava aktivní nositelkou děje?	ne	Rachel je definována vztahem k Bruce Wayneovi a Harveymu Dentovi. Je ukázána jako etická a schopná právnička a dobrá kamarádka Bruce, avšak film ji staví do pozice pasivní postavy.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	Láska k ní Bruce pohání v boji proti zločinu a doufá, že jednoho dne již Batman nebude potřeba a dají se s Rachel dohromady. Její smrt naopak Harveyho Denta psychicky zlomí a staví ho do pozice antagonisty filmu.
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ano	Je klíčová svým vztahem k Bruceovi a Harveymu, kteří jsou aktivními nositeli děje.
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ne	Ačkoliv je ukázána jako inteligentní a ambiciózní právnička, ve filmu nemá jinou úlohu kromě vztahu k Dentovi a Wayneovi. Pro Denta je kolegyně a životní partnerkou, pro Waynea věrnou kamarádkou a hlasem rozumu.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	Ukazuje svůj romantický konflikt, nesouhlas s Bruceovým samozvaným bojem proti zločinu a lásku k Harveymu.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	Nedostává prostor a film se jí jako postavě téměř nevěnuje.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ano	S Harveyem Dentem. Zájem o ni má i Bruce Wayne.
jedná se o vztah rovných partnerů?	ano	Harvey je ve filmu výraznější postavou, ale jejich interakce ukazují dynamiku vztahu jako vyrovnanou.
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?	o 9 let mladší	Podle věku herců.
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ano	Harvey náznakem zmiňuje, že s Rachel spí.
je postava vdaná?	ne	Harvey ji žádá o ruku a ona ho odmítá. Až těsně před smrtí mu připoutaná k barelům s benzinem říká své ano.

má postava děti?	ne	
je v roli matky/manželky spokojená?		
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ano	
je v této snaze úspěšná?	ano	
jaké je povolání ženy?	asistentka okresního prokurátora	Je ukázána jako právnička bojující proti zločinu právní cestou. Batmanovo způsob boje nepodporuje a věří v zákon.
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ne	Není ukázána v přátelské interakci s jinou ženou.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Film ji prezentuje jako schopnou právničku, ačkoliv ji v ději staví do pasivní pozice.
je postava submisivní?	ne	Jako jediná se nebojí slovně postavit Jokerovi, když přepadává Bruceův večírek. Nepoddává se ničím vůli a prosazuje své názory.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ne	Ukazuje odvahu, když jako právnička bojuje proti mafii. Aktivní nasazování vlastního života pro druhé však neukazuje.
je žena závislá na pomoci muže?	ano	Bruce jí jednou zachraňuje život, ačkoliv podruhé se mu to již nedaří.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ne	Rachel je pro protagonisty důležitá pouze svou smrtí.
je postava přiměřeně inteligentní?	ano	Je schopnou právničkou a Bruceovo hlasem rozumu.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	Během připoutání k barelům s benzinem zachovává klid i v situaci, kdy již ví, že zemře. Panikaří pouze v momentě, kdy je hozena z vrcholu mrakodrapu, což lze považovat za přiměřenou reakci.
je postava citově chladná?	ne	Ukazuje lásku k Harveyemu i starost o Brucea.
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ano	Je inteligentní a přátelská zároveň. Ona, Lucius Fox a Alfred jsou jedini přátelé hlavního protagonisty.
je postava ambiciózní?	ano	Jako asistentka okresního prokurátora bojuje proti mafii ve městě.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Ukazuje odvahu a neústupnost.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ne	Ačkoliv je ve vztahu s Harveyem Dentem, svou sexuální touhu po muži nevyjadřuje.
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?		
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektivifikovaná?	ne	
je postava zachráněna mužem?	ano	Batman ji zachraňuje při pádu z mrakodrapu.
zachraňuje postava někoho?	ne	
páchá postava násilí?	ne	
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	
je postava v průběhu filmu šťastná?	ano	Až do posledních chvil života neukazuje jiné problémy než boj proti zločinu.
je případně strádání způsobeno milostnými problémy?		
je na postavě spácháno násilí?	ano	Je Jokerem vyhozena z vrchního apartmánu mrakodrapu a umírá v obřím výbuchu skladiště.
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ano	Je obětí Jokera (hlavního antagonisty) a jeho lidí.
končí film pro postavu šťastně?	ne	
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ano	Miluje Harveyho a neví, zda si ho vzít. Zároveň o ni projevuje zájem Brucea.
řeší postava morální konflikt?	ne	Je pevně ukotvena na straně dobra.

Tabulka 28 - Temný rytíř (2008) - Anna Ramirezová

postava	doplňující vysvětlení	
jméno	Anna Ramirezová	
věk	37	Podle věku herečky.
etnikum	hispánské	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	vedlejší postava	Detektivka spolupracující s komisařem Gordonem. Ve filmu se neobjevuje často a během svých scén nic důležitého nedělá. Zpětně se však dozvídáme, že byla důležitou hybatelkou děje. Je tedy opakem Rachel, která dostává mnohem více prostoru, ale děj aktivně neovlivňuje.
jaký je morální status postavy?	záporná postava	Spolupracuje s mafii a za peníze zrazuje Rachel Dawesovou, která kvůli ní umírá ve skladu s barely benzínu. Tento čin vysvětluje snahou získat peníze na vyléčení nemocné matky, avšak Harvey Dent ji hned na začátku filmu nazývá nedůvěryhodnou. Později ohrožuje i život Gordonovy rodiny, když na popud Denta volá jeho manželce, aby s dětmi jela do vyhořelého skladu za městem. Pomáhá tak Dentovi v plánu pomstít smrt Rachel, ze které viní i Batmana a komisaře Gordona.
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ano	Na plátně její akci nevidíme (nedostává prostor), avšak zpětně se dozvídáme, že za peníze napomohla smrti Rachel.
je postava aktivní nositelkou děje?	ano	Dozvídáme se o jejích činech, ale vidíme pouze pár dialogových scén s Gordonem a Dentem, ve kterých nic nedělá.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ano	Díky ní se Dent obrátil na stranu zla a chaosu.
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ano	Zrazuje Gordona a Rachel pro své vlastní zájmy, nikoliv kvůli muži.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	Ukazuje strach o svůj život a prosí Denta o odpuštění.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	Jako postavu ji film neumožňuje poznat do hloubky a neukazuje její vývoj.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	nelze určit	O jejím osobní životě víme pouze to, že má nemocnou matku a potřebuje peníze.

jedná se o vztah rovných partnerů?		
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?		
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	
je postava vdaná?	nelze určit	
má postava děti?	nelze určit	
je v roli matky/manželky spokojená?		
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ano	Pracuje pro komisaře Gordona.
je v této snaze úspěšná?	ano	
jaké je povolání ženy?	detektivka	
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ne	Film ji ukazuje pouze v interakci s muži.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Film od ní kompetence nevyžaduje, avšak její pozice naznačuje určité schopnosti.
je postava submisivní?	ne	Vyjadřuje nesouhlas a frustraci, že Gordon spolupracuje s Batmanem.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ne	Naopak je zrádkyní ohrožující protagonisty.
je žena závislá na pomoci muže?	ano	Závisí na mafiánovi Maronim, který jí dává peníze za únos Rachel. Maroni při tom pracuje pro Jokera.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ano	Díky ní Joker získává Rachel.
je postava přiměřeně inteligentní?	ano	Film nenaznačuje opak a její profese inteligenci vyžaduje.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	
je postava citově chladná?	ne	I přes svou negativní úlohu vyjadřuje starost o matku a lítost nad svým činem, když prosí Denta o ušetření života.
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ano	V pár dialogových scénách se projevuje inteligentně a působí jako kladná postava. Její čin je i přes svou morální špatnost vysvětlen starostí o matku a divák postavu nevnímá pouze negativně.
je postava ambiciózní?	ano	Přímo vyjadřuje své ambice, ale pracuje na prestižní pozici.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Působí vyspěle a chová se přiměřeně vůči své pracovní pozici.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ne	Nedostává prostor a téměř nic o ní divák neví.
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?		
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektifikovaná?	ne	
je postava zachráněna mužem?	ne	Je však ušetřena Dentem, který se ji po hodu mincí rozhodl nezabít.
zachraňuje postava někoho?	ne	Naopak nepřímo způsobuje smrt Rachel.
páchá postava násilí?	ne	Přímo se násilí nedopouští.
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ano	Je nebezpečná pro Rachel a podílí se tak na transformaci Denta v antagonistu.
je postava v průběhu filmu šťastná?	ne	Bojí se o matku a následně o svůj život.
je případné strádání způsobeno milostnými problémy?	ne	
je na postavě spácháno násilí?	ano	Dent se rozhodl ušetřit její život, ale omračuje ji úderem do obličeje.
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ne	
končí film pro postavu šťastně?	ne	Nepřichází o život, ale jak sám Dent říká, musí navždy žít s pocitem, že zavinila něčí smrt.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	
řeší postava morální konflikt?	ano	Film její dilema přímo neukazuje, ale postava se rozhodla pro peníze na vyléčení matky vydat asistentku okresního prokurátora mafii.

Tabulka 29 - Temný rytíř (2008) - Barbara Gordonová

postava		doplňující vysvětlení
jméno	Barbara Gordonová	
věk	44	Podle věku herečky.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	vedlejší postava	Manželka komisaře Gordona. Ve filmu se objevuje pouze ve třech scénách a k analýze je vybrána především pro svou stereotypní úlohu plačící matky/manželky.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ne	Pro děj není důležitá a aktivně nic nedělá.
je postava aktivní nositelkou děje?	ne	Nechává se Dentem vylákat za město, avšak ve všech svých scénách je naprosto pasivní.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	Dent se skrz ni a děti chce pomstít Gordonovi, který nedokázal zachránit Rachel.
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ne	K pomstě Dent nakonec vybírá Gordonova syna, kterého Batman zachraňuje.
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ne	Je definována vztahem ke Gordonovi a svým dětem.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	Pláče smutkem, když se dozvídá, že manžel zemřel. Pláče dojetím, když se dozvídá, že manžel ve skutečnosti nezemřel. Pláče strachy, když vidí, že syn by mohl zemřít. Jinou roli ve filmu nemá.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	Nedostává téměř žádný prostor.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ano	S komisařem Gordonem.
jedná se o vztah rovných partnerů?	ne	Manžel pracuje a ona se věnuje dětem. Film se zaměřuje pouze na Gordona.
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?	o 5 let mladší	Podle věku představitelů.

ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	Ve filmu není zmíněn ani ukázán.
je postava vdaná?	ano	S Gordonem.
má postava děti?	ano	Má dceru a syna.
je v roli matky/manželky spokojená?	nelze určit	Postava nedostává žádný prostor a o jejím životě nic nevíme.
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ne	Film žádnou snahu neukazuje a prezentuje ji jako pasivní manželku a matku.
je v této snaze úspěšná?		
jaké je povolání ženy?	žena v domácnosti	
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ne	Film jej neukazuje.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Film od ní žádné kompetence nevyžaduje.
je postava submisivní?	ano	Je závislá na manželovi a ve filmu pouze pláče, nebo volá o pomoc do telefonu.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ne	Panikaří a volá o pomoc manželovi.
je žena závislá na pomoci muže?	ano	Na manželově a Batmanově.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ne	Kromě role matky není důležitá.
je postava přiměřeně inteligentní?	ne	Bere děti do vyhořelého skladu za městem, protože jí bylo po telefonu řečeno, že tam bude v bezpečí.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ano	Ve filmu pouze pláče.
je postava citově chladná?	ne	
je postava sympatická svým chováním a projevem?	nelze určit	Nedostává žádný prostor pro vybudování sympatií.
je postava ambiciózní?	nelze určit	
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Neztělesňuje stereotyp křehké a něžné panny. Film její povahu však neumožňuje poznat.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ne	
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?		
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektifikovaná?	ne	
je postava zachráněna mužem?	ne	Její syn je však ve vyhořelém skladu zachráněn Batmanem poté, co jej Dent vybere jako člena rodiny, kterého vezme Gordonovi. Chce se tím pomstít za své partnerky.
zachraňuje postava někoho?	ne	
páchá postava násilí?	ano	Dává Gordonovi facku, když se vrací domů s tím, že smrt pouze předstíral. Hned jej však objímá.
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	
je postava v průběhu filmu šťastná?	ne	Pláče dvakrát smutkem a jednou radostí.
je případné strádání způsobeno milostnými problémy?	ne	Je způsobeno strachem o syna a manžela.
je na postavě spácháno násilí?	ne	
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ne	
končí film pro postavu šťastně?	ano	Celá rodina je v bezpečí.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	
řeší postava morální konflikt?	ne	

Tabulka 30 - Piráti z Karibiku: Truhla mrtvého muže (2006) - Elizabeth Swannová

postava		doplňující vysvětlení
jméno	Elizabeth Swannová	
věk	20	Určeno podle věku představitelky.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	hlavní protagonistka	Tuto úlohu sdílí s Jackem Sparrowem a Willem Turnerem, kteří dostávají na plátně více času. Elizabeth je snoubenkou Willa Turnera, kterého se snaží zachránit na jeho nebezpečné cestě získat klíč k truhle se srdcem hlavního antagonisty Davyho Jonese.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ano	Utíká z vězení a vydává se na záchranu svého snoubence.
je postava aktivní nositelkou děje?	ano	Jedná se o aktivní ženskou hrdinku.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ano	Je jednou z trojice hlavních protagonistů.
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ne	Sama říká, že chce pouze zachránit Willa. Jedná se o aktivní postavu, ale všechna její rozhodnutí jsou motivována láskou ke svému snoubenci.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	Ukazuje strach o snoubence a smutek z překažené svatby.
vyvíjí se osobnost postavy?	ano	Na konci filmu ustupuje ze svých silných morálních zásad a obětuje Jacka mořské obludě Krakenovi. Ten jí sám nazývá pirátkou.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ano	S Willem Turnerem.
jedná se o vztah rovných partnerů?	ano	Oba jsou motivováni touhou zachránit toho druhého a jako partneři se chovají ve vzájemné úctě.

jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?	žádný	Podle informací z předchozího filmu jsou stejně staří, ale představitel Willa je o 8 let starší.
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	Vyčítá Cutlerovi Beckettovi, že je s Willem zatkl těsně před svatbou a připravil ji o svatební noc.
je postava vdaná?	ne	Ve filmu se tím však trápí a chce si Willa vzít. Film začíná přerušením jejich svatby a zatčením za pomoc Jacku Sparrowovi v předchozím filmu.
má postava děti?	ne	
je v roli matky/manželky spokojená?		
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ne	Film ji naopak ukazuje jako ženu, která se vydává za nebezpečím, aby mohla zachránit svého snoubence a vzít si ho. Místo úniku z manželství tak usiluje o opak.
je v této snaze úspěšná?		
jaké je povolání ženy?	nemá povolání	Je to dcera guvernéra a pochází ze společenské elity.
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ne	Neukazuje přátelský vztah s jinou ženou a pohybuje se ve světě naprosto dominovaném muži.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Elizabeth je velice schopná v boji a úspěšně se s mečem v ruce dokáže ubránit přesile. Její schopnosti však výrazně ustupují do pozadí v situaci, kdy se opět setkává s Willem. Jedná se tak o schopnou hrdinku, která své dovednosti a inteligenci ukazuje při pátrání po svém snoubenci. Jakmile se však v závěrečném boji na lodi ocitá ve společnosti ostatních dvou mužských protagonistů, náhle se stává nevýraznou a hlavní úlohu přebírají oni.
je postava submisivní?	ne	Nebojí se pustit do konfliktu a říkat, co si myslí. Na Tortuze se téměř okamžitě zapojuje do hospodské rvačky.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ano	Vydává se na nebezpečnou cestu na moři pro záchranu svého snoubence. Ukazuje odvahu a nebojí se čelit nepřítelům.
je žena závislá na pomoci muže?	ano	Potřebuje pomoc Jacka Sparrowa, aby našla Willa Turnera. Bez otce by se nedostala na svobodu z vězení.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ano	Účastní se boje proti záporným postavám a zachraňuje posádku obelháním Jacka, kterého obětuje Krakenovi.
je postava přiměřeně inteligentní?	ano	Dokáže oklamat posádku lodi, aby se dostala do Tortugy, kde chce najít Jacka Sparrowa. Přestrojuje se při tom za mužského člena posádky a vytváří u nich dojem, že na lodi straší.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	Během filmu se ukazuje jako racionálně myslící žena, která ani v krizových situacích nepanikaří.
je postava citově chladná?	ne	Je motivována láskou k Willovi. Na konci lituje obětování Jacka Krakenovi.
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ano	Je to inteligentní, tvrdohlavá a svobodomyšlná kladná postava.
je postava ambiciózní?	ne	Neukazuje jinou ambici než manželství s Willem. Veškeré její dobrodružství je poháněno láskou k němu.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Zapojuje se do rvaček a bojů. Většinu filmu nosí mužské oblečení, ve kterém se vydávala za člena posádky na lodi do Tortugy.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ano	Ukazuje touhu po svém snoubenci a říká: „Nebýt těch mříží, jsem už tvoje.“
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?	ano	Elizabeth svou sexualitu využívá k manipulaci s Jackem Sparrowem, který po ní touží. Na konci filmu se s ním líbá, aby ho mohla nenápadně připoutat k lodi. Obětuje ho tak pro svou a Willovu záchranu, protože nestvůře Krakenovi jde jen o něj.
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektivizovaná?	ne	Dokonce nosí mužské oblečení.
je postava zachráněna mužem?	ano	V jednom momentě ji Kraken stahuje chapadlem z lodi a pirát Ragetti jej přesekává. Jedná se však o pomoc v hromadném boji a ne o záchranu ve smyslu mužského hrdiny jako jedině naděje ženy.
zachraňuje postava někoho?	ano	Připoutáním Jacka k lodi odvádí Krakenovu pozornost od zbytku posádky, která na záchraně čluhu přežívá.
páchá postava násilí?	ano	Zabíjí záporné postavy.
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ano	Obětovává Jacka Sparrowa pro záchranu zbytku posádky. Ten je ponechán napospas Krakenovi.
je postava v průběhu filmu šťastná?	ne	Je smutná z překažení své svatby a bojí se o snoubence.
je případné strádání způsobeno milostnými problémy?	ano	Veškerý její strach vychází z obav o snoubence.
je na postavě spácháno násilí?	ne	Ačkoliv je několikrát v boji a ohrožuje ji mořská příšera, Elizabeth není zraněná.
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ne	
končí film pro postavu šťastně?	ne	Její snoubenec ji viděl, jak se líbá s Jackem Sparrowem. Milně se tak domnívá, že jej Elizabeth již nemiluje. Ta si vyčítá zradu na Jackovi, kterého obětovala. Film však končí prozrazením, že Jacka je možné zachránit, takže děj není na konci uzavřen.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ano	Miluje Willa, ale zároveň cítí sympatie i k Jacku Sparrowovi.
řeší postava morální konflikt?	ano	Rozhoduje se obětovat Jacka Krakenovi a později si to vyčítá.

Tabulka 31 - Piráti z Karibiku: Truhla mrtvého muže (2006) - Tia Dalma

postava	doplňující vysvětlení	
jméno	Tia Dalma	
věk	29	Určeno podle věku herečky.
etnikum	černoška	Jediná žena černé pleti v celé praktické části.
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	vedlejší postava	Její dvě scény v součtu netrvají déle než osm minut, ale je důležitou postavou pro děj. Je to voodoo kněžka podávající hrdinům důležité informace.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	Pomáhá Jackovi a Willovi při hledání Bludného Holandana – lodi hlavního antagonisty Davyho Jonese.

řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ne	Je pouze krátkou zastávkou na cestě hrdinů.
je postava aktivní nositelkou děje?	ano	Říká příběh o Davym Jonesovi a jeho vyříznutém srdci v truhle. Pomáhá Jackovi najít Bludného Holanďana. Její aktivita ve filmu spočívá pouze ve sdělení důležitých informací hlavním hrdinům.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ano	Divák díky ní zná informace o hlavním antagonistovi a Tia pomáhá Jackovi s Willem najít jeho loď. Na konci filmu hrdinům říká, že Jacka je možné ještě zachránit, čímž navazuje na další film.
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ne	Je pouze pomocnicí mužských hrdinů na jejich cestě.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ne	Nedostává dostatek prostoru a emoce nedává najevo.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	Film se jí dostatečně nevěnuje.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ne	Žije sama v temných zákoutích řeky. Je však naznačeno, že v minulosti měla vztah s Jackem.
jedná se o vztah rovných partnerů?		
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?		
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	
je postava vdaná?	ne	
má postava děti?	ne	
je v roli matky/manželky spokojená?		
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ano	
je v této snaze úspěšná?	ano	
jaké je povolání ženy?	kněžka voodoo, věštkyně	Má nadpřirozené schopnosti.
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ne	Neukazuje přátelský vztah s nikým.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Ovládá magické síly a pomáhá hrdinům na jejich cestě.
je postava submisivní?	ne	Nepomáhá jenom z dobré vůle a chce za to odměnu. Jedná se o obchod.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ne	Neukazuje žádnou formu odvahy.
je žena závislá na pomoci muže?	ne	Muži jsou závislí na její pomoci.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ano	Podává důležité informace o Davym Jonesovi – hlavním antagonistovi.
je postava přiměřeně inteligentní?	ano	Film nenaznačuje opak. Postava se vyzná v magii a věštění.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	Nedává emoce téměř najevo.
je postava citově chladná?	ne	Na konci filmu ukazuje soucit s hrdiny a nabízí jim pomoc při záchraně Jacka, kterého sežral Kraken.
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ano	Pomáhá hrdinům na jejich cestě. Nedělá nic, čím by se divákovi mohla zprotivit.
je postava ambiciózní?	ne	Neukazuje žádné ambice.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Její vzhled i chování ji nestaví do pozice něžné citlivé ženy.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ano	Vyjadřuje zájem o Willa.
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?	ne	Nezpůsobuje nikomu žádné utrpení ani starosti.
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektivizovaná?	ne	Její téměř čarodějnický vzhled ji nestaví do pozice konvenčně atraktivní postavy.
je postava zachráněna mužem?	ne	
zachraňuje postava někoho?	ne	Avšak na konci filmu uvádí, že je možné Jacka zachránit.
páchá postava násilí?	ne	
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	Naopak jí pomáhá.
je postava v průběhu filmu šťastná?	ano	Nejeví známky neštěstí a útrap.
je případně strádání způsobeno milostnými problémy?		
je na postavě spácháno násilí?	ne	
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ne	
končí film pro postavu šťastně?	ano	Pomáhá hrdinům a říká jim o možnosti zachránit Jacka. S úsměvem na tváři jim představuje kapitána Barbarossu z prvního filmu, který je má na cestě provádět. Film tím končí a navazuje diváka na pokračování.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	
řeší postava morální konflikt?	ne	

Tabulka 32 - Hvězdné války VII (2015) - Rey

postava		doplňující vysvětlení
jméno	Rey	
věk	19	Podle oficiálních zdrojů Star Wars.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	hlavní protagonistka	Sběračka odpadu na planetě Jakku, která se díky setkání s Finnem a droidem BB-8 vydává na cestu proti Prvnímu řádu a přidává se k Odboji. Ukazuje velikou citlivost vůči Síle a film sleduje především její cestu příběhem. Ačkoliv není jedinou protagonistkou, dostává nejvíce prostoru.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	Bojovnice proti Prvnímu řádu – nástupci Impéria z původní trilogie.
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ano	Většinu času reaguje na nebezpečí a podmínky, které nemůže ovlivnit, ale její rozhodnutí a cesta k Odboji určují celý příběh filmu.
je postava aktivní nositelkou děje?	ano	Postava je aktivní hrdinkou. Vydává se s Finnem k Odboji a bojuje proti antagonistovi Kyno Renovi a celému Prvnímu řádu, kteří stojí na temné straně Síly.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ano	Je hlavní protagonistkou a v průběhu filmu se kvůli citlivosti k Síle a svému zajetí stává více důležitou než Finn.
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ano	Rey se na cestu k Odboji vydává s Finnem kvůli nutnosti doručit droida BB-8, který obsahuje mapu ke Skywalkerovi. Postupem času objevuje svou citlivost vůči Síle a její cesta se stává hlavním tématem filmu.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	Rey v průběhu filmu dostává dostatek prostoru a film je z velké části vyprávěn jejím úhlem pohledu.
vyvíjí se osobnost postavy?	ano	Na začátku filmu je sběračkou odpadu ze starých vesmírných lodí, ale v jeho průběhu se stává hrdinkou bojující proti Prvnímu řádu. Rey si uvědomuje své výjimečné schopnosti a poznává, že je jí předurčeno stát se rytířkou Jedi.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ne	Rey na začátku žije úplně sama v poušti a až v průběhu filmu si nachází první přátele ve Finnovi a Hanu Solovi. Romantický vztah však nemá.
jedná se o vztah rovných partnerů?		
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?		
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	
je postava vdaná?	ne	
má postava děti?	ne	
je v roli matky/manželky spokojená?		
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ano	Rey byla jako malé dítě opuštěna svými rodiči a stále čeká na jejich návrat. Během filmu se této naději vzdává a vydává se do boje proti zlu.
je v této snaze úspěšná?	ano	
jaké je povolání ženy?	členka Odboje	Opuštěním Jakku již nesbírá obsah vraků. Přidává se k Odboji vedeným generálkou Organou.
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ano	Na konci filmu se objímá s generálkou Organou a dávají najevo své přátelství.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Rey je vynikající bojovnice a provází ji Síla, takže umí vidět do myslí hlavního antagonisty a ovládat vůli lidí. Má fantastické technické dovednosti a její znalost Millennium Falcona (vesmírná loď) ohromuje i Hana Sola, který je vlastní. Ve filmu ukazuje i své pilotské dovednosti.
je postava submisivní?	ne	Během útoku z Jakku nedovoluje Finnovi, aby jí vedl za ruku. Je naprosto samostatná a naopak je ve dvojici s Finnem dominantní.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ano	Rey ukazuje svou odvahu v průběhu celého filmu, ačkoliv se většinou nejedná o její volbu, ale o nebezpečné okolnosti. Ukazuje však zájem bojovat proti Prvnímu řádu a výrazně se podílí na zničení jeho základny Hvězdovrah.
je žena závislá na pomoci muže?	ano	Díky Hanu Solovi se dostává k Odboji a na konci filmu ji i Finna zachraňuje z vybuchujícího Hvězdovraha Chewbacca. Ačkoliv je unesena Kyno Renem, ze zajetí se dostává sama.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ano	Vede útěk z Jakku a pilotuje Falcona. Zachraňuje BB-8 (a tedy i mapu ke Skywalkerovi) a hraje klíčovou roli při úspěchu Odboje.
je postava přiměřeně inteligentní?	ano	Je velice inteligentní a rozumí technice vesmírných lodí.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	Rey pláče při smrti Hana Sola, kterého chápala téměř jako otcovskou figuru. Není však přehnaně emotivní.
je postava citově chladná?	ne	Projevuje soucit, smutek i starost o galaxii.
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ano	Je to naprosto sympatická hlavní protagonistka, která svou osobností okamžitě oslovuje diváka.
je postava ambiciózní?	ano	Na začátku filmu žije v bídě a pouze čeká na svou rodinu, protože si nalhává, že se vrátí. Během filmu si uvědomuje pravdu o Síle a soustředí se na boj proti Prvnímu řádu.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Je to nezávislá bojovnice žijící v tvrdých podmínkách.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ne	Rey neprojevuje žádný zájem o muže a svou sexualitu nedává najevo.
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?		
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektifikovaná?	ne	Film nezneužívá vzhled postavy pro její objektifikaci.
je postava zachráněna mužem?	ano	Na konci filmu je s Finnem z vybuchujícího Hvězdovraha zachraňuje Chewbacca pilotující Millennium Falcona. Rey však před tím sama v boji jednoho proti jednomu porazila hlavního antagonistu Kyno Rena.
zachraňuje postava někoho?	ano	Třikrát zachránila Finna (útěk z Jakku, útok přišery rathara, boj proti Kyno Renovi).
páchá postava násilí?	ano	Pouze na záporných postavách a vojácích Prvního řádu.

je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	
je postava v průběhu filmu šťastná?	ne	Na začátku je sama a chybí jí rodina. Během filmu bojuje o vlastní život a děsí ji její citlivost k Síle.
je případné strádání způsobeno milostnými problémy?	ne	
je na postavě spácháno násilí?	ano	Je Kylo Renem vržena proti stromu a padá do bezvědomí.
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ne	
končí film pro postavu šťastně?	ano	Končí šťastně v tradičním smyslu vítězství dobra nad zlem. Rey se bojí o vážně zraněného Finna a s Chewbaccou se jako pilotka s Millennium Falcona vypravuje najít Luka Skywalkera. Její příběh tak není ještě uzavřen.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	
řeší postava morální konflikt?	ano	Kylo Ren se jí snaží přesvědčit, aby se přidala k temné straně Síly. Rey odmítá a bojuje proti němu.

Tabulka 33 - Hvězdné války VII (2015) - generálka Leia Organa

postava		doplňující vysvětlení
jméno	Leia Organa	
věk	53	Podle oficiálních informací Star Wars.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	vedlejší postava	Film na rozdíl od původní trilogie nesleduje příběh z její perspektivy a Leia na plátně tráví pouze málo času ve druhé polovině filmu. Do akce se přímo nezapojuje.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	Velitelka Odboje bojujícího proti Prvnímu řádu.
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ano	Dává rozkaz napadnout Hvězdovraha a řídí snahu najít mapu ke Skywalkerovi.
je postava aktivní nositelkou děje?	ano	Do akce se přímo nezapojuje, ale řídí Odboj ve snaze najít svého bratra Luka Skywalkera.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	Je vedoucí postavou celého Odboje.
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ano	Řídí boj proti temné straně Síly.
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ano	Má význam sama za sebe jako silná a odhodlaná bojovnice proti zlu.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	Ukazuje strach o osud Odboje i smutek na ztrátu svého syna a bývalého manžela.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	Nedostává dostatek prostoru.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ne	Má ve filmu krátký dialog s Hanem, během kterého spolu mluví o svém rozchodu v minulosti.
jedná se o vztah rovných partnerů?		
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?		
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	
je postava vdaná?	ne	Vztah s Hanem skončil kvůli osudu jejich syna.
má postava děti?	ano	Syna Bena – přidal se k temné straně a říká si Kylo Ren. Jedná se o hlavního antagonistu.
je v roli matky/manželky spokojená?	ne	Její syn vyvrážil akademii rytířů Jedi a přidal se k temné straně. Luke Skywalker, který akademii provozoval, se poté stáhl neznámo kam.
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ano	
je v této snaze úspěšná?	ano	
jaké je povolání ženy?	generálka Odboje	V původní trilogii byla známá jako princezna Leia, nyní je to generálka Organa.
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ano	Na konci filmu s Rey.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Je stejně schopná jako v původní trilogii, ale ještě zkušenější a moudřejší.
je postava submisivní?	ne	Řídí celý Odboj.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ano	Do akce se přímo nezapojuje, ale nasazuje život bojem proti zlu.
je žena závislá na pomoci muže?	ano	V boji proti Hvězdovrahovi je závislá na informacích od Finna. Odboj je převážně mužská organizace, kdy jsou na sobě členové navzájem závislí.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ano	Leia je klíčová postava v řízení Odboje a posílá armádu na záchranu protagonistů.
je postava přiměřeně inteligentní?	ano	Řídí celý Odboj.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	Ukazuje smutek nad ztrátou syna a manžela, avšak pokračuje dál ve vedení Odboje.
je postava citově chladná?	ne	
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ano	Neztratila povahové vlastnosti z původní trilogie. Je stále odvážná, laskavá, inteligentní a citlivá zároveň.
je postava ambiciózní?	ano	Bojuje proti Prvnímu řádu snažícím se ovládnout galaxii.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ne	
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?		
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektifikovaná?	ne	
je postava zachráněna mužem?	ano	Pilot Poe Dameron ničí Hvězdovraha a zachraňuje tak celý Odboj včetně Leii.
zachraňuje postava někoho?	ano	Jako generálka Odboje posílá svá vojska na záchranu Hana, Finna a Rey. Do boje se přímo nezapojuje.
páchá postava násilí?	ne	

je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	
je postava v průběhu filmu šťastná?	ne	Bojí se o osud galaxie a cítí lítost nad ztrátou syna a manžela.
je případné strádání způsobeno milostnými problémy?	ne	
je na postavě spácháno násilí?	ne	
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ne	
končí film pro postavu šťastně?	ano	Umírá jí bývalý manžel a syn se jeho vraždou definitivně přidává ke zlu. Odboj je však zachráněn a podařilo se najít lokaci Luka Skywalkera.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	
řeší postava morální konflikt?	ne	

Tabulka 34 - Hvězdné války VII (2015) - Maz Kanata

postava		doplňující vysvětlení
jméno	Maz Kanata	
věk	přes 1000 let	Podle zdrojů Star Wars.
etnikum	humanoidní mimozemšťan	Přesný název rasy není uveden. Postava je vzrůstem drobná a má specifické, avšak jasné lidské rysy. Její gender je lehce identifikovatelný podle hlasu i tělesných rysů.
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	vedlejší postava	Provozovatelka baru na planetě Takodana. Pomáhá Hanovi, Rey a Finnovi na cestě k Odboji a Rey u ní nachází Lukův starý světelný meč.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	Pomáhá hlavním protagonistům na jejich cestě. Sama říká, že jediným skutečným bojem je boj proti temné straně síly.
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ne	Protagonisté jdou za Maz pro radu, jak dopravit droida s mapou k Odboji. Špehové Prvního řádu i Odboje však jejich přítomnost nahlašují svým organizacím a obě armády se střetnou na Takodaně nezávisle na Maz.
je postava aktivní nositelkou děje?	ano	Dává Finnovi světelný meč poté, co jej Rey odmítla. Vypráví Rey o Síle a tvrdí, že meč si jí sám přivolal.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	Návštěva Maz způsobuje získání světelného meče a střet armád Odboje a Prvního řádu, během kterého je Rey unesena na Hvězdovraha.
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ano	viz výše
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ano	Díky ní Rey poznává, že je citlivá k Síle a má potenciál stát se rytířkou Jedi.
umožňuje film poznat povahu postavy?	ne	Maz ukazuje svou přívětivou povahu a moudrost, ale povahu nedostává čas vyjádřit. Její zámek, kde provozuje bar, je zničen Prvním řádem, ale její reakci nevidíme.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ne	Maz vyjadřuje zájem o Chewbaccu, o kterém žertovně říká, že je její přítel. Nemají spolu ve filmu žádnou scénu.
jedná se o vztah rovných partnerů?		
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?		
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	
je postava vdaná?	ne	
má postava děti?	ne	
je v roli matky/manželky spokojená?		
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ano	
je v této snaze úspěšná?	ano	
jaké je povolání ženy?	provozovatelka baru, bývalá pašeračka	Na Takodaně vlastní starý zámek, ve kterém poskytuje útočiště pašerákům. Jedná se o její formu vzporu proti Prvnímu řádu.
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ne	Film její přátelství s jinou ženou neukazuje. Má však vřelý dialog s Rey.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Vyzná se v Síle a je moudrá. Dokáže číst v lidských očích a poznat z nich povahu lidí.
je postava submisivní?	ne	Řídí bar plný pašeráků a nejrůznějších existencí galaxie.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ne	Neukazuje hrdinství a do aktivního boje se nezapojuje.
je žena závislá na pomoci muže?	ne	Nepotřebuje s ničím pomoci.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ano	Protagonisté za ní jdou kvůli hledání pomoci s cestou k Odboji, ale ten si je díky špehům nachází sám. Maz však předává Finnovi světelný meč, který si Rey odmítla převzít. Výrazně tím ovlivňuje děj a pomáhá všem protagonistům.
je postava přiměřeně inteligentní?	ano	Je moudrá a vyzná se v Síle.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	
je postava citově chladná?	ne	Ukazuje snahu pomoci hrdinům a soucítí s Rey, která se u ní vzdává naděje na návrat své rodiny.
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ano	Je svérázná a přátelská zároveň.
je postava ambiciózní?	ano	Provozuje bar a zároveň podporuje boj proti temné straně Síly.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Naopak je dominantní a nezávislá.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ano	Vyjadřuje zájem o Chewbaccu.
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?	ne	

zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektifikovaná?	ne	
je postava zachráněna mužem?	ne	
zachraňuje postava někoho?	ne	Pouze hrdinům pomáhá na jejich cestě. Proti vojskům Prvního řádu je zachraňuje Odboj.
páchá postava násilí?	ne	Nezapojuje se do boje.
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	
je postava v průběhu filmu šťastná?	ano	Film ji ukazuje jako spokojenou provozovatelku nálevny.
je případné strádání způsobeno milostnými problémy?		
je na postavě spácháno násilí?	ne	
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ne	
končí film pro postavu šťastně?	nelze určit	Její zámek, ve kterém provozovala nálevnu, byl zničen. Její reakci však již nevidíme.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	
řeší postava morální konflikt?	ne	Prohlašuje temnou stranu za zlo a pevně stojí na straně dobra.

Tabulka 35 - Hvězdné války VII (2015) - Pasma

postava		doplňující vysvětlení
jméno	Pasma	
věk	36	Věk je určen podle věku představitelky, avšak není relevantní. Postava nosí výstroj a masku, takže její gender lze určit pouze podle hlasu.
etnikum	nelze určit	Až v následujícím filmu se dozvíme, že je to běloška.
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	vedlejší postava	Kapitánka v armádě Prvního řádu. Ve filmu se objevuje jen zřídka a jako postava je vzhledem ke svému postavení velice nevyužitá. Protagonisté díky ní vypínají štítý základny Hvězdovraha a poté ji hází do drtiče odpadu.
jaký je morální status postavy?	záporná postava	Bojuje za temnou stranu a na začátku filmu nechává na pokyn Kylo Rena vyhladit vesnici civilistů.
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ne	Pouze interpretuje a vykonává cizí rozkazy.
je postava aktivní nositelkou děje?	ano	Podílí se na masakru vesnice a pod nátlakem Finna, Hana a Chewbacca vypíná štít Hvězdovraha, čímž umožňuje jeho zničení.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ano	Nedostává téměř žádný prostor, ale její neschopnost pomáhá protagonistům uspět.
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ne	Pracuje pro generála Huxe a Kylo Rena, jejichž rozkazy plní.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ne	Nedává emoce najevo a nevidíme jí do obličeje.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	Nedostává prostor. Její postava je naprosto nevyužitá.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ne	Je chladná a zlá. Žije pouze pro kariéru v armádě.
jedná se o vztah rovných partnerů?		
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?		
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?
je postava vdaná?	ne	
má postava děti?	ne	
je v roli matky/manželky spokojená?		
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ano	
je v této snaze úspěšná?	ano	
jaké je povolání ženy?	kapitánka v armádě Prvního řádu	Dává rozkazy vojákům a dohlíží na jejich disciplínu.
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ne	
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ano	Kromě úspěšného vyhlazení civilistů jí jeden voják (Finn) utíká ze služby a následně je přepadena na základně vlastní armády. Po vypnutí štítů Hvězdovraha je vhozena do drtiče odpadu.
je postava submisivní?	ne	Dává rozkazy a kritizuje Finna za sundanou helmu.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ne	Je zlá a zbabělá. Ani z pohledu zla ji nelze hodnotit kladně, protože První řád zrazuje a kvůli vlastnímu životu způsobuje smrt svých vojáků.
je žena závislá na pomoci muže?	ne	Nikdo jí nepomáhá a ona končí v drtiči odpadu.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ano	Proti své vůli spolupracuje s protagonisty a vypíná štítý Hvězdovraha.
je postava přiměřeně inteligentní?	nelze určit	Ve filmu nemá prostor inteligenci jakkoliv ukázat.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	
je postava citově chladná?	ano	Nedává emoce vůbec najevo a koná zlo.
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ne	Je zlá a zbabělá. Nic se o ní nedozvíme.
je postava ambiciózní?	ano	Zastává vysokou hodnost v armádě.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Je krutá a bezcitná. Zároveň je velice vysoká a křehce i díky výstroji nepůsobí v žádném případě.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ne	
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?		

zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektifikovaná?	ne	Je celou dobu kompletně zahalena.
je postava zachráněna mužem?	ne	
zachraňuje postava někoho?	ne	Naopak vraždí nevinné civilisty a následně zrazuje vlastní armádu.
páchá postava násilí?	ano	Na civilistech. Vojákům však pouze dává rozkaz střílet.
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ano	Avšak její nebezpečí je rychle zažehnáno.
je postava v průběhu filmu šťastná?	ano	Šťastně koná zlo.
je případné strádání způsobeno milostnými problémy?		
je na postavě spácháno násilí?	ano	Nevidíme jej však přímo. Je vhozena do drtiče odpadu.
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	nelze určit	V dalším filmu se dozvídáme, že nezemřela. Na konci epizody VII ji však po vypnutí štítů již nevidíme.
končí film pro postavu šťastně?	ne	Je ponižena a vojenská základna Prvního řádu vybuchuje po útoku Odboje.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	
řeší postava morální konflikt?	ne	Je jasně zakotvena na straně zla.

Tabulka 36 - Jurský svět (2015) - Claire Dearingová

postava		doplňující vysvětlení
jméno	Claire Dearingová	
věk	34	Podle věku představitelky.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	hlavní protagonistka	Manažerka provozu Jurského světa. Spolu s Owenem Gradym se vydává zachránit své synovce z parku.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ano	Řídí provoz parku a vydává se na záchranu synovců.
je postava aktivní nositelkou děje?	ano	Je však zastíněna Owenem, který se v závěru filmu vydává na boj proti modifikovanému hybridu dinosaura bez ní. Její role spočívá v ochraně synovců a lásce k němu.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ano	S Owenem Gradym je hlavní postavou filmu.
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ano	Provozuje park a snaží se zachránit synovce.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	Jako protagonistka tráví na plátně dostatek času.
vyvíjí se osobnost postavy?	ano	Její vývoj je klíčovým aspektem filmu. Na začátku je stereotypem kariéristky bez emocí, která odmítá mateřství a zajímají ji pouze čísla na papíře. Během filmu se díky Owenovi stává citlivou a pečující ženou, která dinosaury přestává vnímat pouze jako atrakci a získává vřelý přístup k dětem a rodině.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ano	Na začátku je upjatá a zaměřená pouze na kariéru. Během filmu vstupuje do vztahu s Owenem.
jedná se o vztah rovných partnerů?	ne	Ona ztělesňuje stereotypní ženu, která během celého filmu nesundává podpatky (ani během útěku před dinosaury v lese) a je závislá na muži. Owen je naopak stereotypem maskulinního dobrodruha, který s puškou v ruce jezdí v noci na motorce lesem obklopen velociraptory, které si téměř ochočil. V jedné scéně Claire Owenovi zachraňuje život zastřelením pterosaura a asi pět sekund je dominantní postavou. Owen však okamžitě vstává ze země a bez jejího svolení ji líbá. Claire okamžitě jhne a dává mu pušku zpět.
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?	o 2 roky mladší	Určeno podle věku herců.
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	Je chladnou upjatou kariéristkou a Owen dělá narážky na to, že nikoho dlouho neměla.
je postava vdaná?	ne	
má postava děti?	ne	Na začátku filmu děti nechce a nerozumí jim. Na konci filmu získává díky lásce k Owenovi a péči o synovce mateřské city. Film ji staví do kontrastu s její sestrou, která má ve filmu pouze roli matky.
je v roli matky/manželky spokojená?		
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ano	Film ji na začátku ukazuje jako kontrolující „ledovou královnu,“ kterou zajímá pouze kariéra a že života nemá žádnou jinou radost. Až na konci filmu díky svobodomyšlnému Owenovi získává i zájem o lásku a rodinu.
je v této snaze úspěšná?	ano	
jaké je povolání ženy?	provozní ředitelka parku	Dává rozkazy provoznímu centru a zodpovídá se pouze majiteli, který na rozdíl od ní park chápe jako zdroj radosti pro návštěvníky.
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ano	Se svou sestrou a asistentkou.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	V práci je velice schopná, v terénu ne. Na začátku filmu je zcela závislá na pomoci Owena, ale zároveň ho později sama zachraňuje.
je postava submisivní?	ne	Je to provozní ředitelka dávající rozkazy svým podřízeným. Až v průběhu filmu jhne v rukou hrdiny.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ano	Na začátku filmu hyperventiluje při letu helikoptérou a neúspěšně bojuje s komárem. Na konci naopak vypouští ven Tyrannosaura Rexe a světlicí ho navádí proti geneticky modifikovanému hybridu dinosaura. Zachraňuje tím život Owenovi i synovcům.

je žena závislá na pomoci muže?	ano	V průběhu filmu ztělesňuje stereotyp křehké ženy v podpatcích, kterou v divokém lese ochraňuje drsný a odvážný muž Owen. Ačkoliv se spolu vydávají do parku zachrání synovce, ona je pro něj spíše přítěží.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ano	Owenovi dvakrát zachraňuje život, ačkoliv skóre má v tomto ohledu výrazně negativní. Pomáhá synovcům při záchraně.
je postava přiměřeně inteligentní?	ne	Ačkoliv její profesní pozice předpokládá inteligenci, ve filmu má celou řadu hloupých momentů – například utíká před dinosaury lesem ve vysokých podpatcích a nahlas křičí do lesa na své synovce, ačkoliv je poblíž vraždící hybrid dinosaura.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	Naopak se své emoce během filmu učí dávat najevo. Přesně v polovině filmu, kdy s Owenem hladí umírajícího dinosaura, začíná plakat a poprvé ukazuje své city. Owen je i přes svou mužnost a sílu citlivější než ona.
je postava citově chladná?	ne	Ze začátku filmu ani přes smrt několika zaměstnanců nechce úplně evakuovat park, protože více myslí na možné ztráty zisků. Později se stává citlivou a starostlivou ženou, ve které se probouzí mateřské city.
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ano	I přes všechny nedostatky je sympatickou postavou, které divák celý film přeje přežít. Jedná se totiž o kladnou postavu, která je ukázána spíše v humorném světle.
je postava ambiciózní?	ano	Na začátku filmu je až příliš ambiciózní a film ji ukazuje jako kontrolou posedlou kariéristku, která po sedmi letech vidí své synovce a dává je na starost asistentce, protože má plný pracovní program. Během filmu se stává citlivou a mění své životní priority.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ano	Potrčí si na konvenční ženskost a odmítá si sundat podpatky, i když jí hrdina upozorňuje, že je nesmysl je nosit v lese.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ano	Během filmu začíná vyjadřovat zájem o Owena. Film tuto transformaci z upjatosti ukazuje změnou oblečení z bílého dámského saka do těsného nátělníku.
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?	ne	
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektifikovaná?	ne	Psychoanalyticky by důraz na její podpatky, které kamera často zabírá, považovaly za jasnou ukázkou fetiše. Podle mého názoru však postava není stavěna do pozice pasivního erotizovaného objektu a film na její tělo neklade přílišný důraz.
je postava zachráněna mužem?	ano	Owen vede celou jejich záchranu z parku a Claire je na něm závislá. Owen jako krotitel raptorů zachraňuje jí i synovce před sežráním.
zachraňuje postava někoho?	ano	Jednou zachraňuje Owena před pterosaurem a podruhé jeho i synovce před hybridním Indominem Rexem. Jedná se o ukázkou její přeměny na konci filmu.
páchá postava násilí?	ano	Pouze na dinosaurech.
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	
je postava v průběhu filmu šťastná?	ne	Bojí se o synovce i o sebe.
je případné strádání způsobeno milostnými problémy?	ne	
je na postavě spácháno násilí?	ne	Je napadena dinosaury, ale bez následků.
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ne	
končí film pro postavu šťastně?	ano	Přežila a získala kladný vztah k dětem. S Owenem se dala dohromady.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	Její vztah s Owenem vzniká během boje o přežití a nejedná se o vnitřní konflikt.
řeší postava morální konflikt?	ano	Vražedný dinosaur utekl z výběhu a ona je zodpovědná za fungování parku. Pro úplnou evakuaci se nakonec nerozhoduje, ale severní část ostrova nechává vyklidit.

Tabulka 37 - Jurský svět (2015) - Karen Mitchellová

postava	doplňující vysvětlení	
jméno	Karen Mitchellová	
věk	39	Určeno podle věku představitelky.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	vedlejší postava	Matka Zacha a Graye, kteří se vydávají do parku za tetou Claire. Ve filmu se ukazuje pouze třikrát a děj neovlivňuje.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ne	Ve filmu se na začátku pouze loučí se syny na letišti a na konci se s nimi opět shledává.
je postava aktivní nositelkou děje?	ne	Postava je ve filmu pasivní a nic nedělá.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ne	
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ne	
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ano	Je sestrou hlavní protagonistky a poslala jí do parku své syny.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	V první scéně na letišti téměř pláče při loučení se syny. Ve druhé během telefonátu s Claire pláče, protože sestra se kvůli kariéře odmítla věnovat chlapcům. Ve třetí scéně na konci pláče dojetím.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	Stále pláče.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ano	Je vdaná.
jedná se o vztah rovných partnerů?	nelze určit	O jejich vztahu nevíme nic.
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?	o 10 let mladší	Podle věku herců.
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	
je postava vdaná?	ano	
má postava děti?	ano	Syny Zacha a Graye, kteří jsou dvěma z protagonistů filmu.

je v roli matky/manželky spokojená?	ano	Při telefonátu sestře říká, že mít děti je skvělé. Malý Gray však ve filmu pláče, že rodiče se možná rozvedou.
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ano	
je v této snaze úspěšná?	ano	
jaké je povolání ženy?	nelze určit	Film ji v během telefonátu se sestrou ukazuje v kancelářském prostředí.
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ano	S Claire.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Film ji ukazuje pouze jako plačící milující matku a kompetence po ní nevyžaduje.
je postava submisivní?	nelze určit	Nedostává téměř žádný prostor.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ne	
je žena závislá na pomoci muže?	ne	Sama žádnou pomoc nepotřebuje.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ne	Nikomu ve filmu nepomáhá nad rámec milující matky.
je postava přiměřeně inteligentní?	ano	Film nenaznačuje opak.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ano	Pláče během hovoru se sestrou, protože ta dala děti na starost asistentce.
je postava citově chladná?	ne	
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ano	Je to starostlivá a milující matka.
je postava ambiciózní?	nelze určit	Nedostává téměř žádný prostor.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ano	Je přehnaně citlivá a její manžel je výrazně klidnější.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ne	
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?		
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektifikovaná?	ne	
je postava zachráněna mužem?	ne	
zachraňuje postava někoho?	ne	
páchá postava násilí?	ne	
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	
je postava v průběhu filmu šťastná?	ne	Bojí se o syny a trápí ji kariérismus sestry.
je případné strádání způsobeno milostnými problémy?	ne	
je na postavě spácháno násilí?	ne	
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ne	
končí film pro postavu šťastně?	ano	Její synové jsou v pořádku.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	
řeší postava morální konflikt?	ne	

Tabulka 38 - Jurský svět (2015) - Zara Youngová

postava	doplňující vysvětlení	
jméno	Zara Youngová	
věk	31	Určeno podle věku herečky.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	vedlejší postava	Asistentka Claire, která má na starost synovce. Ti jí však téměř okamžitě utíkají a ona mizí z plátna. Její nejdelší scéna na plátně je smrt ve druhé třetině filmu.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ne	Dostala synovce na starost a okamžitě v hlídání selhala.
je postava aktivní nositelkou děje?	ne	Nic nedělá a pouze ztrácí oba chlapce z dohledu. Poté na dlouho mizí z filmu a následně umírá.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ne	
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ne	
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ano	Je to asistentka Claire.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	Během hovoru s Claire vyjadřuje strach o chlapce, kteří se jí ztratili.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	Nedostává prostor.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	nelze určit	Film o jejím osobním životě nic nenaznačuje.
jedná se o vztah rovných partnerů?		
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?		
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	
je postava vdaná?	nelze určit	S nejvyšší pravděpodobností ne.
má postava děti?	nelze určit	
je v roli matky/manželky spokojená?		
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ano	
je v této snaze úspěšná?	ano	
jaké je povolání ženy?	asistentka provozní manažerky parku	O práci však neprojevuje zájem a neustále se zrudně dívá do telefonu.

má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ano	S Claire.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ano	Má ve filmu jediný úkol a téměř okamžitě v něm selhává.
je postava submisivní?	nelze určit	Téměř nemluví a rychle mizí z filmu.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ne	
je žena závislá na pomoci muže?	ne	Je sežrána dinosaurem a nikdo jí nepomáhá.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ne	Je naprosto zbytečná a neschopná.
je postava přiměřeně inteligentní?	nelze určit	
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	Působí nezaopatřené a zmučené.
je postava citově chladná?	ne	Bojí se o chlapce, kteří se jí ztratili.
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ne	Téměř nemluví, nosí sluneční brýle, pije kávu a neustále se dívá do mobilu. V jediné scéně, kdy dělá něco jiného, je zabijena dinosaury.
je postava ambiciózní?	ne	Nedává žádné ambice najevo a práce jí očividně nezajímá.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Nelze však s jistotou určit.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ne	
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?		
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektifikovaná?	ne	
je postava zachráněna mužem?	ne	Nikdo ji nezachraňuje a ona umírá.
zachraňuje postava někoho?	ne	Snaží se najít chlapce, ale nezachraňuje nikoho.
páchá postava násilí?	ne	
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	
je postava v průběhu filmu šťastná?	ne	Bojí se o chlapce a v momentě, kdy je zase nachází, umírá brutálním způsobem.
je případně strádání způsobeno milostnými problémy?	ne	
je na postavě spácháno násilí?	ano	Pterosaurus ji zvedá ze země a pouští do nádrže s vodou. Následně ji vylovuje a drtí zobákem. Poté ji opět topí a opět drtí. Nakonec je oba sežere obří mosasaurus žijící v nádrži.
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ano	
končí film pro postavu šťastně?	ne	
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	
řeší postava morální konflikt?	ne	

Tabulka 39 - Jurský svět (2015) - Vivian Krillová

postava		doplňující vysvětlení
jméno	Vivian Krillová	
věk	29	Podle věku herečky.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	vedlejší postava	Pracovnice řídicího centra parku. Objevuje se pravidelně, ale není významná pro děj.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ne	Pouze monitoruje park, předává cizí pokyny a sděluje nadřazeným informace.
je postava aktivní nositelkou děje?	ne	Ve filmu funguje pouze jako svědek událostí v řídicím centru.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ne	
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ne	
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ano	Je to pracovnice řídicího centra parku. Její nadřízenou je Claire.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	Během filmu pláče při pohledu na úmrtí postav přes monitor.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ano	Zmiňuje, že má přítele, ale nic dalšího o jejím životě nelze určit.
jedná se o vztah rovných partnerů?	nelze určit	Jejího přítele nevidíme, ani o něm dále nemluví.
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?	nelze určit	
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	
je postava vdaná?	ne	
má postava děti?	ne	
je v roli matky/manželky spokojená?		
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ano	
je v této snaze úspěšná?	ano	
jaké je povolání ženy?	pracovnice řídicího centra parku	Její úlohou je monitorovat park.
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ne	Pouze s mužským kolegou Lowerym.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Svou roli v centru zvládá a plní rozkazy nadřízených.
je postava submisivní?	nelze určit	Pouze dělá svou práci a v jiné úloze ji nevidíme. Odmitá Loweryho, protože má přítele.

je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ne	Evakuje se z parku a Lowery zůstává.
je žena závislá na pomoci muže?	ne	Nepotřebuje ničí pomoc, protože se neocitá v přímém nebezpečí.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ne	Pouze informuje nadřazené předává dál jejich pokyny. Sama za sebe nikomu nepomáhá.
je postava přiměřeně inteligentní?	ano	Její práce vyžaduje inteligenci a schopnosti.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	Pláče při pohledu na smrt lidí v parku, avšak není přehnaně citlivá.
je postava citově chladná?	ne	Vyjadřuje obavy o majitele parku, který letí vrtulníkem na záchranu ostatních.
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ano	Téměř se neprojevuje, ale spolu s Lowerym působí přátelským dojmem.
je postava ambiciózní?	nelze určit	Pouze dělá svou práci.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ne	
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?		
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektifikovaná?	ne	
je postava zachráněna mužem?	ne	
zachraňuje postava někoho?	ne	
páchá postava násilí?	ne	
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	
je postava v průběhu filmu šťastná?	ne	Sleduje v centrále smrt několika lidí a pláče.
je případné strádání způsobeno milostnými problémy?	ne	
je na postavě spácháno násilí?	ne	
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ne	
končí film pro postavu šťastně?	ano	Evakuje se z ostrova.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	
řeší postava morální konflikt?	ne	Pouze plní pokyny nadřazených.

Tabulka 40 - The Avengers (2012) - Nataša Romanovová (Černá vdova)

postava		doplňující vysvětlení
jméno	Nataša Romanovová (Černá vdova)	
věk	27	Určeno podle věku herečky.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	hlavní protagonistka	Jediná žena v šestici hlavních superhrdinů. Jedná se o vynikající špiónku a bojovnici, která se snaží odčinit svou minulost. Pro vysoký počet postav film dává více prostoru Iron Manovi, Hulkovi, Thorovi a Kapitánovi Americi. Ti mají na rozdíl od Nataši význam i mimo tým avengerů.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	Tajná agentka organizace S.H.I.E.L.D., která si klade za úkol ochránit svět pomocí programu Avengers – týmu superhrdinů.
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ne	Během filmu většinou plní rozkazy nadřazených a o směřování děje sama nerozhoduje. Velitelem organizace S.H.I.E.L.D. je Nick Fury, který sám není superhrdina, ale dělá klíčová rozhodnutí.
je postava aktivní nositelkou děje?	ano	Spolu s ostatními superhrdiny aktivně bojuje za záchranu světa. Od začátku pracuje pro S.H.I.E.L.D. a pomáhá s organizací týmu avengerů, jehož je důležitou a plnohodnotnou členkou.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	Pracuje pro organizaci dávající dohromady tým superhrdinů. Podílí se na boji proti zlu z jiného světa, které chce zotročit lidi na Zemi.
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ano	Přivádí Bruce Bannera (Hulka) k týmu a hraje důležitou roli v závěrečném boji.
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ano	Ačkoliv se pohybuje pouze v mužském kolektivu a pracuje pro mužského nadřazeného, její motivací je konat dobro a odčinit svou krvavou minulost. Má tak vlastní cíle nezávislé na mužích.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	Postava dostává dostatek prostoru a stejně jako u všech superhrdinů divák zná její pocity.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	V průběhu celého filmu je prezentována jako schopná superšpiónka a bojovnice, ale kromě svých úkolů nedostává jako postava prostor a dozvídáme se jen velice málo o jejím životě před programem Avengers.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ne	Postava ukazuje starost o Clintu Bartona (Hawkeye), avšak sama říká, že „láska je pro děti.“
jedná se o vztah rovných partnerů?		
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?		
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	
je postava vdaná?	ne	
má postava děti?	ne	
je v roli matky/manželky spokojená?		
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ano	
je v této snaze úspěšná?	ano	

jaké je povolání ženy?	superšpiónka a členka týmu superhrdinů	Nemá nadpřirozené dovednosti ani oblek, ale tvoří důležitou část Avengers. Pochází z Ruska a prošla speciálním výcvikem, který jí dal téměř superhrdinské schopnosti.
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ne	Je jedinou ženou v kolektivu mužů.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Je jednou z Avengers a v boji má stejně jako ostatní nerealisticky dobré dovednosti.
je postava submisivní?	ne	Je to schopná bojovnice, která ve filmu ukazuje své dovednosti a bojuje proti zlu. Poslouchá rozkazy nadřízených, avšak z vlastní morálního přesvědčení.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ano	Nasazuje život pro záchranu světa.
je žena závislá na pomoci muže?	ano	V závěrečném souboji je závislá na pomoci svých kolegů, avšak jedná se o týmovou práci všech účastníků.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ano	Nataša pomáhá dát dohromady Avengers a podílí se na všech jejich misích. Na konci filmu zavírá portál do jiné dimenze, odkud přichází armáda nepřátel.
je postava přiměřeně inteligentní?	ano	Je to špiónka a umí pro S.H.I.E.L.D. získávat tajné informace. Ve filmu získává z antagonisty Lokiho informace o jeho plánu.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	
je postava citově chladná?	ne	Ukazuje starost o Clintu Bartonu a ostatní Avengers. Tvrdí, že chce Lokiho zabít pouze proto, že ví o její tajné krvavé minulosti. Film však jasně ukazuje její morální potřebu konat dobro.
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ano	Je inteligentní, statečná a zároveň citlivá. Všichni členové Avengers jsou divákově jako superhrdinové sympatičtí.
je postava ambiciózní?	ano	Je to špičková špiónka a bojovnice.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Naopak hned v první scéně mlátí skupinu mužů.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ano	Nosí přiléhavý oblek s rozepnutým výstřihem. Svou sexualitu má však pod vlastní kontrolou a není pasivním objektem mužského hrdiny.
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?	ne	
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektifikovaná?	ano	Tento bod je součástí debaty, na kterou se odpovědi výrazně liší. Postava svým oblekem jasně vyjadřuje svou sexualitu a film na její tělo klade větší důraz než u jejích mužských protějšků.
je postava zachráněna mužem?	ano	Je zachráněna Thorem při útoku neovladatelného Hulka.
zachraňuje postava někoho?	ano	Spolu s ostatními Avengers zachraňuje svět před antagonistou.
páchá postava násilí?	ano	Pouze na záporných postavách.
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	
je postava v průběhu filmu šťastná?	ne	Stejně jako ostatní čelí nebezpečí v podobě Lokiho.
je případné strádání způsobeno milostnými problémy?	ne	
je na postavě spácháno násilí?	ano	Hned ve své první scéně dostává pěstí do obličeje.
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ne	
končí film pro postavu šťastně?	ano	Spolu s ostatními zachraňuje svět.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	
řeší postava morální konflikt?	ne	Má temnou minulost a snaží se ji odčinit. Nyní je však jasně na straně dobra.

Tabulka 41 - The Avengers (2012) - Maria Hillová

postava	doplňující vysvětlení	
jméno	Maria Hillová	
věk	30	Podle věku herečky.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	vedlejší postava	Jedna z agentek S.H.I.E.L.D. Nemá pro děj veliký význam, ale objevuje se pravidelně. Pracuje pro Nicka Furyho a plní jeho rozkazy.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ne	O ničem aktivně nerozhoduje a pouze plní rozkazy, nebo Nickovi podává informace.
je postava aktivní nositelkou děje?	ano	Zapojuje se do dvou akčních scén, ale většinu filmu pouze stojí na můstku a komunikuje s Furyem a svými podřízenými.
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ano	Jednou zachraňuje Furymu život během hromadné přestřelky.
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ne	Hlavní dějovou linku výrazně neovlivňuje a plní pozici prostředníka rozkazů.
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ne	Je podřízenou Nicka Furyho a plní jeho rozkazy.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	Ukazuje smutek ze smrti svého kolegy Phila Coulsona.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	Nedostává prostor.
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ne	O jejím životě film nic neukazuje.
jedná se o vztah rovných partnerů?		
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?		
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	
je postava vdaná?	ne	
má postava děti?	ne	
je v roli matky/manželky spokojená?		

snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ano	
je v této snaze úspěšná?	ano	
jaké je povolání ženy?	agentka organizace S.H.I.E.L.D.	V organizaci má vysoké postavení a zodpovídá se pouze Furymu. Několikrát je ukázána, jak dává pokyny svým podřízeným.
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ne	
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Má vysoké postavení a podílí se na řízení organizace. Na začátku filmu ukazuje i své schopnosti jako řidička.
je postava submisivní?	ne	Dává najevo svůj nesouhlas s Furyem na začátku filmu. Respektuje však hierarchii v organizaci a je to profesionálka.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ne	Pouze plní rozkazy a život pro záchranu světa aktivně nenasazuje.
je žena závislá na pomoci muže?	ano	Je zachráněna Avengers při útoku hlavního antagonisty.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ano	Je důležitou postavou řízení a organizace S.H.I.E.L.D.
je postava přiměřeně inteligentní?	ano	Její vysoké postavení vyžaduje výraznou inteligenci.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	Je profesionální a emoce nedává moc najevo.
je postava citově chladná?	ne	Vyjadřuje lítost nad smrtí kolegy.
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ano	Divák nedostává výrazný prostor její postavu poznat, avšak jako kladná hrdinka si získává jeho sympatie.
je postava ambiciózní?	ano	Zastává vysokou funkci ve špičkové organizaci státní bezpečnosti.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Zapojuje se do boje a dává rozkazy svým podřízeným.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ne	
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?		
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektivizovaná?	ne	
je postava zachráněna mužem?	ano	Stejně jako zbytek světa je zachráněna Avengers.
zachraňuje postava někoho?	ano	Nicka Furyho během přestřelky.
páchá postava násilí?	ano	Zabíjí nepřítele.
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	
je postava v průběhu filmu šťastná?	ne	Je stejně jako všichni ostatní ve válce s armádou z jiného světa.
je případné strádání způsobeno milostnými problémy?	ne	
je na postavě spácháno násilí?	ano	Je lehce zraněna granátem během boje.
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ne	
končí film pro postavu šťastně?	ano	Svět je zachráněn.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	
řeší postava morální konflikt?	ne	

Tabulka 42 - The Avengers (2012) - Pepper Pottsová

postava	doplňující vysvětlení	
jméno	Pepper Pottsová	
věk	39	Podle věku herečky.
etnikum	běloška	
úloha postavy ve filmu		
jaká je role postavy?	vedlejší postava	Pro děj není důležitá a na plátně tráví pouze pět minut. Je přítelkyní protagonisty Tonyho Starka.
jaký je morální status postavy?	kladná postava	
řídí postava cílevědomě a aktivně směřování děje?	ne	Postava je pasivním objektem a nic ve filmu nedělá. Na začátku filmu je ukázána ve vztahu s Tonym, ale do děje se nezapojuje.
je postava aktivní nositelkou děje?	ne	
ovlivňuje přítomnost postavy děj?	ne	
hraje klíčovou roli v hlavní dějové lince?	ne	
má žena ve filmu význam nezávisle na muži?	ne	Je přítelkyní Tonyho Starka a vidíme ji pouze na začátku a na úplném konci filmu. Když se Tony přidává k Avengers, tak z filmu mizí a opět se objevuje až na konci, kdy se ním líbá.
umožňuje film poznat pocity postavy?	ano	Ukazuje lásku a starost o Tonyho.
vyvíjí se osobnost postavy?	ne	
rodinný a společenský status postavy		
má postava romantický vztah s mužem?	ano	Jinou úlohu ve filmu nemá.
jedná se o vztah rovných partnerů?	ano	Jejich krátký dialog spočívá ve vzájemném škádlení a film ukazuje, že sebevědomý Tony si jí váží a jako jedné z mála jí naslouchá. V jeho životě tak hraje klíčovou roli a v závěrečném boji se jí Tony marně snaží dovolat na telefon.
jaký je věkový rozdíl mezi ní a partnerem?	mladší o 7 let	Podle věku herců.
ukazuje nebo zmiňuje film sexuální poměr s mužem?	ne	
je postava vdaná?	ne	
má postava děti?	ne	
je v roli matky/manželky spokojená?		
snaží se uspět i mimo roli matky/manželky?	ne	
je v této snaze úspěšná?		

jaké je povolání ženy?	přítelkyně miliardáře	Podílí se však na řízení jeho společnosti, zatímco on bojuje proti zlu.
má ve filmu přátelský vztah s jinou ženou?	ne	Vidíme ji pouze s Tonym.
vlastnosti a kompetence postavy		
je postava ukázána jako neschopná a nekompetentní?	ne	Film od ní žádné kompetence nevyžaduje.
je postava submisivní?	ne	S Tonym se na začátku filmu dohaduje a nutí ho, aby si vyslechl agenta Coulsona.
je postava statečná v hrdinském slova smyslu?	ne	Do boje proti zlu vůbec nezasahuje.
je žena závislá na pomoci muže?	ano	Je závislá na Tonym a zbytku Avengers.
jsou muži závislí na pomoci ženy?	ne	Tony jí velice miluje a váží si jí, avšak není na její aktivní pomoci závislý.
je postava přiměřeně inteligentní?	ano	Projevuje smysl pro humor a nepůsobí hloupě.
je postava přehnaně emocionální a emočně nestálá?	ne	
je postava citově chladná?	ne	Miluje Tonyho a bojí se o něj.
je postava sympatická svým chováním a projevem?	ano	Nedostává však téměř žádný prostor.
je postava ambiciózní?	ne	Film její ambice mimo vztah s Tonym neukazuje.
je postava přehnaně něžná a křehká?	ne	Nepůsobí jako křehký ženský stereotyp.
vyjadřuje žena svou sexualitu?	ano	Touží po Tonym a dává to najevo.
je sexualita nebezpečná pro mužského hrdinu?	ne	
zacházení filmu s postavou		
je postava výrazně fetišizovaná a objektivizovaná?	ne	
je postava zachráněna mužem?	ano	Stejně jako zbytek světa.
zachraňuje postava někoho?	ne	
páchá postava násilí?	ne	
je žena nebezpečná pro kladnou mužskou postavu?	ne	
je postava v průběhu filmu šťastná?	ne	Bojí se Tonyho i o zbytek světa.
je případné strádání způsobeno milostnými problémy?	ne	Jejich vztah je šťastný.
je na postavě spácháno násilí?	ne	
trpí postava fyzickou nemocí?	ne	
umírá postava v průběhu filmu?	ne	
končí film pro postavu šťastně?	ano	Líbá se s Tonym a navrhuje svůj vlastní mrakodrap.
řeší postava vnitřní romantický konflikt?	ne	
řeší postava morální konflikt?	ne	